

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

ความต้องการและการได้รับการสนองตอบในการจัดบริการฝึกอาชีพ
ของคณพิการด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทย

อุดมโชค ชูรัตน์

23 พ.ค. 2554

286994

เริ่มบริษั

๒๕๕๔ '๒'๒ ๔๗

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

พฤษภาคม 2552

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ อุดมโชค ชูรัตน์ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

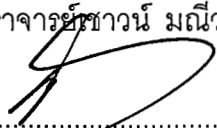
คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

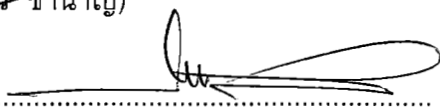

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ดร.สมุทพร ชำนาญ)

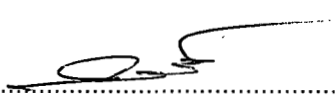

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ชวณ มณีวงศ์)

..... กรรมการ
(ดร.สมุทพร ชำนาญ)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมโภชน์ อเนกสุข)

คณะศึกษาศาสตร์อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.มนตรี แยมกสิกร)

วันที่ 18 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2552

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ ด้วยความกรุณาให้คำปรึกษาแนะนำอย่างดียิ่งจาก อาจารย์ ดร.สมุทร ชำนาญ ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์ กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ อาจารย์ทั้งสองท่านได้กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำแนวทางที่ถูกต้อง ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วน และเอาใจใส่ อีกทั้งยังเอื้ออาทรและเป็นกำลังใจให้กับผู้วิจัยเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เจริญวิชญ์ สมพงษ์ธรรม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมโภชน์ อนนทสุข ท่านอาจารย์ ดร.สุเมธ งามมกนก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมพา ขจรธรรม อาจารย์สุภรธรรม มงคลสวัสดิ์ ที่กรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ให้ความเห็นและคำแนะนำเพิ่มเติมในการจัดทำเครื่องมือ แก้ไขข้อบกพร่องตลอดจนภาษาที่ใช้ ทำให้งานวิจัยมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณผู้บริหารและท่านอาจารย์ของสถาบันฝึกอาชีพคนพิการของรัฐทั้ง 8 แห่ง ที่กรุณาอำนวยความสะดวกช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูลให้เป็นอย่างดีและที่ขาดเสียมิได้คือเพื่อน ๆ ร่วมรุ่น ปริญาโทการบริหารการศึกษาทุกท่านที่สนับสนุนกำลังใจและให้การช่วยเหลือกันเป็นอย่างดี

ท้ายที่สุด คุณค่าและประโยชน์จากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยมอบให้เป็นเครื่องบูชาพระคุณ บิดามารดา ครูอาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

อุดมโชค ชูรัตน์

45920909: สาขาวิชา: การบริหารการศึกษา; กศม. (การบริหารการศึกษา)

คำสำคัญ: คนพิการ/ ฝึกอาชีพ/ ความต้องการ/ การได้รับการสนองตอบ

อุดมโชค ชูรัตน์: ความต้องการและการได้รับการสนองตอบในการจัดบริการฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทย (NEEDS AND RESPONSIVE NEEDS IN VOCATIONAL TRAINING SERVICE OF PEOPLE WITH PHYSICAL DISABILITIES IN THAILAND) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: สมุทพร ชำนาญ, กศ.ด., สิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์, Ed.D. 135 หน้า. ปี พ.ศ. 2552.

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการ และการได้รับการสนองตอบในการจัดฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหว และเปรียบเทียบความต้องการในการจัดการฝึกอาชีพกับการได้รับการสนองตอบในการจัดการฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทย จำแนกตามลักษณะความพิการ เพศ และระดับการศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ คนพิการที่เข้ารับการฝึกอาชีพในสถาบันของรัฐ 8 แห่ง จำนวน 280 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลคือ การหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า

ความต้องการในการจัดการฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน และเมื่อศึกษารายด้านพบว่าด้านอาคาร/ สิ่งอำนวยความสะดวก เป็นด้านคนพิการที่มีความต้องการมากเป็นอันดับสูงสุด ส่วนการได้รับการสนองตอบ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อศึกษารายด้านพบว่าด้านที่ได้รับการสนองตอบมากที่สุด คือด้านการดูแลประจำวัน ความต้องการในการจัดบริการฝึกอาชีพ จำแนกตามความพิการ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกตามเพศ และวุฒิการศึกษา โดยรวมไม่แตกต่างกัน การได้รับการสนองตอบในการจัดบริการฝึกอาชีพ จำแนกตามความพิการ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกตามเพศและตามวุฒิการศึกษา โดยรวมไม่แตกต่างกัน เปรียบเทียบความต้องการและการได้รับการสนองตอบในการจัดบริการฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทย โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

45920909: MAJOR: EDUCATIONAL ADMINISTRATION; M.Ed.

(EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

KEYWORDS: PEOPLE WITH DISABILITY/ VOCATIONAL TRAINING/ NEEDS/
RESPONSIVE NEEDS

UDOMCHOK CHURUT: NEEDS AND RESPONSIVE NEEDS IN VOCATIONAL
TRAINING SERVICE OF PEOPLE WITH PHYSICAL DISABILITIES IN THAILAND.

ADVISORY COMMITTEE: SAMUT CHAMNAN, Ed.D., SITTHIPORN NIYOMSRISOMSAK,
Ed.D. 135 P. 2009.

The study was aimed at investigating the needs and the fulfillment of people with physical disabilities in vocational training, classified by disability, gender, and levels of education. The subjects used in this study were disabled people attending eight government vocational training centers. The instrument used to collect the data was a five rating scale questionnaire. The statistical devices used to analyze the data were the arithmetic means, standard deviation, and *t – Test*.

It was found out that overall needs for vocational training as perceived by people with physical disability as a whole were rated at high level. Comparing in each area on facilities and accessibility was most needed. The level of overall fulfillment was rated in moderate level. The needs for vocational training as perceived by people with physical disability classified by the difficulty in mobility as a whole were significantly difference at the .05 level, classified by gender and by level of education as a whole were not difference. The fulfillment as classified by the difficulty in mobility as a whole were significantly difference at the .05 level, when classified by gender and by level of education as a whole were not differences. The comparison of the needs and the fulfillment of people with physical disabilities in vocational training in Thailand as a whole and individual areas were significantly differences of the .05 level.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ซ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
จุดมุ่งหมายของการวิจัย	4
ความสำคัญของการค้นคว้า	4
คำถามของการวิจัย	5
สมมติฐานของการวิจัย	5
ขอบเขตการวิจัย	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	7
ข้อจำกัดของงานวิจัย	10
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
ความรู้เกี่ยวกับคนพิการ	11
แนวคิดเกี่ยวกับการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ	18
แนวคิดในการจัดการศึกษาด้านอาชีพสำหรับคนพิการด้านการเคลื่อนไหว	31
ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย	48
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	50
3 วิธีดำเนินงานศึกษาค้นคว้า	57
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	57
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	60
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	61

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การหาคุณภาพเครื่องมือ	62
การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดกระทำข้อมูล	62
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	63
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	64
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	64
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	64
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	65
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	95
สรุปผลการวิจัย	95
อภิปรายผล	99
ข้อเสนอแนะ	104
บรรณานุกรม	106
ภาคผนวก	111
ภาคผนวก ก	112
ภาคผนวก ข	116
ภาคผนวก ค	125
ภาคผนวก ง	130
ประวัติย่อของผู้วิจัย	135

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 ผลการสำรวจความพิการและภาวะทุพพลภาพ พ.ศ. 2545 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ และจากฐานข้อมูลคนพิการที่จดทะเบียนแล้ว ของสำนักส่งเสริมและพิทักษ์คนพิการ ณ วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2549.....	28
2 แสดงจำนวนประชากรที่ใช้ในการวิจัยจำแนกตามลักษณะความพิการ เพศ และระดับการศึกษา.....	58
3 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจำแนกตามลักษณะความพิการ เพศ และระดับการศึกษา.....	59
4 แสดงค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการในการจัดบริการ ฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทยในภาพรวม.....	66
5 แสดงค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการในการจัดบริการ ฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทย ด้านการบริการฟื้นฟูอาชีพ โดยรวมและรายข้อ	67
6 แสดงค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการในการจัดบริการ ฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทย ด้านการดูแลประจำวัน โดยรวมและรายข้อ	69
7 แสดงค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการในการจัดบริการ ฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทย ด้านการบริหาร โดยรวมและรายข้อ	71
8 แสดงค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการในการจัดบริการ ฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทย ด้านอาคาร/ สิ่งอำนวยความสะดวก โดยรวมและรายข้อ	73
9 แสดงค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการในการจัดบริการ ฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทย ด้านสภาพแวดล้อม โดยรวมและรายข้อ	75
10 แสดงค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการในการจัดบริการ ฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทย ด้านการประสาน เครือข่าย โดยรวมและรายข้อ.....	76

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
11 แสดงค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของการได้รับการสนองตอบในการจัดบริการฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทย ในภาพรวม	77
12 แสดงค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของการได้รับการสนองตอบในการจัดบริการฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทยด้านการบริการฟื้นฟูอาชีพ โดยรวมและรายข้อ.....	78
13 แสดงค่าเฉลี่ย และความเบี่ยงเบนมาตรฐานของการได้รับการสนองตอบในการจัดบริการฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทยด้านการดูแลประจำวัน โดยรวมและรายข้อ.....	80
14 แสดงค่าเฉลี่ย และความเบี่ยงเบนมาตรฐานของการได้รับการสนองตอบในการจัดบริการฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทยด้านการบริหารโดยรวมและรายข้อ.....	82
15 แสดงค่าเฉลี่ย และความเบี่ยงเบนมาตรฐานของการได้รับการสนองตอบในการจัดบริการฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทยด้านอาคาร/ สิ่งอำนวยความสะดวก โดยรวมและรายข้อ.....	84
16 แสดงค่าเฉลี่ย และความเบี่ยงเบนมาตรฐานของการได้รับการสนองตอบในการจัดการ ฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทยด้านสภาพแวดล้อมโดยรวมและรายข้อ	86
17 แสดงค่าเฉลี่ย และความเบี่ยงเบนมาตรฐานของการได้รับการสนองตอบในการจัดบริการฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหวกในประเทศไทยด้านการประสานเครือข่าย โดยรวมและรายข้อ.....	87
18 เปรียบเทียบความต้องการในการจัดบริการฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทย จำแนกตามลักษณะความพิการ	88
19 เปรียบเทียบความต้องการในการจัดบริการฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทย จำแนกตามเพศของผู้พิการ	89
20 เปรียบเทียบความต้องการในการจัดบริการฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหว ในประเทศไทย จำแนกตามระดับการศึกษา	90

สารบัญญัตราสาร (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
21 เปรียบเทียบการได้รับการสนองตอบในการจัดบริการฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทย จำแนกตามลักษณะความพิการ	91
22 เปรียบเทียบการได้รับการสนองตอบในการจัดบริการฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทย จำแนกตามเพศของผู้พิการ	92
23 เปรียบเทียบการได้รับการสนองตอบในการจัดบริการฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทย จำแนกตามระดับการศึกษา	93
24 เปรียบเทียบความต้องการและการได้รับการสนองตอบในการจัดบริการฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทย	94
25 แสดงค่าอำนาจจำแนก (r) เป็นรายชื่อของแบบสอบถามความต้องการในการจัดการฝึกอาชีพ	126
26 แสดงค่าอำนาจจำแนก (r) เป็นรายชื่อของแบบสอบถามการได้รับการสนองตอบในการจัดการฝึกอาชีพ	128
27 การวิเคราะห์ความต้องการและการได้รับการสนองตอบในการจัดบริการฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหว (กลุ่มที่ 1 ความพิการ: เดินได้ ระดับการศึกษา: ต่ำกว่า ม.3 เพศ: ชาย)	131
28 การวิเคราะห์ความต้องการและการได้รับการสนองตอบในการจัดบริการฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหว (กลุ่มที่ 2 ความพิการ: เดินได้ ระดับการศึกษา: ต่ำกว่า ม.3 เพศ: หญิง)	131
29 การวิเคราะห์ความต้องการและการได้รับการสนองตอบในการจัดบริการฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหว (กลุ่มที่ 3 ความพิการ: เดินได้ ระดับการศึกษา: ม.3 หรือสูงกว่า เพศ: ชาย)	132
30 การวิเคราะห์ความต้องการและการได้รับการสนองตอบในการจัดบริการฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหว (กลุ่มที่ 4 ความพิการ: เดินได้ ระดับการศึกษา: ม.3 หรือสูงกว่า เพศ: หญิง)	132
31 การวิเคราะห์ความต้องการและการได้รับการสนองตอบในการจัดบริการฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหว (กลุ่มที่ 5 ความพิการ: เดินไม่ได้ ระดับการศึกษา: ต่ำกว่า ม.3 เพศ: ชาย)	133

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
32 การวิเคราะห์ความต้องการและการได้รับการสนองตอบในการจัดบริการฝึกอาชีพ ของคณพิการด้านการเคลื่อนไหว (กลุ่มที่ 6 ความพิการ: เดินไม่ได้ ระดับการศึกษา: ต่ำกว่า ม.3 เพศ: หญิง).....	133
33 การวิเคราะห์ความต้องการและการได้รับการสนองตอบในการจัดบริการฝึกอาชีพ ของคณพิการด้านการเคลื่อนไหว (กลุ่มที่ 7 ความพิการ: เดินไม่ได้ ระดับการศึกษา: ม.3 หรือสูงกว่า เพศ: ชาย).....	134
34 การวิเคราะห์ความต้องการและการได้รับการสนองตอบในการจัดบริการฝึกอาชีพ ของคณพิการด้านการเคลื่อนไหว (กลุ่มที่ 8 ความพิการ: เดินไม่ได้ ระดับการศึกษา: ม.3 หรือสูงกว่า เพศ: หญิง).....	134

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	8

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศที่มีการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข มีบทบัญญัติแห่งเสมอภาคเท่าเทียมของบุคคลทุกคนชัดเจน มาตรา 30 กำหนดให้บุคคลย่อมเสมอกันในทางกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญจะกระทำมิได้ มาตรา 54 บุคคลซึ่งพิการหรือทุพพลภาพมีสิทธิเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากสวัสดิการ สิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะ และความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐ อย่างไรก็ตามการพัฒนาศักยภาพและคุณภาพชีวิตของคนพิการในประเทศไทยที่มีประวัติและวิวัฒนาการที่ยาวนานล่วงเลยมาจนถึงปัจจุบันคนพิการเป็นจำนวนมากยังไม่สามารถดำรงชีวิตในสังคมร่วมกับผู้อื่นได้อย่างเสมอภาคเท่าเทียมสมดังเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ

คนพิการคือ บุคคลที่สูญเสียความสามารถในการใช้ ร่างกาย อวัยวะ ความคิด จิตใจ พฤติกรรมการรับรู้ ทำให้มีความยากลำบากในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ไม่สามารถดำเนินชีวิตได้โดยวิธีธรรมดาอย่างคนทั่วไป อันเป็นเหตุให้เกิดความเสียเปรียบในการดำเนินชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคม ความพิการเมื่อเกิดกับผู้หนึ่งผู้ใดย่อมทำให้ได้รับความลำบากยิ่งความสภาพของความพิการมีความรุนแรงมากเท่าไรก็ยิ่งทำให้มีความลำบากมากขึ้นเท่านั้น และยังส่งผลให้กับครอบครัวและส่งผลต่อไปยังสังคมหากปัญหาของคนพิการไม่ได้รับการดูแลแก้ไข จะพบว่าผลกระทบต่อบิดามารดาของผู้ดูแลใกล้ชิดมีทั้งด้านบทบาทหน้าที่ ด้านเศรษฐกิจ สังคม ด้านร่างกาย แบบแผนการดำเนินชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไป ด้านสัมพันธภาพในครอบครัวและด้านอารมณ์และจิตใจ ทำให้ครอบครัวโดยเฉพาะบิดามารดาได้รับความทุกข์ทรมานทางจิตใจเช่น เครียด วิตกกังวลในการเผชิญกับภาวะเจ็บป่วยและพิการของเด็กเป็นระยะเวลานานตลอดช่วงอายุเด็กมีชีวิตอยู่ ถ้าหากบิดามารดาไม่ยอมรับกับปัญหา อาจโยนความผิดกล่าวโทษ โกรธคนอื่น เนื่องมาจากความวิตกกังวลต่อผลกระทบด้านต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นหรือบางครั้งผลกระทบที่เกิดขึ้น

ส่งผลให้ละเลยต่อบทบาทบิดามารดา หลบสังคม อารมณ์หงุดหงิด ซึมเศร้า (รสนง ทัดชนชาติ, 2530 อ้างถึงใน ยุพิน แก้วนา, 2547)

จากการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติเกี่ยวกับคนพิการในประเทศไทย พบว่ามีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นตามการเพิ่มขึ้นของประชากร ในช่วงปี 2517 – 2529 ก่อนข้างคงที่ คือ ประมาณ ร้อยละ .5 ถึง .7 แต่จะเพิ่มสูงขึ้นในช่วงปี 2534 – 2545 อันเนื่องมาจากนิยามและความแตกต่างของวัตถุประสงค์ของการสำรวจ ในปี 2545 ซึ่งมีประชากร 63,303,000 คน มีคนพิการ 1,098,000 หรือร้อยละ 1.7 ข้อมูลยังระบุต่อไปอีกว่า คนพิการร้อยละ 93.4 มีการศึกษาระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า รวมทั้งไม่มีการศึกษา คนพิการที่ได้รับการศึกษาในระดับสูงขึ้น มีสัดส่วนเพียงเล็กน้อย โดยในระดับมัธยมศึกษามีร้อยละ 5.6 และระดับอุดมศึกษามีร้อยละ 1.0 คนพิการที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป ร้อยละ 71.5 ไม่มีงานทำ ในจำนวนคนพิการที่มีอาชีพ ร้อยละ 47.5 ประกอบธุรกิจส่วนตัว ผู้ที่ช่วยธุรกิจในครัวเรือนมีร้อยละ 29.0 และผู้ที่เป็นลูกจ้างเอกชนมีร้อยละ 19.4 สำหรับความต้องการความช่วยเหลือ มีความต้องการการรักษาพยาบาล การผ่าตัดและกายภาพบำบัด ร้อยละ 61.5 การจัดหาอวัยวะเทียมหรือเครื่องช่วยคนพิการ ร้อยละ 15.9 ต้องการกู้ยืมเงินทุนสำหรับประกอบอาชีพ ร้อยละ 31.6 ต้องการฝึกอาชีพสำหรับคนพิการ ร้อยละ 12.0 สำหรับประเภทความพิการส่วนใหญ่พิการด้านร่างกาย เช่น แขน ขา มือ นิ้วมือ นิ้วเท้าขาด แขน ขาลีบ เหยียดงอไม่ได้ เท้าปุก เท้าตะแคง เท้ากลับ แขน ขา มือ ลำตัว คดงอ เกร็ง โกง กระตุก ลั่น อัมพาต อัมพฤกษ์ ร้อยละ 34.78

แนวทางการพัฒนาคนพิการในสังคมไทย เริ่มต้นเป็นการสงเคราะห์ด้วยความสงสาร ซึ่งเป็นพื้นฐานของสังคมไทย ประกอบกับแรงผลักดันขององค์การสหประชาชาติโดยในช่วงปี พ.ศ. 2473 - 2483 (สุภธรรม มงคลสวัสดิ์, 2544) ต่อมาจึงเริ่มมีการตระหนักในสิทธิของบุคคลมากขึ้น จนในปี พ.ศ. 2491 (ค.ศ. 1948) องค์การสหประชาชาติจึงได้ประกาศปฏิญญาสิทธิมนุษยชน ต่อมาในปี พ.ศ. 2514 (ค.ศ. 1971) ประกาศปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิคนพิการทางสติปัญญา หรือการเรียนรู้ พ.ศ. 2518 (ค.ศ. 1975) ประกาศปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิคนพิการ ขณะที่องค์การระหว่างชาติที่มีพลังในการขับเคลื่อนสังคมสูงอีกองค์การหนึ่งคือองค์การแรงงานระหว่างประเทศ (International Labour Organization: ILO) ปี พ.ศ. 2495 (ค.ศ. 1952) จัดทำอนุสัญญาฉบับที่ 102 เรียกร้องให้หน่วยงานของรัฐบาลรักษาพยาบาลและฟื้นฟูอาชีพให้คนพิการสามารถกลับเข้าไปมีงานทำได้ ปี พ.ศ. 2498 (ค.ศ. 1955) ได้ให้ข้อแนะนำที่ 99 (Recommendation 99) ซึ่งมีสาระสำคัญให้รัฐบาลประเทศต่าง ๆ จัดการพัฒนากองฝึกอาชีพให้กับคนพิการ และต่อมาในปี พ.ศ. 2526 (ค.ศ. 1983) จึงได้ประกาศอนุสัญญาที่ 159 (Convention 159) เพื่อให้รัฐบาล

ประเทศที่ร่วมลงนาม ปรับปรุงกฎหมายและให้นำไปสู่การปฏิบัติอย่างจริงจังเพื่อให้คนพิการมีส่วนร่วมในสังคมอย่างเสมอภาค โดยได้รับการฝึกอาชีพและมีงานทำ พร้อมกับออกข้อเสนอแนะฉบับที่ 168 (Recommendation 168) ที่ระบุแนวทางพื้นฐานในการฟื้นฟูสมรรถภาพทางด้านอาชีพสำหรับคนพิการ (อาร์เธอร์ โอ'เรลลี, 2547)

ช่วงที่มองเห็นความเปลี่ยนแปลงจากสภาพของการให้ความช่วยเหลือในลักษณะการสงเคราะห์มาเป็นการฟื้นฟูสมรรถภาพ เป็นช่วงหลังจากที่องค์การแรงงานระหว่างประเทศได้ประกาศอนุสัญญาฉบับที่ 102 และข้อเสนอแนะที่ 99 ปี พ.ศ. 2511 (ค.ศ. 1968) ในปี พ.ศ. 2511 กรมประชาสงเคราะห์ได้จัดตั้ง ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง ภายใต้สังกัดกระทรวงมหาดไทยเป็นแห่งแรก ต่อมาได้โอนหน่วยงานมาสังกัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2536 และในปี 2545 ได้เปลี่ยนชื่อจากกรมประชาสงเคราะห์มาเป็นกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้ขยายการจัดตั้งศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการเพิ่มขึ้นในภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วประเทศ จนถึงปัจจุบันรวมทั้งสิ้น 8 แห่ง ได้แก่

- 1) ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ
- 2) ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น
- 3) ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการบ้านทองพูนเผ่าพันธ์ จังหวัดอุบลราชธานี
- 4) ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการหยาตฝน จังหวัดเชียงใหม่
- 5) ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการภาคใต้ จังหวัดนครศรีธรรมราช
- 6) ศูนย์บริการสวัสดิการสังคม เฉลิมพระชนมพรรษา 5 รอบ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ จังหวัดลพบุรี
- 7) ศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดอุบลราชธานี
- 8) ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการ จังหวัดหนองคาย

(พิมพ์ ขจรรธรรม, 2547)

กรมประชาสงเคราะห์ (2534, หน้า 1 - 3) ได้ศึกษารูปแบบและวิธีที่เหมาะสมในการจัดบริการสวัสดิการสังคมให้กับคนพิการและทุพพลภาพของกรมประชาสงเคราะห์: กรณีการบริหารในรูปสถาบัน โดยศึกษาอุปสรรคและจุดอ่อนของรูปแบบและวิธีการจัดบริการสวัสดิการสังคมในรูปสถาบันให้กับคนพิการและทุพพลภาพที่มีอายุตั้งแต่ 17 ปีขึ้นไป ของกรมประชาสงเคราะห์ ผลการศึกษาพบว่า การฝึกอาชีพคนพิการและการจัดตลาดแรงงานการฝึกอาชีพในสถานสงเคราะห์นั้นไม่ค่อยมี ส่วนการฝึกในศูนย์ฝึกอาชีพคนพิการยังขาดแคลน เครื่องมือ อุปกรณ์การฝึก และครูสอนวิชาชีพ ผู้รับการสงเคราะห์ในศูนย์ฝึกอาชีพคนพิการมีความสามารถในการพัฒนาตนเองในระดับปานกลาง การสังคมสงเคราะห์เอกชนที่ทำงานเกี่ยวข้องมีความเห็นว่า การฝึกอาชีพคนพิการไม่มีคุณภาพ เรียนจบแล้วหางานทำไม่ค่อยได้และขาดการประชาสัมพันธ์งาน

จากข้อมูลประกอบในเบื้องต้นซึ่งเป็นการศึกษาในช่วง 17 ปีที่ผ่านมา ประกอบกับ ประสพการณ์ของผู้วิจัยในฐานะที่เป็นครูฝึกสอนวิชาชีพคนพิการในสถานฝึกอาชีพขององค์การกุศลที่เปิดรับผู้พิการเข้าฝึกอาชีพคล้ายคลึงกับศูนย์ฝึกอาชีพของภาครัฐ 8 แห่งที่กล่าวมา พบว่า ผู้พิการที่มาสมัครเข้าเรียนส่วนหนึ่งผ่านการฝึกอาชีพจากศูนย์ฝึกอาชีพอื่นมาแล้ว แต่ยังไม่สามารถประกอบอาชีพได้ ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาว่าในส่วนของภาครัฐซึ่งมีศูนย์ฝึกอาชีพ 8 แห่ง ดำเนินการจัดฝึกอาชีพตอบสนองความต้องการของคนพิการได้เพียงพอหรือไม่ อย่างไร อันเป็นที่มาของการศึกษาวิจัยเรื่อง ความต้องการและการได้รับการสนองตอบในการจัดบริการฝึกอาชีพ ของคนพิการด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทยในครั้งนี้

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการในการจัดบริการฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาการได้รับการสนองตอบในการจัดบริการฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทย
3. เพื่อเปรียบเทียบความต้องการในการจัดบริการฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทยจำแนกตามลักษณะความพิการ เพศ และระดับการศึกษา
4. เพื่อเปรียบเทียบการได้รับการสนองตอบในการจัดบริการฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทยจำแนกตามลักษณะความพิการ เพศ และระดับการศึกษา
5. เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความต้องการกับการได้รับการสนองตอบในการจัดบริการฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทย

ความสำคัญของการค้นคว้า

การศึกษานี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารสถาบันที่จัดบริการฝึกอาชีพ โรงเรียนหรือศูนย์ฝึกวิชาชีพสำหรับคนพิการและผู้ที่เกี่ยวข้อง ในการที่จะนำข้อมูลไปประกอบการจัดทำแผนการดำเนินงานให้สนองตอบต่อความต้องการของคนพิการด้านการเคลื่อนไหวที่เข้ามารับการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะทำให้คนพิการที่สำเร็จการศึกษาสามารถออกไปประกอบอาชีพเลี้ยงตัวเองหรือครอบครัวได้ อยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข และมีศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์

คำถามของการวิจัย

1. ความต้องการในการจัดบริการฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทยอยู่ในระดับใด
2. การได้รับการสนองตอบในการจัดบริการฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทยอยู่ในระดับใด
3. ความต้องการในการจัดบริการฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทย จำแนกตามลักษณะความพิการ เพศและระดับการศึกษาแตกต่างกันหรือไม่
4. การได้รับการสนองตอบในการจัดบริการฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทยจำแนกตามลักษณะความพิการ เพศและระดับการศึกษาแตกต่างกันหรือไม่
5. ความต้องการและการได้รับการสนองตอบในการจัดบริการฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทยมีความแตกต่างกันหรือไม่

สมมติฐานของการวิจัย

1. ความต้องการในการจัดบริการฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทยจำแนกตามลักษณะความพิการ เพศและระดับการศึกษาแตกต่างกัน
2. การได้รับการสนองตอบในการจัดบริการฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทยจำแนกตามลักษณะความพิการ เพศและระดับการศึกษาแตกต่างกัน
3. ความต้องการและการได้รับการสนองตอบในการจัดบริการฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทยในภาพรวมมีความแตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาความต้องการของคนพิการด้านการเคลื่อนไหวในเรื่องการจัดบริการฝึกอาชีพ และการได้รับการสนองตอบจากศูนย์ฝึกอาชีพในประเทศไทยของรัฐ จำนวน 8 แห่ง โดยการวิเคราะห์ตามเกณฑ์มาตรฐานการจัดบริการในสถานสงเคราะห์ และศูนย์ฟื้นฟูอาชีพโดยสำนักสวัสดิการสังคม กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 - 2.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ คนพิการที่เข้ารับการฝึกอาชีพในสถาบันของรัฐ จำนวน 280 คน ในศูนย์ฝึกอาชีพของรัฐ 8 แห่ง คือ

- 2.1.1 ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ
- 2.1.2 ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น
- 2.1.3 ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการบ้านทองพูนเผ่าพนัส จังหวัดอุบลราชธานี
- 2.1.4 ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการหายาดฝน จังหวัดเชียงใหม่
- 2.1.5 ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการภาคใต้ จังหวัดนครศรีธรรมราช
- 2.1.6 ศูนย์บริการสวัสดิการสังคมเฉลิมพระชนมพรรษา 5 รอบ สมเด็จพระนางเจ้า

สิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ จังหวัดลพบุรี

2.1.7 ศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัด
อุบลราชธานี

2.1.8 ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการ จังหวัดหนองคาย

2.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ คนพิการที่เข้ารับการฝึกอาชีพ 8 แห่งตามข้อ 2.1 เป็นจำนวน 162 คน ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

3. ตัวแปร ที่ศึกษาประกอบด้วย

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่

3.1.1 ลักษณะความพิการ

3.1.1.1 เดินได้

3.1.1.2 เดินไม่ได้

3.1.2 เพศของผู้พิการ

3.1.2.1 เพศชาย

3.1.2.2 เพศหญิง

3.1.3 ระดับการศึกษา

3.1.3.1 ต่ำกว่า ม.3

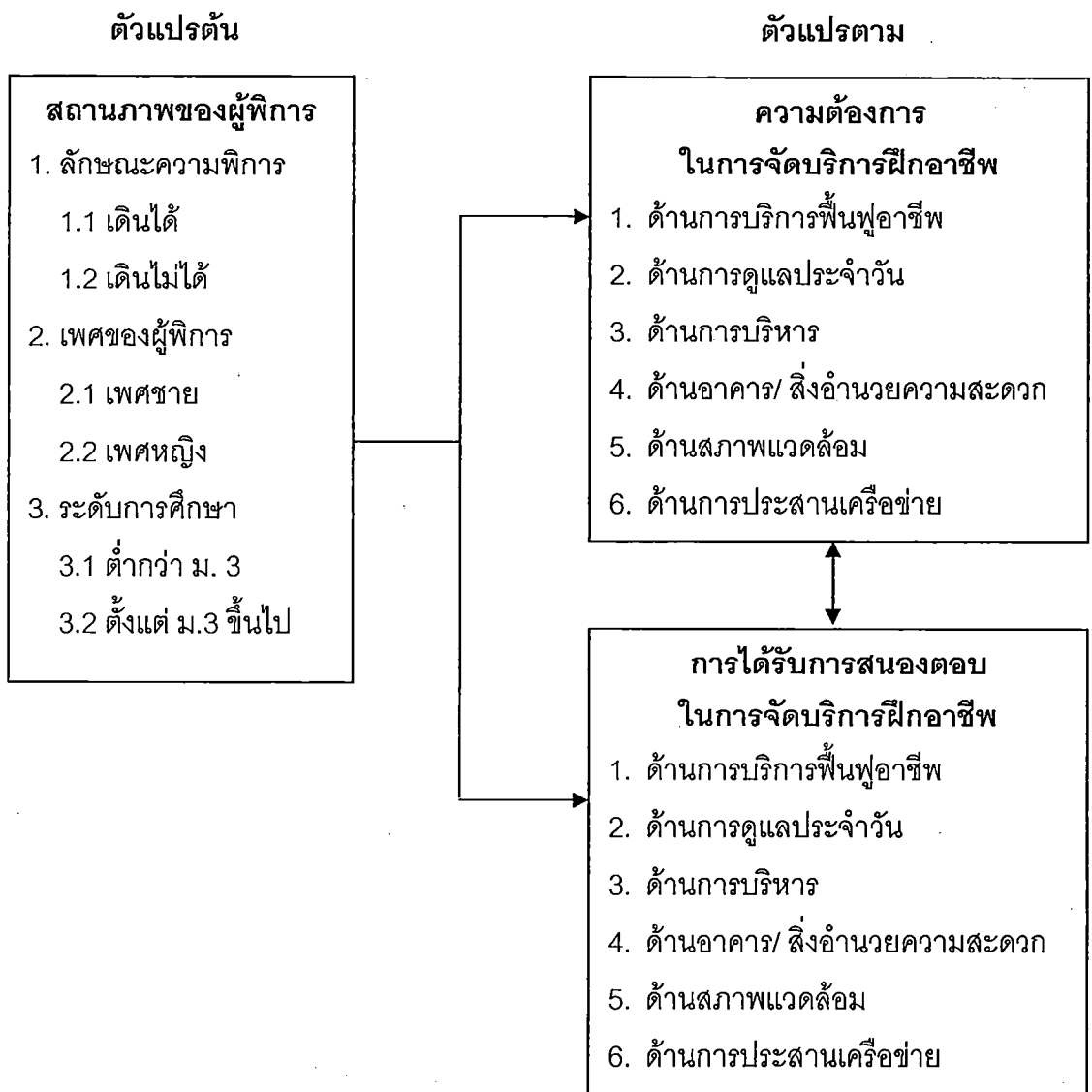
3.1.3.2 ตั้งแต่ ม.3 ขึ้นไป

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความต้องการและการได้รับการสนองตอบในการจัดบริการฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทย ตามเกณฑ์มาตรฐานการจัดบริการสำหรับคนพิการในศูนย์ฟื้นฟูอาชีพ และศูนย์พัฒนาอาชีพสำหรับคนพิการ กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ ดังนี้

- 3.2.1 ด้านการบริการฟื้นฟูอาชีพ
- 3.2.2 ด้านการดูแลประจำวัน
- 3.2.3 ด้านการบริหาร
- 3.2.4 ด้านอาคาร/ สิ่งอำนวยความสะดวก
- 3.2.5 ด้านสภาพแวดล้อม
- 3.2.6 ด้านการประสานเครือข่าย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดที่เป็นขอบข่ายของการจัดบริการฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทย ตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์ฝึกอาชีพของสำนักสวัสดิการสังคม (สำนักบริการสวัสดิการสังคม, 2548) ซึ่งมีอยู่ 6 ด้าน คือ 1) ด้านการบริการฟื้นฟูอาชีพ 2) ด้านการดูแลประจำวัน 3) ด้านบริหาร 4) ด้านอาคาร/ สิ่งอำนวยความสะดวก 5) ด้านสภาพแวดล้อม 6) ด้านการประสานเครือข่าย จากแนวความคิดดังกล่าว ผู้วิจัยจึงนำมาศึกษาและเปรียบเทียบตามระดับการศึกษา และลักษณะความพิการ ดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความต้องการในการจัดบริการฝึกอาชีพ หมายถึง ความประสงค์หรือความมุ่งหวังของคนพิการทางการเคลื่อนไหว ที่จะให้มีการดำเนินการจัดฝึกอาชีพ และเตรียมการด้านต่าง ๆ เพื่อให้ผู้ต้องการฝึกวิชาชีพ สามารถเข้ารับการฝึกและสามารถนำไปประกอบอาชีพได้ โดยมีภารกิจด้านต่าง ๆ ดังนี้

1.1 ด้านการบริการฝึกอาชีพ หมายถึง การจัดเตรียมหลักสูตรฝึกอาชีพ จัดให้คนพิการได้ฝึกอาชีพตามหลักสูตร เพื่อให้ผู้ที่ฝึกจบแล้วสามารถประกอบอาชีพในวิชาที่ได้รับการฝึกนั้นได้

1.2 ด้านการดูแลประจำวัน หมายถึง จัดให้คนพิการใช้ชีวิตในสถานที่ฝึกอย่างมีความสุขด้วยการดูแลด้าน อาหาร สุขอนามัย การพักผ่อน และนันทนาการ

1.3 ด้านการบริหาร หมายถึง มีการกำหนดในการดำเนินการชัดเจน มีโครงสร้างการบริหารและบุคลากรที่สอดคล้องกับเป้าหมาย โดยมีการจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอ

1.4 ด้านอาคาร/ สิ่งอำนวยความสะดวก หมายถึง มีอาคารสำหรับเป็นที่ฝึกที่ฝึกอาชีพตามสาขาที่กำหนด และมีพื้นที่สำหรับทำภารกิจในชีวิตประจำวัน ได้อย่างเพียงพอ และมีสิ่งอำนวยความสะดวกคนพิการ โดยการจัดเตรียมอาคารและการติดตั้งเฟอร์นิเจอร์ประกอบอาคาร โดยคำนึงถึงการให้คนที่มีความพิการทางการเคลื่อนไหวซึ่งอาจต้องใช้เก้าอี้เข็น (วีลแชร์) ไม่ไค่ยัน หรือเคลื่อนไหวได้ด้วยควมยากลำบาก สามารถเข้าใช้ได้โดยสะดวก

1.5 ด้านสภาพแวดล้อม หมายถึง การมีสาธารณูปโภค น้ำประปา ไฟฟ้าใช้อย่างเพียงพอ การจัดภูมิทัศน์ให้สวยงามร่มรื่นน่าอยู่ และมีความปลอดภัย

1.6 ด้านการประสานเครือข่าย หมายถึง การมีความร่วมมือกับองค์กรภายนอก ทั้งในแง่ให้ความช่วยเหลือผู้อื่น และการรับความช่วยเหลือจากผู้อื่น

2. การได้รับการสนองตอบในการจัดบริการฝึกอาชีพ หมายถึง การจัดและเตรียมการต่าง ๆ ให้กับผู้ที่ต้องการเข้ารับการฝึกอาชีพตามความต้องการ เพื่อให้คนพิการสามารถเข้ารับการฝึกและนำไปประกอบอาชีพได้

3. คนพิการด้านการเคลื่อนไหว หมายถึง คนที่มีความสูญเสียความสามารถในการเคลื่อนไหว มือ แขน ขา หรือลำตัว อันเนื่องมาจาก แขนหรือขาขาด อัมพาตอ่อนแรง โรคข้อหรืออาการปวดเรื้อรัง รวมทั้งโรคเรื้อรังของระบบการทำงานของร่างกายอื่น ๆ ที่ทำให้ไม่สามารถประกอบกิจวัตรในชีวิตประจำวัน หรือดำรงชีวิตในสังคมเยี่ยงคนทั่วไปได้

4. ลักษณะความพิการ หมายถึง ตำแหน่งของอวัยวะที่มีความพิการและระดับความมากน้อยของความพิการ อันส่งผลกระทบต่อการทำงาน การปฏิบัติภารกิจประจำวัน และการทำงานในที่นี้จำแนกได้ 2 ลักษณะคือ

4.1 เดินได้ หมายถึง มีความพิการที่เกี่ยวข้องกับการเดิน และมีสภาพความพิการมากจนไม่สามารถเดินได้

4.2 เดินไม่ได้ หมายถึง มีความพิการที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเดิน และ/ หรือ มีความพิการที่เกี่ยวข้องกับการเดินแต่สภาพความพิการไม่มาก สามารถเดินได้

5. เพศของผู้พิการ หมายถึง ลักษณะทางสรีระของผู้พิการอันส่งผลถึงภารกิจในชีวิตประจำวันและการทำงาน จำแนกได้ 2 เพศคือ

5.1 เพศชาย

5.2 เพศหญิง

6. ระดับการศึกษา หมายถึง การได้รับการศึกษาก่อนสมัครเข้ารับการฝึกอาชีพแบ่งเป็น

6.1 ต่ำกว่า ม.3 หมายถึง ไม่ได้รับการศึกษาหรือได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ยังไม่จบชั้น ม. 3

6.2 ม.3 ขึ้นไป หมายถึง การได้รับการศึกษาจนจบชั้น ม.3 หรือสูงกว่า

7. ศูนย์ฝึกอาชีพคนพิการด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทย หมายถึง ศูนย์ฝึกอาชีพ
คนพิการด้านการเคลื่อนไหวของรัฐ 8 แห่ง ประกอบด้วย

7.1 ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ

7.2 ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

7.3 ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการบ้านทองพูนเผ่าพันธ์ จังหวัดอุบลราชธานี

7.4 ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการหยาดฝน จังหวัดเชียงใหม่

7.5 ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการภาคใต้ จังหวัดนครศรีธรรมราช

7.6 ศูนย์บริการสวัสดิการสังคมเฉลิมพระชนมพรรษา 5 รอบ สมเด็จพระนางเจ้า
สิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ จังหวัดลพบุรี

7.7 ศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดอุบลราชธานี

7.8 ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการ จังหวัดหนองคาย

ข้อจำกัดของงานวิจัย

เนื่องจากการวิจัยในครั้งนี้เป็นการเก็บข้อมูลจากคนพิการที่กำลังเข้ารับการฝึกอาชีพ
ในศูนย์ฝึกอาชีพ ทำให้ผลของการศึกษาอาจไม่ครอบคลุมคนพิการด้านการเคลื่อนไหวทุกกลุ่มคน
ที่ไม่ได้เข้ารับการฝึกอาชีพและไม่ได้ตอบแบบสอบถาม อาจเป็นเพราะว่าการที่เขาไม่ได้เข้ารับ
การฝึกอาชีพนั้น เพราะเขาไม่ได้รับการตอบสนองความต้องการด้านการฝึกอาชีพอย่างเพียงพอ
หรือกลุ่มผู้ที่จบการฝึกอาชีพไปแล้วและไม่ได้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งกลุ่มนี้จะสามารถให้
ความเห็นได้จากประสบการณ์ตรง เกี่ยวกับการฝึกอาชีพที่ได้รับว่าเพียงพอและเอื้อต่อ
การประกอบอาชีพได้มากน้อยอย่างไร

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาความต้องการและการได้รับการสนองตอบในการจัดการศึกษาด้านอาชีพของ
คนพิการด้านการเคลื่อนไหวกในประเทศไทยในครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่
เกี่ยวข้อง ตามลำดับหัวข้อดังต่อไปนี้

1. ความรู้เกี่ยวกับคนพิการ
2. แนวคิดเกี่ยวกับการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ
3. แนวคิดในการจัดการศึกษาด้านอาชีพสำหรับคนพิการด้านการเคลื่อนไหว
4. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 5.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

ความรู้เกี่ยวกับคนพิการ

ความหมายของ “คนพิการ”

คำว่า “คนพิการ” นักวิชาการและองค์กรต่าง ๆ ทำงานเกี่ยวข้องกับคนพิการได้ให้
คำนิยามไว้ดังนี้

คนพิการ ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน 2525 ได้ให้ความหมายคำว่า
“พิการ” ไว้ว่า คือผู้ที่สูญเสียอวัยวะ มีแขน ขา เป็นต้น เสียไปจากสภาพเดิม

คนพิการตามความหมายขององค์การสหประชาชาติ ในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิของ
คนพิการ กล่าวไว้ว่า บุคคลใดก็ตามที่มีความบกพร่องในความสามารถทางร่างกายหรือจิตใจ
ไม่ว่าจะเป็นมาแต่กำเนิดหรือไม่ก็ตามจนทำให้ไม่แน่ใจว่าจะสามารถดำรงชีวิตได้อย่างเช่นคนปกติ
ไม่ว่าจะด้วยส่วนใดส่วนหนึ่งหรือทั้งหมดได้ด้วยตนเอง (เบญญา ชลธารินทร์, 2538)

องค์การอนามัยโลกกล่าวว่า ความพิการเป็นความเสียหายของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง
ที่เกิดจากความชำรุด และหรือความสามารถบกพร่อง ทำให้บุคคลนั้นไม่อาจแสดงบทบาทหรือ
กระทำอะไรที่เหมาะสมสอดคล้องได้ตามวัย เพศ สังคมและวัฒนธรรม (มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมาธิราช, 2534, หน้า 6)

“คนพิการ” หมายถึง บุคคลที่มีหนทางในการสร้างความมั่นคง หรือรักษาไว้ หรือ การแสวงหาความก้าวหน้า ในอาชีพการงานที่เหมาะสมของตนลดลงอย่างมีนัยสำคัญ เนื่องจาก บกพร่องทางร่างกายหรือจิตใจที่ปรากฏอย่างชัดเจน (องค์การแรงงานระหว่างประเทศ, ม.ป.ป. อ้างถึงใน สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2547)

คนพิการตามความหมายของนักวิชาการด้านการแพทย์ คือบุคคลซึ่งมีความบกพร่อง หรือสูญเสียสมรรถภาพทางร่างกายและจิตใจ ทำให้ไม่สามารถช่วยตัวเองได้ในการกระทำ กิจกรรมประจำวัน การเรียนรู้ การประกอบอาชีพและมีความสัมพันธ์ทางสังคมได้เหมือนอย่างปกติ

คนพิการตามความหมายของนักวิชาการด้านการศึกษา หมายถึง บุคคลซึ่งมีความบกพร่อง ทางร่างกาย สมองและจิตใจอันเป็นเหตุที่ไม่สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างคนปกติ ได้แก่คนตาบอด คนหูหนวก คนพิการทางร่างกายและสุขภาพ ปัญญาอ่อน เป็นต้น (อัจฉรา จิตต์สันติสุข, 2544)

“คนพิการ” หมายถึง บุคคลซึ่งไม่สามารถสร้างหลักประกันให้แก่ตนเองไม่ว่าทั้งหมด หรือบางส่วน ในด้านสิ่งจำเป็นต่อการดำรงชีวิตในฐานะปัจเจกบุคคลหรือในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของสังคมทั่วไปเนื่องจากความสามารถทางร่างกายและจิตใจที่ไม่สมบูรณ์ไม่ว่าจะเป็นมาแต่ กำเนิดหรือไม่ก็ตาม (สำนักส่งเสริมและพิทักษ์คนพิการ, 2548)

เบญจา ชลธารันนท์ (2524 อ้างถึงใน กุลนรี หาญพัฒนชัยกูร, 2538, หน้า 12) ได้ให้ความหมายของคนพิการไว้ 2 ลักษณะ ดังนี้

ความพิการ (Disability) หมายถึง การที่บุคคลสามารถกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งลดลง เนื่องจากความบกพร่องทางร่างกาย เช่น แขนขาด ขาขาด หูตา มีความบกพร่อง หรือมีภาวะ ความเจ็บป่วย หรือเนื่องจากความบกพร่องของพฤติกรรม เช่น ความพิการจากการเรียนรู้

ความเสียเปรียบ (Handicap) หมายถึง ความบกพร่องที่เป็นอุปสรรคทำให้มีความยากลำบากในการกระทำสิ่งต่าง ๆ ในขณะที่บุคคลปกติสามารถกระทำได้ ความเสียเปรียบ จึงเป็นสภาพที่มีสาเหตุมาจากความพิการ

ความพิการเป็นทัศนะของสังคม ที่มองว่าความสามารถของคนพิการมีอยู่อย่างจำกัด หรือไร้ความสามารถ แต่โดยที่คนพิการเป็นมนุษย์ เป็นสิ่งมีชีวิตและเป็นปัจเจกชนที่เกี่ยวข้องกับ ด้านสังคมและเศรษฐกิจ ที่ต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และในปัจจุบันวิทยาการสมัยใหม่ได้พิสูจน์ให้เห็นแล้วว่า คนพิการนั้นหากได้รับการบำบัดรักษาฟื้นฟูสมรรถภาพอย่างถูกต้องและเหมาะสม แล้วก็สามารถจะกลับกลายเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าแก่ครอบครัว ชุมชน และประเทศชาติ (อัจฉรา จิตต์สันติสุข, 2544)

จากความหมายดังกล่าวสรุปได้ว่า คนพิการคือ บุคคลที่สูญเสียความสามารถในการใช้ร่างกาย อวัยวะ ความคิด จิตใจ พฤติกรรมการรับรู้ ทำให้มีความยากลำบากในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ไม่สามารถดำเนินชีวิตได้โดยวิธีธรรมดาอย่างคนทั่วไป อันเป็นเหตุให้เกิดความเสียเปรียบในการดำเนินชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคม

ความหมายของ “คนพิการ” ของหน่วยงานรัฐในประเทศไทย

นอกจากองค์การระหว่างประเทศ จะได้ให้ความหมายของคนพิการไว้ดังที่กล่าวมาแล้ว ในประเทศไทยหน่วยงานต่าง ๆ ของภาครัฐยังได้ให้ความหมาย “คนพิการ” และแบ่งประเภทของคนพิการไว้แตกต่างกัน ตามกระบวนการเข้าถึงและการให้บริการแก่คนพิการของหน่วยงานต่าง ๆ ดังนี้

กระทรวงสาธารณสุข ให้ความหมายของ “คนพิการ” ว่า หมายถึง คนที่มีความผิดปกติหรือบกพร่องทางร่างกาย ทางสติปัญญา หรือจิตใจ ตามประเภทและหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวง

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 4 และมาตรา 20 แห่งพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2543 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ประเภทของคนพิการมีดังต่อไปนี้

- (1) คนพิการทางการมองเห็น
- (2) คนพิการทางการได้ยินหรือการสื่อความหมาย
- (3) คนพิการทางกายหรือการเคลื่อนไหว
- (4) พิการทางจิตใจหรือพฤติกรรม
- (5) คนพิการทางสติปัญญาหรือการเรียนรู้

ข้อ 2 คนพิการทางการมองเห็น ได้แก่

(ก) คนพิการที่มีสายตาสั้นที่ต่ำกว่าเมื่อใช้แว่นสายตาธรรมดาแล้วมองเห็นน้อยกว่า 6/80 หรือ 20/70 ลงไปจนมองไม่เห็นแม้แต่แสงสว่าง หรือ

(ข) คนที่มีลานสายตาแคบกว่า 30 องศา

ข้อ 3 คนพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย ได้แก่

(ก) คนที่ได้ยินเสียงที่ความถี่ 500 เฮิรตซ์ 1,000 เฮิรตซ์ หรือ 2,000 เฮิรตซ์ ในหูข้างที่ต่ำกว่ามีความดังเฉลี่ย ดังต่อไปนี้

(1) สำหรับเด็กอายุไม่เกิน 7 ปี เกิน 40 เดซิเบลขึ้นไปจนถึงไม่ได้ยินเสียง

(2) สำหรับคนทั่วไป เกิน 55 เดซิเบลขึ้นไปจนถึงไม่ได้ยินเสียง หรือ

(ข) คนที่มีความผิดปกติหรือความบกพร่องในการเข้าใจหรือการใช้ภาษาพูด จนไม่สามารถสื่อความหมายกับคนอื่นได้

ข้อ 4 คนพิการทางกายหรือการเคลื่อนไหว ได้แก่

(ก) ที่มีความผิดปกติหรือความบกพร่องของร่างกายที่เห็นได้อย่างชัดเจน และไม่สามารถประกอบกิจกรรมหลักในชีวิตประจำวันได้ หรือ

(ข) คนที่มีความสูญเสียความสามารถในการเคลื่อนไหวมือ แขน ขา หรือลำตัว อันเนื่องมาจากแขนหรือขาขาด อัมพาตอ่อนแรง โรคข้อ หรืออาการปวดเรื้อรัง รวมทั้งโรคเรื้อรังของระบบการทำงานของร่างกายอื่น ๆ ที่ทำให้ไม่สามารถประกอบกิจกรรมหลักในชีวิตประจำวัน หรือ ดำรงชีวิตในสังคมเยี่ยงคนปกติได้

ข้อ 5 คนพิการจิตใจหรือพฤติกรรม ได้แก่ คนที่มีความผิดปกติหรือความบกพร่องทางจิตใจ หรือสมองในส่วนของการรับรู้ อารมณ์ ความคิด จนไม่สามารถควบคุมพฤติกรรมที่จำเป็นในการดูแลตนเองหรืออยู่ร่วมกับผู้อื่น

ข้อ 6 คนพิการทางสติปัญญาหรือการเรียนรู้ ได้แก่ คนที่มีความผิดปกติหรือความบกพร่องทางสมอง จนไม่สามารถเรียนรู้ได้ด้วยวิธีการศึกษาปกติได้

กระทรวงศึกษาธิการ ตั้งแต่ พ.ศ. 2543 ถึงปัจจุบัน (คำนิยามของคณะกรรมการคัดเลือกและจำแนกความพิการเพื่อการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ) ให้ความหมายของ "คนพิการ" ว่า หมายถึง คนพิการที่ได้จดทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วย การฟื้นฟูสมรรถภาพ คนพิการหรือบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน สติปัญญา ร่างกาย หรือสุขภาพ การเรียนรู้ การพูดและภาษา พฤติกรรมหรืออารมณ์ บุคคลออทิสติก และบุคคลพิการซ้ำซ้อน ที่สถานศึกษารับรองว่าเป็นบุคคลที่มีความต้องการจำเป็นเป็นพิเศษด้านการศึกษา ซึ่งได้ลงทะเบียนในสถาน ศึกษา

ประเภทคนพิการหรือผู้มีความบกพร่อง

1. บุคคลที่มีการบกพร่องทางการเห็น หมายถึง บุคคลที่สูญเสียการเห็นตั้งแต่ระดับ เล็กน้อยจนถึงตาบอดสนิท อาจแบ่งได้ 2 ประเภท คือ

1.1 คนตาบอด หมายถึง คนที่สูญเสียการเห็นมากจนต้องอ่านอักษรเบรลล์หรือ ใช้วิธีการฟังเทปหรือแผ่นเสียง หากตรวจวัดความชัดของสายตาสายตาข้างดีเมื่อแก้ไขแล้วอยู่ในระดับ 6 ส่วน 60 เมตร (6/ 60) หรือ 20 ส่วน 200 ฟุต (20/ 200) ลงมาจนถึงตาบอดสนิท (หมายถึง

คนตาบอดสามารถมองเห็นวัตถุได้ในระยะน้อยกว่า 6 เมตร หรือ 20 ฟุต ในขณะที่คนปกติสามารถมองเห็นวัตถุเดียวกันในระยะห่าง 60 เมตร หรือ 200 ฟุต) หรือมีลานสายตาแคบกว่า 20 องศา (หมายถึง สามารถมองเห็นได้กว้างน้อยกว่า 20 องศา)

1.2 คนเห็นเลือนราง หมายถึง คนที่สูญเสียการเห็นแต่ยังสามารถอ่านอักษรตัวพิมพ์ที่ขยายใหญ่ได้ หรือต้องใช้แว่นขยายอ่าน หรือตรวจวัดความชัดของสายตาง่ายดีเมื่อแก้ไขแล้ว อยู่ในช่วง 6 ส่วน 18 เมตร (6/ 18) หรือ 20 ส่วน 70 ฟุต (20/ 70) ถึง 6 ส่วน 60 เมตร (6/ 60) หรือ 20 ส่วน 200 (20/ 200) หรือมีลานสายตาแคบกว่า 30 องศา (6/ 18 - 6/ 60 เมตร หรือ 20/ 70 - 20/ 200 ฟุต) ระดับ 6 ส่วน 60 เมตรหรือ 20 ส่วน 200 ฟุต ลงมาจนถึงตาบอดสนิท (หมายถึงคนตาบอด)

2. บุคคลที่มีการบกพร่องทางการได้ยิน หมายถึง คนที่สูญเสียการได้ยินตั้งแต่ระดับรุนแรงจนถึงระดับน้อยอาจแบ่งได้เป็น 2 ประเภทคือ

2.1 คนหูหนวก หมายถึง คนที่มีการได้ยินจนไม่สามารถรับข้อมูลผ่านทางการได้ยิน ไม่ว่าจะใส่หรือไม่ใส่เครื่องช่วยฟังก็ตาม โดยทั่วไปหากตรวจการได้ยินจะสูญเสียการได้ยิน ประมาณ 90 เดซิเบลขึ้นไป (เดซิเบล เป็นหน่วยวัดความดังของเสียง)

2.2 คนหูตึง หมายถึง คนที่มีการได้ยินเหลืออยู่พอเพียงที่จะรับข้อมูลผ่านทางการได้ยิน โดยทั่วไปจะใส่เครื่องช่วยฟัง และหากตรวจการได้ยินจะพบว่ามี การสูญเสียการได้ยินน้อยกว่า 90 เดซิเบลลงมา จนถึง 26 เดซิเบล หมายถึง คนปกติเริ่มได้ยินเสียงเมื่อเสียงดังไม่เกิน 25 เดซิเบล แต่คนหูตึงจะเริ่มได้ยินเมื่อเสียงดังมากกว่า 26 เดซิเบล ขึ้นไปจนถึง 90 เดซิเบล อาจแบ่งกลุ่มย่อย ดังนี้

2.1.1 หูตึงเล็กน้อย เริ่มได้ยินเสียงที่ระดับ 26 – 40 เดซิเบล

2.1.2 หูตึงปานกลาง เริ่มได้ยินเสียงที่ระดับ 41 – 55 เดซิเบล

2.1.3 หูตึงมาก เริ่มได้ยินเสียงที่ระดับ 56 – 70 เดซิเบล

2.1.4 หูตึงรุนแรง เริ่มได้ยินเสียงที่ระดับ 71 – 90 เดซิเบล

3. บุคคลที่มีการบกพร่องทางสติปัญญา หมายถึง คนที่มีพัฒนาการช้ากว่าคนทั่วไป เมื่อวัดระดับเชาว์ปัญญา โดยใช้แบบทดสอบมาตรฐานแล้ว ระดับเชาว์ปัญญาต่ำกว่าคนทั่วไป และความสามารถในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมต่ำกว่าเกณฑ์ทั่วไปอย่างน้อย 2 ทักษะหรือมากกว่า เช่น ทักษะการสื่อความหมาย ทักษะทางสังคม ทักษะการใช้สาธารณสมบัติ การดูแลตนเอง การดำรงชีวิตในบ้าน การควบคุมตนเอง สุขอนามัยและความปลอดภัย การเรียนทักษะวิชาการ เพื่อนำไปใช้ในชีวิตรประจำวัน การใช้เวลาว่างและการทำงาน ซึ่งลักษณะความบกพร่องทางสติปัญญาจะพบตั้งแต่แรกเกิดจนก่อนถึงอายุ 18 ปี อาจแบ่งความบกพร่องได้ 4 ระดับดังนี้

3.1 บกพร่องระดับเล็กน้อย ระดับเชาวน์ปัญญา (IQ) ประมาณ 50-70

3.2 บกพร่องระดับปานกลาง ระดับเชาวน์ปัญญา (IQ) ประมาณ 35-55

3.3 บกพร่องระดับรุนแรง ระดับเชาวน์ปัญญา (IQ) ประมาณ 20-40

3.4 บกพร่องระดับรุนแรงมาก ระดับเชาวน์ปัญญา (IQ) ต่ำกว่า 20

4. บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือสุขภาพ หมายถึง คนที่มีอวัยวะไม่สมส่วน อวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่งหรือหลายส่วนขาดหายไป กระดูกและกล้ามเนื้อพิการ เจ็บป่วยเรื้อรังรุนแรง มีความพิการของระบบประสาท มีความลำบากในการเคลื่อนไหวซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการศึกษาในสภาพปกติ ทั้งนี้ไม่รวมคนที่มีความบกพร่องทางประสาทสัมผัส ได้แก่ ตาบอด หูหนวก อาจแบ่งได้เป็น 4 ประเภท ดังนี้

4.1 โรคของระบบประสาท เช่น ซีรีบรัล พัลซี (Cerebral Palsy) หรือโรคอัมพาต เนื่องจากสมองพิการ โรคลมชัก มัลติเพิล สเคลอโรซิส (Multiple Sclerosis)

4.2 โรคทางระบบกล้ามเนื้อและกระดูก เช่น ข้ออักเสบ เท้าปุก โรคกระดูกอ่อน โรคอัมพาต กล้ามเนื้อลีบ หรือมัสคิวลาร์ ดิสโทรफी (Muscular Dystrophy) กระดูกสันหลังคด

4.3 การไม่สมประกอบมาแต่กำเนิด เช่น โรคคีรีระโต สไปนา เบฟิิดา (Spinal Bifida) แขนขาดแต่กำเนิด เตี้ยแคระ

4.4 สภาพความพิการและความบกพร่องทางสุขภาพอื่น ๆ ได้แก่

4.4.1 สภาพความพิการอันเนื่องมาจากอุบัติเหตุและโรคติดต่อ เช่น ไฟไหม้ แขนขาด โรคโปลิโอ โรคเยื่อสมองอักเสบจากเชื้อไวรัส และอันตรายจากการคลอด

4.4.2 ความบกพร่องทางสุขภาพ เช่น หอบ หืด โรคหัวใจ วัณโรคปอด ปอดอักเสบ

5. บุคคลที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ หมายถึง คนที่มีความบกพร่องอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างในกระบวนการพื้นฐานทางจิตวิทยาที่เกี่ยวกับความเข้าใจ หรือการใช้ภาษา อาจเป็นภาษาพูดหรือภาษาเขียน ซึ่งจะมีผลทำให้มีปัญหาในการฟัง การพูด การคิด การอ่าน การเขียน หรือการคิดคำนวณ รวมทั้งสภาพความบกพร่องในการรับรู้ สมองได้รับบาดเจ็บ การปฏิบัติงานของสมองสูญเสียไป ซึ่งทำให้มีปัญหาในการอ่าน และมีปัญหาในการเข้าใจภาษา ทั้งนี้ ไม่รวมคนที่มีปัญหาทางการเรียนเนื่องจากสภาพบกพร่อง ทางการเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว ปัญญาอ่อน ปัญหาทางอารมณ์ หรือความด้อยโอกาสเนื่องจากสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม หรือเศรษฐกิจ

6. บุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา หมายถึง คนที่มีความบกพร่องในเรื่องของการออกเสียงพูด เช่น เสียงผิดปกติ อัตราความเร็วและจังหวะการพูดผิดปกติ หรือคนที่มีความบกพร่องในเรื่องความเข้าใจและ/ หรือการใช้ภาษาพูด การเขียน และ/ หรือระบบสัญลักษณ์อื่นที่ใช้ในการติดต่อสื่อสาร ซึ่งอาจเกี่ยวกับรูปแบบของภาษา เนื้อหาของภาษา และหน้าที่ของภาษา

7. บุคคลที่มีปัญหาทางพฤติกรรมหรืออารมณ์ หมายถึง คนที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปจากปกติอย่างมาก และปัญหาทางพฤติกรรมนั้นเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ไม่เป็นที่ยอมรับทางสังคม หรือวัฒนธรรม

8. บุคคลออทิสติก หมายถึง บุคคลที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการด้านสังคม ภาษาและการสื่อความหมาย พฤติกรรม อารมณ์ และจินตนาการ ซึ่งมีสาเหตุเนื่องมาจากการทำหน้าที่บางส่วนของสมองที่ผิดปกติไป และความผิดปกตินี้พบได้ก่อนวัย 30 เดือน ลักษณะของบุคคลออทิสติก สรุปได้ดังนี้

8.1 มีความบกพร่องทางปฏิสัมพันธ์ทางสังคม เช่น ไม่มองสบตาบุคคลอื่น ไม่มีการแสดงออกทางสีหน้า กิริยาหรือท่าทาง เล่นกับเพื่อนไม่เป็น ไม่สนใจที่จะทำงานร่วมกับใคร ไม่เข้าใจพฤติกรรมคนอื่น

8.2 มีความบกพร่องด้านการสื่อสาร ทั้งด้านการใช้ภาษาพูด ความเข้าใจภาษากาย แสดงกิริยาสื่อความหมาย ซึ่งมีความบกพร่องหลายระดับตั้งแต่ไม่สามารถพูดจาสื่อความหมายได้เลย หรือบางคนพูดได้แต่ไม่สามารถสนทนาโต้ตอบกับผู้อื่นได้อย่างเข้าใจ บางคนพูดแบบเสียงสะท้อนหรือพูดเลียนแบบทวนคำพูด บางคนจะพูดซ้ำแต่เรื่องที่ตนสนใจ มีการใช้สรรพนามสลับที่ระดับเสียงพูดอาจมีความผิดปกติ บางคนพูดโทนเสียงเดียว บางคนพูดเพ้อเจ้อเรื่อยเปื่อย

8.3 มีความบกพร่องด้านพฤติกรรมและอารมณ์ บางคนมีพฤติกรรมซ้ำ ๆ ผิดปกติ เช่น เล่นมือ โบกมือไปมา หรือหมุนตัวไปรอบ ๆ เดินเขย่งปลายเท้า ท่าทางเดินงุ่มง่าม ยึดติด ไม่ยอมรับการเปลี่ยนแปลง การแสดงออกทางอารมณ์ไม่เหมาะสมกับวัย บางคนร้องไห้หรือหัวเราะโดยไม่มีเหตุผล บางคนมีอารมณ์ก้าวร้าวรุนแรง เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อม

8.4 มีความบกพร่องด้านการรับรู้ทางประสาทสัมผัส การใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า คือ การรับรู้ทางการเห็น การตอบสนองต่อการฟัง การสัมผัส การรับกลิ่นและรสมีความแตกต่างกันในแต่ละบุคคล บางคนชอบมองแสง บางคนตอบสนองต่อเสียงผิดปกติ รับเสียงบางเสียงไม่ได้ ด้านการสัมผัสกลิ่นและรส บางคนตอบสนองช้าหรือไวแปลกกว่าปกติ เช่น ดมของเล่น

8.5 มีความบกพร่องด้านการใช้อวัยวะต่าง ๆ อย่างประสานสัมพันธ์ การใช้ส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย รวมถึงการประสานสัมพันธ์ของกลไกกล้ามเนื้อใหญ่และมัดเล็ก มีความบกพร่อง บางคนเคลื่อนไหวขยับงอผิดปกติไม่คล่องแคล่ว ท่าทางเดินหรือวิ่งแปลก ๆ การใช้กล้ามเนื้อเล็กในการหยิบจับไม่ประสานกัน

8.6 มีความบกพร่องในด้านการจินตนาการ ไม่สามารถแยกแยะเรื่องจริง เรื่องสมมติ หรือประยุกต์วิธีการจากเหตุการณ์หนึ่งไปยังอีกเหตุการณ์หนึ่งได้ เข้าใจสิ่งที่เป็นนามธรรมได้ยาก เล่นสมมุติไม่เป็น จัดระบบความคิด ลำดับความสำคัญก่อนหลัง คิดจินตนาการจากภาษาได้ยาก ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการเรียน

8.7 มีความบกพร่องด้านสมาธิ มีความสนใจที่สั้น วอกแวกง่าย

9. บุคคลพิการซ้อน หมายถึง คนที่มีสภาพความบกพร่องหรือความพิการมากกว่าหนึ่งประเภทในบุคคลเดียวกัน เช่น คนปัญญาอ่อนที่สูญเสียการได้ยิน เป็นต้น

แนวคิดเกี่ยวกับการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ

สิทธิมนุษยชนและสิทธิคนพิการ

คำว่า “สิทธิ” พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 อธิบายว่า “อำนาจอันชอบธรรม” ในทางจริยศาสตร์ ถือว่าสิทธิเป็นสิ่งที่มนุษย์พึงมีในฐานะเป็นมนุษย์และเป็นเรื่องประกันศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ (สมาคมนักสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย, 2542, หน้า 272) วิไล ณ ป้อมเพชร อดีตผู้เชี่ยวชาญการศึกษาเพื่อสันติภาพ องค์การยูเนสโกให้ความหมายของคำว่า “สิทธิมนุษยชน” ไว้ว่าเป็นศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ความเสมอภาค ตลอดจนเสรีภาพและอิสรภาพในชีวิตและร่างกายซึ่งเป็นสิทธิตามธรรมชาติของมนุษย์ และเป็นสิทธิที่ได้รับการรับรองหรือคุ้มครองตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กฎหมายที่เกี่ยวข้องและตามหลักการสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ตลอดจนตามแนวทางปฏิบัติของกฎหมายระหว่างประเทศ และข้อตกลงระหว่างประเทศที่ประเทศไทยมีพันธกรณีที่ต้องปฏิบัติตาม (สมาคมสภาการศึกษาคาทอลิก (ประเทศไทย), 2534, หน้า 107)

“สิทธิ มนุษยชน” ตามความหมายของพจนานุกรมของเว็บสเตอร์ระบุว่ามีหมายถึงสิทธิของมนุษย์ในฐานะปัจเจกชนที่สามารถจัดการหรือเลือกปฏิบัติในการนับถือศาสนา ลัทธิ หรือความเชื่อของตนเอง ความอิสระในทางการเมือง ความเป็นเอกลักษณ์และธรรมชาติของตนเอง ความเป็นตัวของตัวเองสิทธิเหล่านี้รัฐจะต้องไม่บั่นทอนด้วยกฎหรือระเบียบที่ไม่ชอบธรรม (Neufeldt, 1988)

ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights)

องค์การสหประชาชาติได้ให้ความสำคัญกับเรื่องสิทธิมนุษยชนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2488 (ค.ศ. 1954) อันเนื่องมาจากความหายนะภายหลังจากสงครามโลกครั้งที่ 2 จนกระทั่งเมื่อวันที่ 10 ธันวาคม พ.ศ. 2491 (ค.ศ. 1948) องค์การสหประชาชาติได้มีมติให้ประกาศปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน สาระสำคัญแปลโดยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนและสันติภาพ องค์การศึกษาวិทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ หรือ UNESCO (สุภรธรรม มงคลสวัสดิ์, 2544) มีดังนี้

ปฏิญญาสากลนี้มีข้อกำหนดใหญ่ไว้ด้วยกัน 30 ข้อและมีข้อย่อยอีกหลายประการ สาระสำคัญส่วนหนึ่งได้แก่ การยอมรับในศักดิ์ศรีประจำตัวของมนุษย์อย่างเสมอกัน คุณค่าแห่งความเป็นมนุษย์เพื่อเป็นรากฐานแห่งเสรีภาพ ความยุติธรรมและสันติภาพในพิภพจะมีการใช้ความแตกต่างระหว่างบุคคลให้เกิดการรื้อถอนสิทธิไม่ได้

สิทธิและความมั่นคงในกาย ไม่ถูกบังคับให้เป็นทาสหรือการทำร้ายร่างกาย การลงโทษที่โหดร้ายทารุณ การกักขังหน่วงเหนี่ยวโดยพลการ สิทธิในกิจส่วนตัว การสมรส ครอบครัว ทรัพย์สินเคหะสถาน และชื่อเสียงเกียรติยศ สิทธิในความคิด มโนธรรม ศาสนา การแสดงความคิดเห็นและแสดงออก

สิทธิในการได้รับบริการอันเป็นสาธารณะอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง ตามมาตรฐานการครองชีพที่เพียงพอต่อสุขภาพ ความอยู่ดีของตนเองและครอบครัว สิทธิในการประกอบอาชีพ การคุ้มครองการว่างงาน ค่าตอบแทน การพักผ่อนรวมถึงการรวมตัวกันเป็นสหภาพแรงงาน

สิทธิในการศึกษาขั้นพื้นฐาน การเลือกศึกษา และการมีส่วนร่วมในชนบทรอบนิคม ประเพณีวัฒนธรรม รวมถึงการคุ้มครองประโยชน์ทางด้านศีลธรรม วรรณกรรม ศิลปะ และนวัตกรรม หน้าที่ของประชาชนในการใช้สิทธิและเสรีภาพตามข้อกำหนดแห่งกฎหมาย และปฏิบัติต่อกันอย่างเหมาะสม

นอกจากการประกาศปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนแล้ว องค์การสหประชาชาติยังได้ประกาศสิทธิของมนุษย์ในอีกหลาย ๆ กลุ่ม และสิทธิในการปฏิบัติต่าง ๆ ในระยะเวลาต่อมา ได้แก่ ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิเด็ก สิทธิคนพิการทางสติปัญญา สิทธิคนพิการ สิทธิของชนกลุ่มน้อย สิทธิของผู้หายสาบสูญ สิทธิสตรี สิทธิในการพัฒนา สิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง และสิทธิทางเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรมเป็นต้น

ปฏิญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ

ในวันที่ 9 ธันวาคม 2518 (ค.ศ. 1975) องค์การสหประชาชาติได้ประกาศปฏิญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการซึ่งได้เน้นให้เห็นถึงสิทธิของคนพิการที่จะต้องได้รับความเคารพในศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ มีสิทธิโดยปราศจากข้อโต้แย้งใด ๆ อันระบุไว้ในประกาศตามหลักสิทธิมนุษยชน สิทธิของคนพิการได้มีการกำหนดไว้อย่างเด่นชัดเพิ่มเติมจากปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน เพื่อย้ำให้เห็นว่าคนพิการพึงจะได้รับการคุ้มครองในฐานะของมนุษย์อย่างสมบูรณ์

เพื่อให้คนพิการสามารถดำรงชีพและมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมได้อย่างเท่าเทียมและสมบูรณ์ คนพิการมีสิทธิที่จะได้รับการบำบัดรักษาทางการแพทย์ การใช้ข้อช่วยเหลือหรือเทียม การศึกษา การฝึกวิชาชีพ ตลอดจนการให้คำปรึกษาและช่วยเหลือสนับสนุนตามสมควร

คนพิการมีสิทธิที่จะได้รับหลักประกันทางเศรษฐกิจและสังคมเพื่อประกันรายได้ รวมถึงสิทธิในการรับความจำเป็นพิเศษทางด้านเศรษฐกิจและสังคม

คนพิการจะต้องได้รับการปกป้องจากการแสวงหาผลประโยชน์ทุกรูปแบบ กฎเกณฑ์ และการปฏิบัติที่มีลักษณะการเลือกปฏิบัติ ละเมิด หรือเหยียดหยาม องค์การของคนพิการสามารถเป็นที่ปรึกษาในทุกเรื่องเกี่ยวข้องกับสิทธิของคนพิการ คนพิการ ครอบครัว และชุมชน จะได้รับแจ้งให้ทราบอย่างเต็มที่โดยวิธีทางที่เหมาะสมเกี่ยวกับสิทธิต่าง ๆ ที่บัญญัติไว้ในปฏิญญา

ปฏิญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการไทย พ.ศ. 2541

นับเป็นอีกก้าวที่สำคัญของรัฐบาลไทยที่ตระหนักถึงสิทธิของคนพิการไทย ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางแห่งสิทธิมนุษยชนและสิทธิคนพิการรวมถึงรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยอันจะนำให้คนพิการไทยได้รับโอกาสอย่างเท่าเทียมและมีส่วนร่วมในสังคมอย่างสมบูรณ์

ผู้แทนจากองค์กรที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ ทั้งภาครัฐและเอกชนและองค์กรคนพิการ ได้ร่วมกันจัดทำปฏิญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการไทย เพื่อถือปฏิบัติให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่คนพิการซึ่งปฏิญญานี้ได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 10 พฤศจิกายน พ.ศ. 2541 และลงนามโดยนายกรัฐมนตรี (นายชวน หลีกภัย) เมื่อวันที่ 3 ธันวาคม พ.ศ. 2541 โดยมีสาระทั้งหมดดังนี้ (กรมประชาสัมพันธ์, 2542, หน้า 62)

1. คนพิการมีศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์มีสิทธิและเสรีภาพแห่งบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครองในฐานะพลเมืองไทยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและมีสิทธิต่าง ๆ ตามที่ระบุไว้ภายใต้ปฏิญญาฉบับนี้โดยไม่มีข้อยกเว้นใด ๆ และโดยปราศจากการแบ่งแยกเชื้อชาติ ศาสนา การเมือง ภาษาถิ่นกำเนิด เพศ อายุ หรือสถานะอื่นใด

2. คนพิการมีสิทธิแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง

3. คนพิการมีสิทธิเข้าร่วมในการตัดสินใจกำหนดนโยบายและแผนงานทุกด้าน ที่เกี่ยวกับคนพิการทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น

4. คนพิการมีสิทธิได้รับการดูแลฟื้นฟูสมรรถภาพและพัฒนา ตั้งแต่แรกเกิดและแรกเริ่ม ที่พบความพิการ รวมทั้งผู้ปกครองและครอบครัวของคนพิการต้องได้รับการสนับสนุนจากรัฐ ในทุกด้าน เพื่อให้สามารถฟื้นฟูสมรรถภาพและพัฒนาคนพิการอย่างเต็มศักยภาพ และสอดคล้อง กับความต้องการของแต่ละบุคคล

5. คนพิการมีสิทธิได้รับบริการฟื้นฟูสมรรถภาพ เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอย่างอิสระ ได้ด้วยตนเอง อย่างเต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

6. คนพิการมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพในทุกระดับ ทุกรูปแบบ ของการจัดการศึกษาตามความต้องการของคนพิการอย่างเท่าเทียมกับบุคคลทั่วไป ทั้งการศึกษา ในระบบนอกระบบและการศึกษาต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยไม่มีการจำกัด กีดกันเลือกปฏิบัติหรือ ข้อยกเว้นใด ๆ

7. คนพิการมีสิทธิและโอกาสได้รับการเตรียมความพร้อมด้านอาชีพการฝึกอาชีพ การประกอบอาชีพทุกประเภท ได้รับการจ้างงานหรือว่าจ้างเข้าทำงานตามความต้องการและ ความสามารถ โดยได้รับค่าตอบแทนและสวัสดิการ ได้รับความก้าวหน้า รวมทั้งได้เข้าร่วม เป็นสมาชิกสหภาพแรงงานโดยไม่มีการกีดกันหรือเลือกปฏิบัติ

8. คนพิการมีสิทธิได้รับการปกป้องคุ้มครองจากการถูกคุกคามทางเพศ ทำร้ายร่างกาย และจิตใจกักขังเอารัดเอาเปรียบหรือการแสวงหาประโยชน์ใด ๆ จากความพิการทั้งนี้ ให้ได้รับ ความช่วยเหลือทางด้านกฎหมายเช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป

9. คนพิการมีสิทธิอยู่ร่วมกับครอบครัวชุมชนของตน และมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ใน กิจกรรมของครอบครัวชุมชนและสังคม

10. คนพิการมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกบริการ และความช่วยเหลืออื่นจากรัฐ เพื่อให้อำนาจดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้เช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป

11. คนพิการมีสิทธิได้รับการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ ให้ครอบครัวชุมชนและสังคม ได้รับรู้และเข้าใจในคนพิการในทางที่สร้างสรรค์ โดยเฉพาะในเรื่องสิทธิ ศักยภาพและความสามารถ รวมทั้งการบำเพ็ญประโยชน์ของคนพิการ

12. คนพิการมีสิทธิได้รับและเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร โดยเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสิทธิ ของคนพิการทั้งนี้ต้องได้รับการสนับสนุนให้มีสื่อทุกประเภทที่เหมาะสมกับความพิการ รวมทั้ง ต้องจัดให้มีล่ามภาษามือ อักษรเบรลล์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์หรืออุปกรณ์พิเศษอื่น ๆ ที่ใช้ในการ สื่อสาร

13. คนพิการและครอบครัวชุมชนสังคมมีสิทธิได้รับ และเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเพื่อทราบถึงสิทธิอันระบุไว้ในกฎหมายฉบับนี้โดยทั่วถึง

14. รัฐต้องให้ความสำคัญและปฏิบัติตามพันธสัญญาที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ ซึ่งได้ลงนามหรือตกลงร่วมกันในระดับประเทศและระดับนานาชาติ

สิทธิมนุษยชนและสิทธิคนพิการ ถือได้ว่าเป็นหัวใจสำคัญสำหรับการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการเมื่อคำนึงถึงสิทธิแล้วจะไม่มีคำถามอื่นตามมามากนัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริการต่าง ๆ ของรัฐหรือบริการสาธารณะที่จะต้องมีส่วนอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการ อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าจะมีการกล่าวถึงเรื่องสิทธิมนุษยชนมาอย่างกว้างขวาง ปฏิญญาว่าด้วยสิทธิมนุษยชนประกาศมาเป็นระยะเวลามากกว่า 50 ปี แต่ดูเหมือนว่าคนไทยยังไม่เข้าใจถึงเรื่องสิทธิมนุษยชนมากนัก ทั้งในส่วนของผู้ที่จะต้องปกป้องคุ้มครองสิทธิของประชาชน และประชาชนในฐานะผู้ที่สามารถใช้สิทธิเหล่านั้นได้หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนควรร่วมมือในการให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับสิทธิเหล่านี้

ประเด็นสำคัญที่ควรตระหนักถึงคือการที่รัฐบาลไทยลงนาม และประกาศปฏิญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการไทยหากคนพิการไทยยังไม่ได้รับการศึกษาที่ดี ผู้ปฏิบัติงานยังไม่ให้ความสำคัญกับสิทธิของคนพิการในฐานะของมนุษย์หรือองค์ประกอบที่สำคัญส่วนหนึ่งของสังคม ประกาศเหล่านี้ก็จะเป็นเพียงสิ่งสวยงามที่ไม่สามารถใช้ประโยชน์ใด ๆ ได้เลย

การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการระดับสากล

การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ หมายความว่ากระบวนการที่เอื้ออำนวยให้คนพิการได้ก้าวถึงระดับสูงสุด ของสมรรถภาพทางด้านร่างกาย ประสาทสัมผัส สติปัญญา จิตใจและหรือสังคมและสามารถดำรงสมรรถภาพในระดับสูงสุดนั้นไว้ได้ต่อไป (องค์การสหประชาชาติ, 2541)

ดวงกมล พรธานี (ม.ป.ป.) ให้ความหมายของคำว่า การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ หมายถึง การช่วยสนับสนุนให้คนพิการพึ่งตนเองประสบความสำเร็จในการอยู่ร่วมกับสมาชิกอื่นในสังคม และมีความภูมิใจในตนเอง โดยผู้ที่มีเกี่ยวข้องในสังคมมีหน้าที่ปรับสภาพแวดล้อมที่มีอยู่ให้เอื้ออำนวยแก่คนพิการ ช่วยปกป้องสิทธิคนพิการ ช่วยฝึกให้คนพิการได้พัฒนาความสามารถสูงสุดตามศักยภาพที่มีอยู่และตามความต้องการ รวมถึงให้โอกาสคนพิการได้สามารถดำเนินชีวิตได้ตามศักยภาพของเขาอย่างสมาชิกคนหนึ่งของคนสังคม

องค์การสหประชาชาติได้ให้แนวความคิดการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการไว้ว่า (ขนิษฐา เทวินทรภักดี, 2531)

1. คนพิการมีสิทธิมนุษยชนสมบูรณ์เช่นคนปกติ จึงควรมีสิทธิได้รับการคุ้มครองช่วยเหลือ และโอกาสในการฟื้นฟูสมรรถภาพ
2. สภาพความพิการ และปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นทำให้คนพิการได้รับความกระทบกระเทือนทางอารมณ์และจิตใจ ดังนั้นคนพิการจึงควรมีสิทธิเรียกร้องความเห็นอกเห็นใจและสร้างสรรค์จากสังคมเป็นพิเศษ
3. ถ้าได้รับโอกาสที่เหมาะสม คนพิการสามารถพัฒนาศักยภาพของคนให้ดีขึ้นและจะกลายเป็นผู้มีประโยชน์ต่อประเทศแทนที่จะเป็นภาระของสังคม
4. คนพิการย่อมมีความรับผิดชอบต่อชุมชนในการบำเพ็ญประโยชน์ต่อชาติเท่าที่กระทำได้ภายหลังการฟื้นฟูสมรรถภาพแล้ว
5. คนพิการต้องมีชีวิตอยู่อย่างอิสระในชุมชนคนปกติ แทนที่จะไปอยู่ในที่ซึ่งจัดไว้ให้คนพิการโดยเฉพาะ
6. การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการสำเร็จได้ด้วยความร่วมมืออย่างจริงจัง ของบุคคลต่าง ๆ ในสังคม

การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการในประเทศไทย

ในปี พ.ศ. 2524 ซึ่งเป็นปีที่องค์การสหประชาชาติประกาศเป็นปีคนพิการสากล รัฐบาลไทยประกาศว่าจะให้มีกฎหมายสำหรับคนพิการเพื่อเป็นของขวัญสำหรับคนพิการ จวบจนกระทั่งปี พ.ศ. 2534 พระราชบัญญัติฉบับนี้จึงผ่านความเห็นชอบจากสภานิติบัญญัติ ในสมัย ฯพณฯ อานันท์ ปันยารชุน เป็นนายกรัฐมนตรี

โดยสภาพความเป็นจริงนั้น พระราชบัญญัติฉบับนี้เป็นผลจากการต่อสู้เรียกร้องของคนพิการมาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน สภาคนพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทย สมาคมคนพิการแห่งประเทศไทย และองค์กรคนพิการอื่น ๆ ได้ร่วมกันรณรงค์จนเป็นผลสำเร็จในที่สุด นับเป็นเวลามากกว่า 15 ปี แห่งการต่อสู้ที่คนพิการต้องแสดงให้เห็นว่าคนพิการนั้นเป็นผู้มีศักยภาพ หากได้รับการพัฒนาและส่งเสริมอย่างดี (สุภธรรม มงคลสวัสดิ์, 2544)

พระราชบัญญัติฉบับนี้และกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องมีสาระสำคัญที่ปรารถนาจะนำผลไปสู่การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตคนพิการสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development) ดังนี้ (สุภธรรม มงคลสวัสดิ์, 2544)

1. จัดให้มี "คณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ" ขึ้นเพื่อทำหน้าที่ดังต่อไปนี้
 - 1.1 เสนอแนะนโยบายการดำเนินงาน และแผนบริหารงานเกี่ยวกับการส่งเสริมการพัฒนา และการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการต่อรัฐมนตรี เพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา

286994

658.3124
07879

ให้ความเห็นชอบและมอบหมายให้ส่วนราชการ หรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง รับไปดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ทั่วไป

1.2 ให้คำปรึกษาคำแนะนำและความเห็นแก่รัฐมนตรีในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

1.3 สนับสนุนและส่งเสริมการดำเนินงานเกี่ยวกับการสงเคราะห์ การพัฒนา และการฟื้นฟูสมรรถภาพแก่หน่วยงานของรัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง โดยให้ความช่วยเหลือทางวิชาการ เงินอุดหนุน สิ่งอำนวยความสะดวกหรือบริการต่าง ๆ ตามที่เห็นสมควร

1.4 จัดทำโครงการเพื่อการสงเคราะห์การพัฒนา และการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ

1.5 อนุมัติโครงการหรือแผนงานที่จะใช้กองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการและวางระเบียบเกี่ยวกับการบริหารและการใช้จ่ายกองทุนดังกล่าว

1.6 วางระเบียบข้อบังคับและข้อกำหนดต่าง ๆ ภายในขอบเขตการดำเนินงานเกี่ยวกับการสงเคราะห์การพัฒนาและการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ เพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

1.7 ปฏิบัติงานอื่นตามที่รัฐมนตรีมอบหมาย

2. จัดตั้ง “สำนักงานคณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ” ขึ้นในกรมประชาสงเคราะห์ เพื่อทำหน้าที่ดังต่อไปนี้

2.1 ประสานงานและร่วมมือกับส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ ในการดำเนินงานเกี่ยวกับการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ และในการให้คนพิการได้รับการสงเคราะห์ตามมาตรา 15

2.2 รวบรวมและเก็บรักษาข้อมูลเกี่ยวกับคนพิการ เพื่อประโยชน์ในการป้องกันความพิการ การรักษาและการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ

2.3 จัดทำแผนงานเกี่ยวกับการป้องกันความพิการการรักษา และการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการ

2.4 ริเริ่มและเร่งรัดให้มีการส่งเสริมกิจกรรมคนพิการ

2.5 จัดให้มีการฝึกอบรมผู้ซึ่งทำงานเกี่ยวกับการสงเคราะห์ การพัฒนา และการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ โดยร่วมมือกับส่วนราชการหน่วยงานของรัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง

2.6 ส่งเสริมอาชีพและจัดหางานให้แก่คนพิการซึ่งได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพแล้ว

2.7 เป็นศูนย์กลางในการเผยแพร่วิชาการและการประชาสัมพันธ์กิจกรรมที่เกี่ยวกับคนพิการ

2.8 รวบรวมผลการวิเคราะห์ วิจัย ดำเนินการ ติดตามและประเมินผล การปฏิบัติงาน ตามนโยบาย แผนงานการสงเคราะห์ การพัฒนาและการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการของส่วน ราชการหน่วยงานของรัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง แล้วรายงานผลให้คณะกรรมการทราบ

2.9 ปฏิบัติการตามมติคณะกรรมการหรือตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

3. ให้คนพิการที่ต้องการได้รับสิทธิและการคุ้มครองตามพระราชบัญญัตินี้ จดทะเบียน ที่สำนักงานประชาสงเคราะห์จังหวัด หรือส่วนกลางจุดที่สำนักงานคณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพ คนพิการ

4. ได้รับบริการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์ พร้อมทั้งกายอุปกรณ์ที่จำเป็นจากรัฐ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

5. บริการจากรัฐในการเป็นคดีความ

6. จัดตั้ง “กองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ” เพื่อเป็นทุนหมุนเวียนสำหรับใช้จ่าย เกี่ยวกับการดำเนินงาน และสงเคราะห์ช่วยเหลือคนพิการ และสนับสนุนสถาบันบริการด้าน การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ

7. คนพิการสามารถกู้ยืมเงินเพื่อประกอบอาชีพอิสระได้ไม่เกิน 20,000 บาท โดยไม่ต้องเสียดอกเบี้ยระยะเวลาสงคืน 5 ปี และสำหรับผู้ที่ต้องการประกอบอาชีพที่ต้องซื้อ เครื่องคอมพิวเตอร์ สามารถกู้ได้ไม่เกิน 35,000 บาท

8. ให้มีการกำหนดลักษณะอาคารสถานที่ยานพาหนะ หรือบริการสาธารณะอื่นที่ต้องมี อุปกรณ์ที่อำนวยความสะดวกโดยตรงแก่คนพิการ และเจ้าของที่จัดอุปกรณ์อำนวยความสะดวก เหล่านี้มีสิทธิหักเงินค่าใช้จ่ายเป็นสองเท่าของเงินที่เสียไป เพื่อการนั้นนอกจากเงินได้สุทธิหรือ กำไรสุทธิของปีที่ค่าใช้นั้นเกิดขึ้น

9. ให้นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการของเอกชนรับคนพิการเข้าทำงาน ในอัตราส่วนคนงาน 200 คนต่อคนพิการ 1 คน และนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการ ซึ่งรับคนพิการเข้าทำงาน มีสิทธินำเงินค่าจ้างที่จ่ายให้แก่คนพิการมาหักเป็นค่าใช้จ่ายตาม ประมวลรัษฎากร ได้เป็นสองเท่าของจำนวนที่จ่ายจริง

สำหรับพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534 ได้กำหนดแนวทางการ ฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการไว้เป็น 4 แนวทางหลัก ซึ่งเป็นแนวทางการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ ตามที่องค์กรฟื้นฟูสมรรถภาพนานาชาติ (Rehabilitation International) ได้กำหนดไว้ซึ่ง ได้แก่ (ขนิษฐา เทวินทรภักดี, 2539)

1. การฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์ (Medical Rehabilitation) เป็นการรักษาเพื่อแก้ไขปรับปรุงฟื้นฟูให้สามารถใช้อวัยวะที่เหลืออยู่เพื่อทดแทนความพิการที่เกิดขึ้น รวมทั้งการใช้กายอุปกรณ์เสริมหรือกายอุปกรณ์เทียม
2. การฟื้นฟูสมรรถภาพทางการศึกษา (Education Rehabilitation) เป็นการจัดการศึกษาให้กับคนพิการ ทั้งนี้คนพิการจะต้องได้รับสิทธิและโอกาสในการได้รับการศึกษาตามศักยภาพของแต่ละบุคคล
3. การฟื้นฟูสมรรถภาพทางอาชีพ (Vocational Rehabilitation) เป็นการให้การฝึกวิชาชีพแก่คนพิการเพื่อที่จะสามารถประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้ รวมทั้งสามารถทำประโยชน์ให้กับสังคมมีเกียรติมีศักดิ์ศรีมีสิทธิเสรีภาพเช่นคนทั่วไป
4. การฟื้นฟูสมรรถภาพทางสังคม (Social Rehabilitation) เป็นการเอื้ออำนวยความสะดวกหรือจัดอุปสรรคต่าง ๆ ของคนพิการในการที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมหรือใช้ชีวิตในชุมชน

การฝึกอาชีพเป็นส่วนหนึ่งของการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการซึ่งตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534 กำหนดให้การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการเป็นการเสริมสร้างสมรรถภาพ หรือการเสริมสร้างความสามารถของคนพิการให้มีสมรรถภาพดีขึ้น โดยอาศัยวิธีการทางการแพทย์ การศึกษาทางสังคมและการฝึกอาชีพ เพื่อให้คนพิการได้มีโอกาสทำงานหรือดำรงชีวิตในสังคมทัดเทียมคนทั่วไป (ธนิตธนา เทวรินทร์ภักดี, 2539, หน้า 11)

แผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ

การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติเป็นการดำเนินงานภายใต้พระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พุทธศักราช 2534 ที่กำหนดให้มีคณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการทำหน้าที่เสนอแนะนโยบายการดำเนินงาน และแผนบริหารงานเกี่ยวกับการสงเคราะห์ การพัฒนาและการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการต่อรัฐมนตรี เพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบและมอบหมายให้ส่วนราชการ หรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง รับผิดชอบ รับไปดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป จากอำนาจหน้าที่ดังกล่าว ได้ถือกำเนิดแผนฉบับแรกคือ "แผนการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการแห่งชาติ พุทธศักราช 2540 – 2544" ขึ้น นับว่าเป็นจุดเริ่มต้นในการกำหนดแผนระดับชาติด้านคนพิการ โดยได้จัดทำให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ซึ่งกำหนดให้คนพิการเป็นกลุ่มเป้าหมายที่ควรได้รับการพัฒนาให้เต็มศักยภาพ เพื่อให้มีขีดความสามารถที่พร้อมในการปรับตัวอยู่ในสังคมอย่างมี

คุณค่า และมีความสุข มีจุดเน้นด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการแพทย์ การศึกษา การอาชีพและการจ้างงาน และด้านสังคม เมื่อจบการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2544 – 2549 มีการรายงานผลการดำเนินงาน และผลการสำรวจสถานการณ์ของคนพิการไทยได้ดังนี้

ประเด็นสำคัญที่ได้จากการสำรวจความพิการและภาวะทุพพลภาพ พ.ศ. 2545 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ และจากฐานข้อมูลคนพิการที่จดทะเบียนแล้ว ของ สำนักส่งเสริมและพิทักษ์คนพิการ ณ วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2549 ปรากฏ ดังนี้ (กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2550)

ตารางที่ 1 ผลการสำรวจความพิการและภาวะทุพพลภาพ พ.ศ. 2545 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ และจากฐานข้อมูลคนพิการที่จดทะเบียนแล้ว ของ สำนักส่งเสริมและพิทักษ์คนพิการ ณ วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2549

ประเด็น	แหล่งที่มาของข้อมูล	
	สำนักงานสถิติแห่งชาติ	สำนักส่งเสริมและพิทักษ์คนพิการ
ความชุก	คนพิการส่วนใหญ่อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รองลงมา คือภาคเหนือ สำหรับภาคกลาง และภาคใต้ มีจำนวนใกล้เคียงกัน กรุงเทพมหานคร มีจำนวนน้อยที่สุด	คนพิการอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมากที่สุด คือร้อยละ 37.78 รองลงมา อยู่ในภาคกลาง ภาคเหนือ และภาคใต้ สำหรับกรุงเทพมหานครมีจำนวนน้อยที่สุด
การศึกษา	คนพิการส่วนใหญ่ ร้อยละ 93.4 มีการศึกษาระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า รวมทั้งไม่มีการศึกษา คนพิการที่ได้รับการศึกษาในระดับสูงขึ้น มีสัดส่วนเพียงเล็กน้อย โดยในระดับมัธยมศึกษา มีร้อยละ 5.6 และระดับอุดมศึกษา มีร้อยละ 1.0	คนพิการส่วนใหญ่ ร้อยละ 39.23 มีการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 34.34 ไม่ได้รับการศึกษา ร้อยละ 13.46 ได้รับการศึกษาก่อนประถมศึกษา และมีการศึกษาระดับอุดมศึกษาน้อยที่สุด คือร้อยละ .68
อาชีพ	คนพิการที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป ร้อยละ 71.5 ไม่มีงานทำ ในจำนวนคนพิการที่มีอาชีพ ร้อยละ 47.5 ประกอบธุรกิจส่วนตัว ผู้ที่ช่วยธุรกิจในครัวเรือนมีร้อยละ 29.0 และผู้ที่เป็นลูกจ้างเอกชนมีร้อยละ 19.4	คนพิการที่มีอายุระหว่าง 15 - 59 ปี ร้อยละ 49.95 ไม่มีงานทำ ในจำนวนคนพิการที่มีอาชีพ ประกอบอาชีพอิสระ ส่วนตัวมากที่สุดคือ ร้อยละ 60.07 รองลงมามีอาชีพรับจ้าง ร้อยละ 34.46
รายได้	ส่วนใหญ่มีรายได้ต่ำ กล่าวคือ ร้อยละ 69.9 มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 3,000 บาท ร้อยละ 18.1 มีรายได้ระหว่าง 3,001 – 5,000 บาท และร้อยละ 11.9 มีรายได้ต่อเดือนมากกว่า 5,001 บาท	คนพิการส่วนใหญ่มีรายได้ต่ำ กล่าวคือ ร้อยละ 69.17 มีรายได้ต่ำกว่าเดือนละ 3,000 บาท

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ประเด็น	แหล่งที่มาของข้อมูล	
	สำนักงานสถิติแห่งชาติ	สำนักส่งเสริมและพิทักษ์คนพิการ
ลักษณะ	- ลำดับที่ 1 แขน ขา มือ นิ้วมือ นิ้วเท้า	- พิจารทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหว
ความพิการ	ขาด แขน ขา ลิบเหยียดงอไม่ได้ เท้าปลูก	ร้อยละ 48.42
	เท้าตะแคง เท้ากลับ แขน ขา มือ ลำตัว	- พิจารทางกรไ้ยีนหรือการสื่อ
	คดงอ เกร็ง โกง กระตุก สั่น อัมพาต	ความหมาย ร้อยละ 13.83
	อัมพฤกษ์ มีร้อยละ 34.78	- พิจารทางสติปัญญาหรือการเรียนรู้
	- ลำดับที่ 2 ตาบอด 2 ข้าง สายตาเลือน	ร้อยละ 13.21
	ราง 2 ข้าง มีร้อยละ 24.88	- พิจารทางกรมองเห็น ร้อยละ 10.45
	- ลำดับที่ 3 หูหนวก 2 ข้าง หูตึง 2 ข้าง	- พิจารชื้อน (มากกว่า 1 ประเภท)
	สื่อความหมาย ด้วยการพูดและฟังไม่ได้	ร้อยละ 9.75
	ใบ้ พูดผิดปกติมีร้อยละ 20.01	- พิจารทางจิตใจหรือพฤติกรรม
	- ลำดับที่ 4 ตาบอดข้างเดียว สายตา	ร้อยละ 3.40
	เลือนรางข้างเดียว มีร้อยละ 12.62*	- ไม่ระบุความพิการ ร้อยละ 0.94
	- ลำดับที่ 5 สมองพิการ ปัญญาอ่อน	
	พียรทางกรเรียนรู้ มีร้อยละ 7.64	
	- ลำดับที่ 6 โรคจิต วิกลจริต ออทิสติก	
	มีร้อยละ 4.96	
	- ลำดับที่ 7 หูหนวกข้างเดียว หูตึง	
	ข้างเดียวมีร้อยละ 4.84*	
	- ลำดับที่ 8 อื่น ๆ เช่น ปากแหว่ง และ	
	หรือ เพดานโหว่ ศีรษะใหญ่เกินปกติ	
	เป็นต้น มีร้อยละ 3.74*	
(หมายเหตุ *		
1. ไม่จัดว่าเป็นคนพิการตามกฎหมาย		
2. ตอบได้มากกว่า 1 ลักษณะ		

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ประเด็น	แหล่งที่มาของข้อมูล	
	สำนักงานสถิติแห่งชาติ	สำนักส่งเสริมและพิทักษ์คนพิการ
ความ	- การรักษาพยาบาล การผ่าตัดและ	- การรักษาพยาบาล เครื่องช่วย
ต้องการ	กายภาพบำบัด ร้อยละ 61.5	ความพิการ กายภาพบำบัด
ช่วยเหลือ	- การให้กู้ยืมเงินทุนสำหรับประกอบอาชีพ	กิจกรรมบำบัด การฝึกการได้ยิน
	ร้อยละ 31.6	การแก้ไขการพูด จิตวิทยาคลินิก
	- การจัดหาวีลแชร์เทียมหรือเครื่องช่วยคน	ร้อยละ 44.70
	พิการ ร้อยละ 15.9	- เงินสงเคราะห์ครอบครัว และเบี้ยยังชีพ
	- การฝึกอาชีพสำหรับคนพิการ ร้อยละ	ร้อยละ 33.25
	12.0	- การมีงานทำ เช่น การฝึกอาชีพ การส่ง
	- ต้องการให้มีผู้ดูแลเป็นบางเวลา	เข้าทำงาน เงินกู้ยืมประกอบอาชีพ
	- ร้อยละ 11.7	ร้อยละ 10.81
		- ข้อมูลข่าวสารต่างๆ เกี่ยวกับการฟื้นฟู
		สมรรถภาพคนพิการ ร้อยละ 4.95
		- ด้านการศึกษา เช่น จัดหาสถานศึกษา
		ค่าใช้จ่ายในการศึกษา สื่ออุปกรณ์
		การศึกษา ร้อยละ 4.26
		- อื่นๆ เช่น คำแนะนำปรึกษา การจัดหา
		ผู้ดูแลคนพิการ ล่ามภาษามือ ร้อยละ
		2.04

จากตารางที่ 1 เมื่อเปรียบเทียบสถิติด้านคนพิการจากการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พ.ศ. 2545 กับข้อมูลคนพิการที่จดทะเบียนแล้วของสำนักส่งเสริมและพิทักษ์คนพิการดังกล่าว พบว่ามีความสอดคล้องกันหลายประเด็น กล่าวคือ คนพิการส่วนมากอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พิกัดทางกายหรือการเคลื่อนไหว มีมากที่สุด และเป็นประเภทที่จดทะเบียนคนพิการมากที่สุด ประมาณร้อยละ 90 มีการศึกษาระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า ประมาณกว่าครึ่งหนึ่งของคนพิการในวัยแรงงานไม่มีงานทำ ซึ่งอาจจะเนื่องจากมีสภาพ

ความพิการมาก ไม่มีทักษะด้านอาชีพ ไม่มีวุฒิตามที่สถานประกอบการต้องการ ปัญหาสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการทำงาน ในส่วนที่มั่งงานทำ กว่าครึ่งมีรายได้ต่ำกว่า 3,000 บาทต่อเดือน ในจำนวนนี้ กว่าครึ่งประกอบอาชีพอิสระ สำหรับความช่วยเหลือที่คนพิการต้องการจากรัฐบาล ส่วนใหญ่ต้องการด้านการรักษาพยาบาล และการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์ และการมีงานทำ

แนวคิดในการจัดการศึกษาด้านอาชีพสำหรับคนพิการด้านการเคลื่อนไหว การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการด้านอาชีพระดับสากล

องค์การแรงงานระหว่างประเทศ (International Labour Organization: ILO) จัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2462 (ค.ศ. 1919) เป็นองค์การชำนาญพิเศษทางเทคนิคที่เก่าแก่ที่สุดของสหประชาชาติ โดยมีโครงสร้างที่ประกอบด้วยระบบไตรภาคี ของตัวแทนองค์กรนายจ้าง และคนงานผู้มีเสียงเท่ากับตัวแทนของรัฐบาล ILO มีสมาชิก 175 ประเทศเข้าร่วมในการกำหนดนโยบายและโครงการต่าง ๆ ผ่านที่ประชุมแรงงานระหว่างประเทศประจำปี และโดยสมาชิกของคณะกรรมการประศาสน์การของ ILO เป้าหมายหลักของ ILO คือการส่งเสริมให้หญิงและชายมีโอกาสในการทำงานที่มีคุณค่าและสร้างผลผลิตทางเศรษฐกิจภายใต้เงื่อนไขแห่งการมีเสรีภาพ ความเสมอภาค ความมั่นคง และศักดิ์ศรีของมนุษย์ ILO มีวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ที่สำคัญ 4 ประการคือ (อาร์เธอร์ โอ'เรลลี, 2547)

1. เพื่อส่งเสริมให้มีการปฏิบัติตามมาตรฐานและหลักการพื้นฐาน และสิทธิในการทำงาน
2. เพื่อเพิ่มพูนโอกาสให้หญิงและชายได้มีการจ้างงานที่มีคุณค่า
3. เพื่อให้มีการส่งเสริมความคุ้มครองทางสังคมสำหรับทุกคนโดยครอบคลุมอย่างมีประสิทธิภาพ
4. เพื่อเสริมสร้างระบบไตรภาคีและการสื่อสารทางสังคมระหว่างกัน โดยการดำเนินการดังต่อไปนี้

4.1 จัดนโยบายและโครงการระหว่างประเทศเพื่อส่งเสริมมนุษยชนขั้นพื้นฐาน ปรับปรุงสภาพการทำงานและเพิ่มโอกาสในการจ้างงาน

4.2 จัดทำมาตรฐานแรงงานระหว่างประเทศ โดยการออกอนุสัญญาต่าง ๆ อันพร้อมไปด้วยระบบติดตามตรวจสอบการนำไปปฏิบัติ ตลอดจนจัดทำข้อเสนอแนะต่าง ๆ และแนวปฏิบัติเพื่อเป็นแนวทางให้ผู้มีอำนาจหน้าที่แห่งชาตินำมาตรฐานไปสู่การปฏิบัติ อนุสัญญา

เป็นบทบัญญัติมาตรฐานแรงงานระหว่างประเทศและมีผลต่อรัฐที่ให้สัตยาบัน ข้อเสนอแนะ ให้แนวทางแก่ประเทศสมาชิกของ ILO แนวปฏิบัติ คือกฎระเบียบปฏิบัติที่เห็นพ้องกันโดยไม่มีข้อผูกพันใด ๆ

4.3 จัดทำโครงการความร่วมมือด้านเทคนิคระหว่างประเทศอย่างกว้างขวาง เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติกับสมาชิกในขอบเขตความรับผิดชอบของ ILO และโดยร่วมกับหุ้นส่วนในการพัฒนา

4.4 จัดการฝึกอบรมการศึกษา การวิจัยและการจัดพิมพ์เอกสารต่าง ๆ

องค์การแรงงานระหว่างประเทศ (International Labour Organization: ILO) ให้นิยามคำว่า “การฟื้นฟูสมรรถภาพทางอาชีพ” ไว้ว่า หมายถึง ส่วนหนึ่งของการดำเนินงานที่ต่อเนื่องและประสานกันของการฟื้นฟูสมรรถภาพ ซึ่งครอบคลุมการจัดบริการทางอาชีพด้านต่าง ๆ เช่น การแนะแนวอาชีพ การฝึกอาชีพ การเลือกสรรงาน โดยมุ่งหมายให้บุคคลพิการสามารถทำงานที่เหมาะสมเป็นการประจำและมั่นคงได้ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2531, หน้า 649) เมื่อพิจารณา คำนิยามและความหมายของการฟื้นฟูสมรรถภาพทางอาชีพของบุคคลพิการดังกล่าวแล้วอาจรวมเป็นความหมายเฉพาะได้ดังนี้ “การฟื้นฟูสมรรถภาพทางอาชีพของบุคคลพิการหมายถึงการสร้างเสริมความสามารถของบุคคลพิการในด้านการงานซึ่งเป็นอาชีพ โดยให้บริการด้านแนะแนวอาชีพ ฝึกอาชีพ จัดหาและบรรจงานที่เหมาะสมกับสภาพของร่างกายและความสามารถที่มีอยู่เพื่อให้ประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองได้” (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2531, หน้า 649)

การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการด้านอาชีพในประเทศไทย

การฟื้นฟูสมรรถภาพทางด้านอาชีพและการจ้างงานคนพิการในประเทศไทย ได้รับอิทธิพล แนวความคิด จากที่ปรึกษาการฟื้นฟูสมรรถภาพแผนการเพื่อการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ ดังข้อความที่ปรากฏในข้อเสนอจัดตั้งศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการตัวอย่างต่อไปนี้ (Baltazar, 1966)

“รัฐบาลไทยและประชาชนไทย ส่วนมากมีความรู้สึกถึงความรับผิดชอบอย่างแรงกล้าต่อประเทศในการช่วยเหลือผู้พิการ ความเมตตาห่วงใยนี้ย่อมเป็นธรรมดาที่ยังผลให้ผู้พิการดำเนินชีวิตในทำนองพึ่งคนอื่นและเกือบเป็นแบบนั่งอยู่เปล่า ๆ อย่างไรก็ตามปัจจุบันได้มีความรู้สึกตื่นตัวขึ้นมาแล้วว่าการให้คนพิการพึ่งคนอื่น โดยการสงเคราะห์แบบนี้ทำให้เกิดภาระหนักทางสังคมและเศรษฐกิจและรู้ถึงคุณค่าในทางปฏิบัติของการฟื้นฟูสมรรถภาพ ซึ่งจะเป็นการช่วยทำให้แรงงานที่อยู่เฉย ๆ กลับเป็นแรงงานที่เป็นประโยชน์และทำให้คนพิการกลับเป็นพลเมืองที่มีความสุข ผู้วางแผนการและผู้บริหารของรัฐบาลเข้าใจในความสุขุมของคำกล่าวที่ว่า “การฟื้นฟู

คนพิการให้กลับคืนสู่ปกติในบรรดาประเทศที่มีการกระทำเช่นนี้อย่างแพร่หลายนั้น เป็นการกระทำเพื่อมนุษยธรรมที่มีผลดีต่อการพัฒนาการทั้งทางเศรษฐกิจและทางสังคม

ข้อเสนอเพื่อจัดตั้งศูนย์ฝึกอาชีพคนพิการตัวอย่าง ได้เสนอมาด้วยความหวังอย่างแรงกล้าว่า รายการอันกว้างขวางของบริการต่าง ๆ ซึ่งได้เขียนร่างไว้จะช่วยเป็นสะพานเชื่อมระหว่างการพึ่งคนอื่น และการดำรงชีวิตอยู่ด้วยการสงเคราะห์ กับการพึ่งตัวเองและศักดิ์ศรีของมนุษย์...เราเชื่อว่าข้อเสนอนี้จะให้คำตอบต่อบรรดาปัญหาหลายแห่งหลายมุม ของแผนการฟื้นฟูสมรรถภาพที่มีการประสานงานกันเป็นอย่างดี โดยเน้นเป็นพิเศษในการปรับปรุงตัวและการฝึกอาชีพที่เหมาะสมเฉพาะเจาะจงสำหรับคนพิการแต่ละคน"

ข้อเสนอโครงการดังกล่าวข้างต้นเกิดขึ้นเมื่อสี่สิบกว่าปีที่ผ่านมาแล้ว (พ.ศ. 2509) และรัฐบาลได้ตัดสินใจอนุมัติให้จัดตั้งศูนย์ฝึกอาชีพนี้ขึ้นในปี พ.ศ. 2511 แต่ศูนย์ฝึกอาชีพที่จัดตั้งขึ้นไม่เป็นไปตามข้อเสนอของที่ปรึกษาฯ ทั้งหมด แต่มีการเลือกจัดโครงการเฉพาะแนวทางการฝึกอาชีพผลการดำเนินงานในสิบปีแรกปรากฏตามผลการศึกษาของสุปรีดา คงธรรม ที่ได้ศึกษาปัญหาความต้องการและอุปสรรคของคนพิการที่รับการฝึกอาชีพ ณ ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง ซึ่งเป็นศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการด้านกายและการเคลื่อนไหวแห่งแรกในประเทศไทย ผลสรุปได้ดังนี้ (สุปรีดา คงธรรม, 2522)

การฝึกอาชีพทำให้คนพิการมีความรู้และนำไปประกอบอาชีพได้ แต่ต้องปรับปรุงเรื่องอุปกรณ์การเรียนการสอนและเนื้อหาวิชาให้ตรงกับความต้องการของตลาด และมีเนื้อหาวิชาที่ทันสมัย คนพิการต้องการความช่วยเหลือด้านเครื่องมือและเงินทุนประกอบอาชีพ โดยต้องการกลับไปประกอบอาชีพในภูมิลำเนาเดิม

การดำเนินงานของศูนย์ฯ ยังไม่มีการประชาสัมพันธ์อย่างแพร่หลาย ความสำเร็จด้านการมีงานทำของคนพิการ ยังไม่เกิดขึ้นอย่างแท้จริงตลอดระยะเวลาสิบปี (พ.ศ. 2511 - 2519) ผลการสำรวจคนพิการที่สำเร็จการฝึกอาชีพมีงานทำเพียงร้อยละ 35.86 และงานที่ทำยังไม่สามารถเลี้ยงชีพได้อย่างแท้จริง

จากการศึกษาของสุปรีดา คงธรรมยังสรุปอีกว่า คนพิการที่รับการฝึกมีความสนใจในวิชาที่สอนพอสมควร และมีพัฒนาการเพียงระดับปานกลางเท่านั้น และถือว่ามีความล้มเหลวในการดำเนินงานที่จะต้องได้รับการแก้ไขปรับปรุงศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการด้านกายและการเคลื่อนไหวในปัจจุบัน

ปัจจุบันศูนย์ฟื้นฟูอาชีพของกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการมีทั้งหมด 8 แห่งทั่วประเทศ ได้แก่ (สำนักส่งเสริมและพิทักษ์คนพิการ, 2548)

1. ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ฝึกอบรมอาชีพ ได้แก่
 - 1.1 ช่างเย็บเสื้อผ้าและการใช้จักรอุตสาหกรรม
 - 1.2 ช่างเย็บหนัง กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ
 - 1.3 ช่างอิเล็กทรอนิกส์
 - 1.4 ช่างไฟฟ้า
 - 1.5 คอมพิวเตอร์
2. ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ฝึกอบรมอาชีพ ได้แก่
 - 2.1 ช่างอิเล็กทรอนิกส์
 - 2.2 ช่างไฟฟ้าและเครื่องทำความเย็น
 - 2.3 ช่างเสริมสวยและตัดผมชาย
 - 2.4 ช่างซ่อมจักรยานยนต์และเครื่องยนต์ขนาดเล็ก
3. ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการบ้านทองพูนเผ่าพันธ์ จังหวัดอุบลราชธานี ฝึกอบรมอาชีพ ได้แก่
 - 3.1 ช่างเสริมสวยและตัดผมชาย
 - 3.2 ช่างเย็บเสื้อผ้าและการใช้จักรอุตสาหกรรม
 - 3.3 ช่างไฟฟ้าและเครื่องทำความเย็น
4. ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการหยาดฝน จังหวัดเชียงใหม่ ฝึกอบรมอาชีพ ได้แก่
 - 4.1 ช่างเย็บเสื้อผ้าและการใช้จักรอุตสาหกรรม
 - 4.2 ศิลปหัตถกรรม
 - 4.3 ช่างอิเล็กทรอนิกส์
 - 4.4 คอมพิวเตอร์
5. ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการภาคใต้จังหวัดนครศรีธรรมราช ฝึกอบรมอาชีพ ได้แก่
 - 5.1 ช่างเย็บเสื้อผ้าและการใช้จักรอุตสาหกรรม
 - 5.2 ศิลปหัตถกรรม
 - 5.3 ช่างเสริมสวยและตัดผมชาย
 - 5.4 ช่างอิเล็กทรอนิกส์

6. ศูนย์บริการสวัสดิการสังคมเฉลิมพระชนมพรรษา 5 รอบสมเด็จพระนางเจ้า สิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ จังหวัดลพบุรี ฝึกอบรมอาชีพ ได้แก่

- 6.1 ช่างเย็บเสื้อผ้าและการใช้จักรอุตสาหกรรม
- 6.2 ช่างเสริมสวยและตัดผมชาย
- 6.3 ช่างซ่อมจักรยานยนต์และเครื่องยนต์ขนาดเล็ก
- 6.4 นวดแผนโบราณ

7. สถานฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดอุบลราชธานี ฝึกอบรมอาชีพ ได้แก่

- 7.1 ช่างซ่อมจักรยานยนต์และเครื่องยนต์ขนาดเล็ก
- 7.2 ช่างไฟฟ้าและเครื่องทำความเย็น
- 7.3 ช่างเชื่อมโลหะและทำมุ้งลวด
- 7.4 เพาะเห็ด
- 7.5 นวดแผนโบราณ

8. ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการ จังหวัดหนองคาย ฝึกอบรมอาชีพ ได้แก่

- 8.1 ช่างเย็บเสื้อผ้าและการใช้จักรอุตสาหกรรม
- 8.2 ช่างเสริมสวยและตัดผมชาย
- 8.3 ช่างซ่อมจักรยานยนต์และเครื่องยนต์ขนาดเล็ก
- 8.4 ช่างเย็บหนัง
- 8.5 ช่างอิเล็กทรอนิกส์
- 8.6 นวดแผนโบราณ
- 8.7 ศิลปหัตถกรรม

นอกจากศูนย์ฝึกอาชีพคนพิการแล้วยังมีการฝึกอาชีพคนพิการ ในสถาบันการฝึกอาชีพ ของกรมอาชีวศึกษาศูนย์พัฒนาอาชีพคนพิการ และสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน ภาคเอกชนที่จัด โครงการฝึกอาชีพเฉพาะสำหรับคนพิการ เช่น (สุภธรรม มงคลสวัสดิ์, 2544)

1. โรงเรียนอาชีวพระมหาไถ่ พัทยา
2. ศูนย์ส่งเสริมอาชีพและพัฒนาคนพิการ
3. มูลนิธิส่งเสริมและพัฒนาคนพิการ
4. ศูนย์ฝึกอาชีพของมูลนิธิสายใจไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์
5. สมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทย

6. ศูนย์พัฒนาสมรรถภาพคนตาบอดแห่งประเทศไทย
7. ศูนย์ฝึกอาชีพหญิงตาบอดสามพราน
8. ศูนย์พัฒนาอาชีพคนตาบอด
9. มูลนิธิคอลฟิลด์เพื่อคนตาบอดในพระราชูปถัมภ์
10. มูลนิธิส่งเสริมอาชีพคนตาบอด
11. ศูนย์ฝึกอาชีพปัญญาคาร มูลนิธิช่วยคนปัญญาอ่อนแห่งประเทศไทย
12. สถาบันฝึกอาชีพของสมาคมคนหูหนวกแห่งประเทศไทย
13. ฯลฯ

ปัญหาของผู้หญิงพิการกับการประกอบอาชีพ

โอกาสสำหรับผู้หญิงที่จะได้รับการศึกษามีมากขึ้น ทักษะที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมทางการศึกษาและการฝึกอบรมสำหรับผู้หญิงเปลี่ยนแปลงไป ทำให้จำนวนคนที่ไม่รู้หนังสือลดลง แต่สำหรับผู้หญิงพิการแล้วการเปลี่ยนแปลงในเรื่องดังกล่าวเปลี่ยนแปลงไปไม่มาก ทักษะยังคงเชื่อกันว่าการให้การศึกษาหญิงพิการนั้นไม่มีประโยชน์ การได้รับการศึกษาและการอบรมความรู้ความชำนาญต่าง ๆ จึงเป็นโอกาสสำหรับหญิงพิการจำนวนน้อย ฉะนั้นโอกาสที่จะได้ทำงานจึงเป็นไปได้ยาก ดังจะเห็นได้จากข้อความต่อไปนี้ซึ่งคัดมาจาก Hidden Sister, ESCAP ปี 1995 (สำนักส่งเสริมและพิทักษ์คนพิการ, 2548, หน้า 58)

“โอกาสที่จะได้งานสำหรับหญิงพิการยังมีน้อยกว่าชายพิการ” โดยทั่วไปสตรีจะได้รับการปฏิบัติที่ไม่เท่าเทียมในการจ้างงาน และกรณีของหญิงพิการก็จะได้รับความไม่เป็นธรรม ยิ่งไปกว่าการถูกเลือกปฏิบัติประกอบกับการขาดทักษะและความพิการทางกายซึ่งจำกัดการเคลื่อนไหวมีผลให้หญิงพิการต้องทำงานที่บ้านเพราะเป็นหนทางเดียวที่จะได้งาน วัตถุประสงค์จะถูกป้อนมาที่บ้านเมื่อทำเสร็จก็จะมีคนไปรวบรวมรับเอามา สภาพการทำงานก็คือชั่วโมงการทำงานที่ยาวนาน วัตถุประสงค์ที่ส่งมาบางครั้งก็แตกหักเสียหาย การจ่ายค่าจ้างก็เป็นขึ้นโดยรวมแล้วหญิงพิการที่ทำงานจะได้รับค่าจ้างถูกกว่าชายพิการและหญิงร่างกายสมบูรณ์

นอกจากนั้นหญิงพิการบางคนอาจพบปัญหาการล่วงละเมิดทางเพศมากกว่าหญิงปกติ เพราะหญิงพิการจะอ่อนแอป้องกันตัวเองไม่ได้ ฉะนั้นการจัดหางานให้หญิงพิการจะต้องคำนึงถึงความปลอดภัยในเรื่องนี้ด้วย (อาร์เธอร์ โอ'เรลลี, 2547)

ความต้องการและการได้รับการสนองตอบในการจัดบริการฝึกอาชีพ

ในการศึกษาวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบการศึกษา ความต้องการและการได้รับการสนองตอบในการจัดการศึกษาด้านอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหว โดยอาศัยกรอบแนวคิด จากแนวคิดด้านการจัดทำมาตรฐานการจัดบริการคนพิการในสถานสงเคราะห์

และศูนย์ฟื้นฟูอาชีพ ซึ่งจัดบริการและจัดทำมาตรฐานโดยสำนักบริการสวัสดิการสังคม กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

การจัดทำมาตรฐานการจัดบริการคนพิการในสถานสงเคราะห์และศูนย์ฟื้นฟูอาชีพ ถือเป็นอีกภารกิจหนึ่งภารกิจหลักของกรมพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เพื่อให้นโยบายสู่การปฏิบัติที่เป็นจริง โดยมุ่งเน้นให้คนพิการที่จำเป็นต้องเข้าบริการในสถานสงเคราะห์และศูนย์ฟื้นฟูและพัฒนาอาชีพได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ ให้คนพิการอยู่อย่างมีสิทธิและศักดิ์ศรี และสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุขเช่นคนทั่วไปในสังคม แนวคิดและที่มาของการจัดทำมาตรฐาน ได้แก่

1. ระบบมาตรฐานสากลของประเทศไทย ด้านการจัดและสัมฤทธิ์ผลงานของรัฐ

(Thailand International P.S.O.)

ระบบที่ 1107 ว่าด้วยบริการเอกชน ประกอบด้วยหลักเกณฑ์มาตรฐานรวม 10 ด้าน ได้แก่ ประสิทธิภาพ คุณภาพ ความเสมอภาพ ความทั่วถึง ความเป็นธรรม การตอบสนอง ความต้องการ การตอบสนองความพึงพอใจ ความต่อเนื่อง ความสะดวกสบาย และความพร้อมให้บริการ

2. แนวทางการจัดสวัสดิการสังคม ตามหมวด/มาตรา 5 ของ พระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2546

การจัดสวัสดิการสังคมให้แก่ผู้รับบริการมีสวัสดิการสังคมที่ต้องคำนึงตามความจำเป็นและความเหมาะสม เช่น การบริการทางสังคม โดยให้มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา และองค์กรอื่นได้มีส่วนร่วมด้วย

3. การเชื่อมโยง/ บูรณาการ

โดยให้มีการเชื่อมโยงนโยบายรัฐกับการปฏิรูประบบสังคมใหม่ ให้สอดคล้องกับระบบสังคม การเมือง และเศรษฐกิจ ทั้งในการทำงานเชิงยุทธศาสตร์ การบริหารงานราชการใหม่ การปรับกลไก องค์กรใหม่

4. กระแสสังคม/ โลก

เข้าสู่ยุคสิทธิมนุษยชน มนุษย์ทุกคน ทุกเพศ ทุกวัย ต้องอยู่อย่างมีศักดิ์ศรี มีคุณค่าแห่งความเป็นมนุษย์ ต้องได้รับสิทธิ การปกป้องคุ้มครอง การพัฒนา อย่างทั่วถึง เท่าเทียม (สำนักบริการสวัสดิการสังคม, 2548, หน้า 1)

หมวดที่ 1 การบริการฟื้นฟูอาชีพ

หมวดที่ 2 การดูแลประจำวัน

หมวดที่ 3 การบริหาร

หมวดที่ 4 อาคาร/ สิ่งอำนวยความสะดวก

หมวดที่ 5 สภาพแวดล้อม

หมวดที่ 6 การประสานเครือข่าย

มาตรฐาน ดัชนี องค์ประกอบ สำหรับศูนย์ฟื้นฟูอาชีพและศูนย์พัฒนาอาชีพ

1. การบริการฟื้นฟูอาชีพ

1.1 การประชาสัมพันธ์และการเรอรับ ซึ่งมีตัวชี้วัดและเกณฑ์ดังนี้

1.1.1 การประชาสัมพันธ์ ของศูนย์ฟื้นฟู จะต้องระบุคุณสมบัติของผู้ที่ต้องการเข้าฝึกอาชีพแต่ละประเภทที่ชัดเจน และระบุถึงความจำเป็นของการกำหนดคุณสมบัตินั้น ๆ ด้วยสื่อหลายชนิด (เกณฑ์ มีการใช้สื่ออย่างน้อย 3 ชนิด และ 1 ใน 3 เป็นสื่อสาธารณะ)

1.1.2 มีทีมสหวิชาชีพ ที่ประกอบด้วย นักสังคมสงเคราะห์ ครูฝึกอาชีพ ผู้บริหาร สอประวติ และประเมินความพิการเบื้องต้น (เกณฑ์ มีทีมสหวิชาชีพ)

1.1.3 มีการประเมินความถนัดของผู้สมัคร และให้คำปรึกษา แนะนำที่ถูกต้อง และเหมาะสม (เกณฑ์ ร้อยละ 100)

1.1.4 มีการปฐมนิเทศรูปแบบกิจกรรมกลุ่ม เพื่อปรับตัวร่วมกันของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในศูนย์ (เกณฑ์ ร้อยละ 100)

1.1.5 มีการจัดทำแผนพัฒนาฟื้นฟูเป็นรายบุคคล โดยคนพิการหรือครอบครัว คนพิการมีส่วนร่วม (เกณฑ์ ร้อยละ 100 ของจำนวนเป้าหมายแต่ละหลักสูตร)

1.2 การพัฒนาหลักสูตร ซึ่งมีตัวชี้วัดและเกณฑ์ดังนี้

1.2.1 มีการสำรวจความต้องการด้านวิชาชีพของคนพิการท้องถิ่นเพื่อกำหนดเป็นหลักสูตรของศูนย์ฟื้นฟู แต่ละแห่ง (เกณฑ์ อย่างน้อยปีละครั้ง)

1.2.2 เลือกรรและพัฒนาความเป็นผู้ชำนาญด้านวิชาของศูนย์ฟื้นฟู ให้เหมาะสมกับขีดความสามารถของบุคลากรในศูนย์ฟื้นฟู (เกณฑ์ อย่างน้อยปีละครั้ง)

1.2.3 มีการพัฒนาบุคลากรด้านการฟื้นฟูด้านอาชีพ 3 กลุ่มหลัก ได้แก่ ครูฝึก ฝ่ายสนับสนุนการบริการฟื้นฟูอาชีพ และฝ่ายสนับสนุนการฟื้นฟูด้านอื่น ๆ (เกณฑ์ บุคลากรทั้ง 3 กลุ่มได้รับการพัฒนาอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง)

1.2.4 จัดปรับสื่อการสอน เทคนิคการสอน ตำรา อุปกรณ์การฝึกให้เหมาะสมกับ
คนพิการและบุคคลมี (เกณฑ์ มี)

1.2.5 จัดปรับวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ ของใช้ โต๊ะ เก้าอี้ และอื่น ๆ ให้เหมาะสม
กับแต่ละบุคคล (เกณฑ์ ร้อยละ 70 ของผู้เรียนได้รับการจัดปรับ)

1.3 การจัดการเรียนการสอนและการฝึก ซึ่งมีตัวชี้วัดและเกณฑ์ดังนี้

1.3.1 คนพิการทดลองเข้าเรียนในหลักสูตรที่ตนเองสนใจและเลือกไว้แล้ว
(เกณฑ์ ร้อยละ 100 ของผู้รับ)

1.3.2 มีบริการแนะแนวอาชีพที่เหมาะสมกับความสามารถ การเรียนรู้ ความถนัด
และองค์ประกอบความช่วยเหลือเมื่อต้องประกอบอาชีพ โดยนักสังคมสงเคราะห์ หรือบุคลากรแนะ
แนวด้านอาชีพ (เกณฑ์ ร้อยละ 50 ของผู้รับได้รับคำแนะนำที่ถูกต้องเหมาะสม)

1.3.3 มีการกำหนดสัดส่วนของแต่ละหลักสูตรที่เหมาะสมกับคนพิการ (เกณฑ์
ทฤษฎีร้อยละ 30 ปฏิบัติร้อยละ 70)

1.3.4 มีเอกสารประกอบการบรรยายชัดเจนทุกหลักสูตรและทุกบทเรียน
(เกณฑ์ มี)

1.3.5 มีสื่อการสอนที่เป็นรูปธรรมชัดเจนและเหมาะสมเพียงพอกับคนพิการ
ทุกประเภทเช่น โมเดลมอเตอร์ไซด์ โมเดลทรงผม วัสดุอุปกรณ์ทางอิเล็กทรอนิกส์ ฯลฯ (เกณฑ์ มี)

1.3.6 มีการสอนเพิ่มเติม/ ซ้อมเสริมสำหรับคนพิการที่เรียนรู้ช้าในระหว่าง
การเรียนหรือหลังเลิกเรียน (เกณฑ์ ร้อยละ 100 ได้รับการสอนเสริม)

1.3.7 คนพิการสามารถฝึกปฏิบัติในสถานการณ์จริง (เกณฑ์ ร้อยละ 100
ของผู้รับได้รับการฝึกปฏิบัติจริงตามหลักเกณฑ์ของแต่ละหลักสูตรมีการปัจฉิมนิเทศ 1 ครั้ง/ รุ่น)

1.3.8 อัตราการสูญเสียวัสดุฝึก

1.3.9 มีการปัจฉิมนิเทศ จากประสบการณ์การทำงานจริงของคนพิการ

1.4 การประเมินผล ซึ่งมีตัวชี้วัดและเกณฑ์ดังนี้

1.4.1 มีแบบข้อสอบกลาง ที่เห็นร่วมของทุกศูนย์ฟื้นฟูฯ เพื่อประเมินภาคทฤษฎี
(เกณฑ์ มีข้อสอบกลางประเมิน)

1.4.2 การควบคุมข้อสอบและการตรวจสอบต้องเป็นบุคลากรในศูนย์ที่ไม่ใช่
ครูฝึก (เกณฑ์ มีบุคลากรควบคุมและตรวจสอบ)

1.4.3 มีแบบประเมินผลภาคปฏิบัติกลาง ที่เป็นที่ยอมรับของทุกศูนย์ฟื้นฟูฯ
(เกณฑ์ มีแบบประเมินผลภาคปฏิบัติร่วมกัน)

1.4.4 การประเมินผลมีคณะกรรมการกลาง โดยประกอบด้วย ครู บุคลากร
ภายในศูนย์ และ ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก (เกณฑ์ มีคณะกรรมการกลางประเมินผลของแต่ละศูนย์)

1.4.5 คนพิการผ่านการประเมินจากคณะกรรมการ (เกณฑ์ ร้อยละ 85 ของผู้รับ
ผ่านการประเมิน)

1.5 การติดตามผลภายหลังการจบหลักสูตรและการเตรียมความพร้อมก่อนสู่
มืออาชีพ ซึ่งมีตัวชี้วัดและเกณฑ์ดังนี้

1.5.1 มีการทำปฐมนิเทศชีวิตการทำงานจริงของคนพิการในระบบแข่งขันปกติ
และการปรับตัวเข้ากับสังคม (เกณฑ์ มีการจัดปฐมนิเทศชีวิตการทำงาน)

1.5.2 มีการทดลองทำงานในสถานประกอบการและภายในศูนย์ฟื้นฟูฯ (เกณฑ์ มี)

1.5.3 มีการแนะนำและจัดหางานให้คนพิการ (เกณฑ์ อย่างน้อยปีละครั้ง)

1.5.4 คนพิการมีงานทำในสถานประกอบการนั้น ๆ หรือมีอาชีพอิสระ (เกณฑ์
ร้อยละ 60 มีงานทำ)

1.5.5 มีแบบประเมินผลการทำงานในสถานประกอบการ และการประกอบอาชีพ
อิสระ (เกณฑ์ มี)

1.5.6 คนพิการได้รับค่าจ้างที่เป็นธรรม (เกณฑ์ คนพิการได้รับค่าจ้างเท่ากับ
คนทั่วไป)

1.6 การสร้างเสริมศักยภาพ ซึ่งมีตัวชี้วัดและเกณฑ์ดังนี้

1.6.1 มีระบบการเตรียมความพร้อมคนพิการใหม่อีกครั้ง (เกณฑ์ มี)

1.6.2 มีเวทีการสรุปบทเรียน การประกอบอาชีพและค้นหาจุดอ่อน จุดแข็งของ
ตนเองเพื่อมองทิศทางอนาคตของตนเองใหม่ (เกณฑ์ มี)

1.6.3 มีกลุ่มช่วยเหลือกันเองด้านอาชีพ (เกณฑ์ มี)

2. การดูแลประจำวัน

2.1 การจัดการของใช้ส่วนตัว ซึ่งมีตัวชี้วัดและเกณฑ์ดังนี้

2.1.1 มีของใช้ส่วนตัวที่เหมาะสมกับเพศและวัย (เกณฑ์ ร้อยละ 100)

2.1.2 มีระเบียบ วิธีการปฏิบัติการเบิกจ่ายของใช้ส่วนตัวที่เหมาะสมโดยคำนึงถึง
ความสะดวกของคนพิการและเจ้าหน้าที่ (เกณฑ์ มี)

2.2 อาหาร ซึ่งมีตัวชี้วัดและเกณฑ์ดังนี้

2.2.1 มีจำนวนมือและปริมาณอาหารต่อมือเพียงพอ ตามหลักโภชนาการ
(เกณฑ์ มี)

2.2.2 ในกรณีมีคณพิการที่เจ็บป่วย มีการจัดหาอาหารสำหรับผู้ป่วยอย่างเหมาะสม (เกณฑ์ มี)

2.2.3 มีขั้นตอนการจัดเก็บและการปรุงอาหาร การจัดเก็บภาชนะต่าง ๆ ที่เป็นไปตามหลักสุขาภิบาล (เกณฑ์ มี)

2.2.4 สุขอนามัยของผู้ประกอบการเป็นไปตามหลักการสุขาภิบาลอาหาร กรมอนามัย (เกณฑ์ มี)

2.3 สุขอนามัย ซึ่งมีตัวชี้วัดและเกณฑ์ดังนี้

2.3.1 ไม่มีการเจ็บป่วย หรือถ้ามีการเจ็บป่วย/ บาดเจ็บไม่เกินครั้งละ 7 วัน (เกณฑ์ ร้อยละ 100 ของผู้รับไม่มีการเจ็บป่วยหรือเจ็บป่วยไม่เกินครั้งละ 7 วัน)

2.3.2 ไม่มีอาการเจ็บป่วยหรือบาดเจ็บรุนแรงที่รบกวนต่อกิจกรรมตามปกติของ คณพิการ (เกณฑ์ ร้อยละ 70 ของผู้รับไม่มีอาการเจ็บป่วยที่รบกวนกิจกรรมปกติของคณพิการ)

2.3.3 เมื่อเจ็บป่วยหรือบาดเจ็บต้องได้รับการดูแลทันต่อเหตุการณ์ ได้รับการปฐมพยาบาลเบื้องต้นพบแพทย์ หรือพาไปสถานพยาบาลเมื่อจำเป็น (เกณฑ์ ร้อยละ 100 ของผู้ได้รับการปฐมพยาบาลเบื้องต้น)

2.3.4 ไม่เป็นโรคเรื้อรัง โรคประจำตัว หรือโรคที่ทำให้เกิดปัญหาในการดูแล เช่น เหา หอบหืด โรคหัวใจ หัวใจเรื้อรัง โรคภูมิแพ้ โรคเลือด (เกณฑ์ ร้อยละ 70 ของผู้รับไม่เป็นโรคเรื้อรัง)

2.3.5 มีการให้สุศึกษา สุขอนามัย ส่วนบุคคลแบบเฉพาะราย (เกณฑ์ ร้อยละ 100 ได้รับสุศึกษาเฉพาะราย)

2.4 การพักผ่อน ซึ่งมีตัวชี้วัดและเกณฑ์ดังนี้

2.4.1 มีเตียงนอน ที่นอน พื้นที่เพียงพอต่อคณพิการ (เกณฑ์ มี)

2.4.2 พัดลม เพียงพอ และอากาศถ่ายเทได้สะดวก (เกณฑ์ มี)

2.4.3 มีตารางเวรทำความสะอาดผ้าปูที่นอน ที่นอน อาครพัก (เกณฑ์ มี)

2.5 นันทนาการ/ กีฬา ซึ่งมีตัวชี้วัดและเกณฑ์ดังนี้

2.5.1 มีตารางส่งเสริมการออกกำลังกายให้เป็นประจำสม่ำเสมอ (เกณฑ์ มี)

2.5.2 จัดพื้นที่สำหรับการเล่นกีฬาที่เหมาะสมกับวัยและประเภทความพิการ (เกณฑ์ มี)

3. การบริหาร

3.1 วิทยาลัยฯ ซึ่งมีตัวชี้วัดและเกณฑ์ดังนี้

3.1.1 ทุกศูนย์ฟื้นฟูฯ ต้องมีวิสัยทัศน์ของตนเองที่ชัดเจน (เกณฑ์ มี)

3.1.2 มีแผนยุทธศาสตร์ หรือแผนแม่บท ที่ทุกส่วนที่เกี่ยวข้องต้องรับรู้และเข้าใจ (เกณฑ์ มี)

3.1.3 มีแผนปฏิบัติการ หรือตารางกำหนดของทุกส่วนที่เกี่ยวข้อง (เกณฑ์ มี)

3.1.4 มีคณะกรรมการภายในศูนย์ฟื้นฟูฯ เพื่อติดตามความก้าวหน้างาน
อย่างเป็นทางการของแต่ละฝ่าย (เกณฑ์ มี)

3.1.5 มีจัดตั้งคณะกรรมการประเมิน จากบุคลากรภายนอกร่วมประเมินผล (เกณฑ์ มี)

3.1.6 มีการจัดทำรายงานของแต่ละศูนย์ฟื้นฟูฯ ส่งกรมพัฒนาและสวัสดิการสังคม (เกณฑ์ มี)

3.1.7 มีระบบการร้องเรียนให้ข้อเสนอแนะทั้งภายในและภายนอกองค์กร (เกณฑ์ มี)

3.2 การประชาสัมพันธ์หน่วยงาน ซึ่งมีตัวชี้วัดและเกณฑ์ดังนี้

3.2.1 มีการจัดทำเอกสารเผยแพร่บทบาท และบริการของศูนย์ฟื้นฟูฯ (เกณฑ์ มี)

3.2.2 มีการจัดทำ VCD/ Website เผยแพร่บทบาท และบริการของศูนย์พัฒนา
อาชีพฯ (เกณฑ์ มี)

3.3 โครงสร้างการบริหาร ซึ่งมีตัวชี้วัดและเกณฑ์ดังนี้

3.3.1 มีการจัดแบ่งสายการบังคับบัญชาออกเป็นอย่างน้อย 2 ฝ่าย ได้แก่
ฝ่ายบริหาร และฝ่ายสวัสดิการสังคม (เกณฑ์ มี)

3.3.2 มีการประชุมติดตามความก้าวหน้าทุก 2 เดือนในแต่ละฝ่าย (เกณฑ์ มี)

3.3.3 มีการรายงานผลงานที่รับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ทุกคนเป็นประจำตามที่
แต่ละศูนย์พัฒนาอาชีพฯ กำหนด(เกณฑ์ มีการรายงานผลงานทุกเดือน)

3.3.4 มีการจัดทำรายงานผลงานของแต่ละศูนย์ฟื้นฟูฯ เสนอกรมพัฒนาสังคม
และสวัสดิการ (เกณฑ์ มีการรายงานผลงานของแต่ละศูนย์ฟื้นฟูฯ)

3.3.5 มีระบบการประสานงานกับหน่วยงานภายในและภายนอก เพื่อเพิ่ม
คุณภาพการให้บริการ (เกณฑ์ มี)

3.4 บุคลากร ซึ่งมีตัวชี้วัดและเกณฑ์ดังนี้

3.4.1 ผู้บริหารศูนย์พัฒนาอาชีพฯ (เกณฑ์ 1 คน)

3.4.2 นักสังคมสงเคราะห์วิชาชีพ (เกณฑ์ 1 คน)

- 3.4.3 ครูฝึกอาชีพแต่ละสาขา (เกณฑ์ 1 คน : หลักสูตร ๆ ละ 20 – 25 คน)
- 3.4.4 พยาบาลวิชาชีพ หรือพยาบาลเทคนิค (เกณฑ์ 1 คน)
- 3.4.5 แม่ครัว (เกณฑ์ 1 คน : 100 คน)
- 3.4.6 พี่เลี้ยง (เกณฑ์ 1 คน : 1 อาคาร)
- 3.4.7 นักกายภาพ (เกณฑ์ 1 คน : 1 ศูนย์)
- 3.4.8 คัดเลือกบุคลากร โดยพิจารณาคูณสมบัติให้เหมาะสมกับงานและกลุ่มเป้าหมายเพื่อทำหน้าที่ต่าง ๆ โดยพิจารณาให้เหมาะสมกับงาน
- 3.4.9 ปฐมนิเทศ (เกณฑ์ มี)
- 3.4.10 ทดลองงานและประเมินผลทดลองงาน
- 3.4.11 จัดทำโปรแกรมการพัฒนามุคลากรเฉพาะบุคคล (IDP) (เกณฑ์ มี)
- 3.4.12 บุคลากรได้รับการฝึกอบรม/ เพิ่มพูนความรู้อย่างน้อยปีละครั้ง
- 1 หลักสูตร (เกณฑ์ มี)
 - 3.4.13 พิจารณาให้เลื่อนตำแหน่งสูงขึ้น เลื่อนขึ้นเงินเดือนเป็นกรณีพิเศษ/ เพิ่มเงินพิเศษ/ เงินโบนัส/ เงินค่าวิชาชีพ/ ศึกษาดูงานต่างประเทศ ฯลฯ (เกณฑ์ มี)
 - 3.4.14 มาตรการการลงโทษทางวินัยต่อผู้กระทำผิด (เกณฑ์ มี)
- 3.5 งบประมาณ ซึ่งมีตัวชี้วัดและเกณฑ์ดังนี้
 - 3.5.1 มีค่าอาหารต่อคนต่อวันเพียงพอ (เกณฑ์ มี)
 - 3.5.2 มีค่าวัสดุ เครื่องใช้ประจำตัวต่อคนต่อปีอย่างเพียงพอ (เกณฑ์ มี)
 - 3.5.3 มีค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมต่อคนต่อปีอย่างเพียงพอ (เกณฑ์ เป็นไปตามมาตรฐานของหลักสูตร)
 - 3.5.4 ค่าใช้จ่ายด้านการฟื้นฟู ค่ายา และเวชภัณฑ์สำหรับคนพิการ (เกณฑ์ เป็นไปตามหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ)
 - 3.5.5 มีการจัดสรรเงินเดือนและค่าจ้างอย่างเหมาะสม (เกณฑ์ อัตราเงินเดือนและค่าจ้างขั้นต่ำ)
 - 3.5.6 มีการนำบัญชีเงินเดือนใหม่มาใช้ให้สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจ (เกณฑ์ มี)
- 4. อาคาร/ สิ่งอำนวยความสะดวก
 - 4.1 อาคารพัก ซึ่งมีตัวชี้วัดและเกณฑ์ดังนี้
 - 4.1.1 มีขนาดและอุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวกอย่างเพียงพอและเหมาะสมกับสภาพความพิการ (เกณฑ์ มีขนาดพื้นที่ $3.6 \times 2 = 7.2$ ตรม./ คน)

4.2 อาคาร/ ห้องพยาบาล ซึ่งมีตัวชี้วัดและเกณฑ์ดังนี้

- 4.2.1 มีห้องผู้ป่วยรวม 1 ห้อง (เกณฑ์ มี)
- 4.2.2 มีห้องแยกคนพิการป่วย 1 ห้อง (โรคติดต่อ) (เกณฑ์ มี)
- 4.2.3 มีห้องทำการพยาบาล 1 ห้อง (เกณฑ์ มี)

4.3 อาคารฝึกอาชีพ ซึ่งมีตัวชี้วัดและเกณฑ์ดังนี้

- 4.3.1 มีวัสดุอุปกรณ์ที่ปรับให้เหมาะสมกับคนพิการ (เกณฑ์ มี)
- 4.3.2 มีขนาด/ พื้นที่ พอเพียงพอต่อการฝึกวิชาชีพแต่ละหลักสูตร (เกณฑ์ มี)

4.4 อาคารกายภาพบำบัด ซึ่งมีตัวชี้วัดและเกณฑ์ดังนี้

- 4.4.1 มีเครื่องมือ/ อุปกรณ์ทางกายภาพบำบัดพื้นฐานครบถ้วน/ เหมาะสม (เกณฑ์ มี)

4.5 อาคารนันทนาการ/ โรงยิมเนเซียมอเนกประสงค์ ซึ่งมีตัวชี้วัดและเกณฑ์ดังนี้

- 4.5.1 มีขนาด หรือพื้นที่พอเพียงพอต่อการจัดกิจกรรมต่าง ๆ (เกณฑ์ มี)

4.6 โรงอาหาร/ โรงครัว ซึ่งมีตัวชี้วัดและเกณฑ์ดังนี้

- 4.6.1 มีขนาด หรือพื้นที่พอเพียงพอต่อการประกอบอาหาร หรือการรับประทานอาหารของคนพิการ (เกณฑ์ มี)
- 4.6.2 มีบ่อพักไขมันที่ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล (เกณฑ์ มี)
- 4.6.3 มีการบริหารจัดการในโรงอาหาร/ โรงครัวตามมาตรฐานสุขาภิบาลของกระทรวงสาธารณสุข (เกณฑ์ มี)

4.7 ห้องน้ำ - ห้องส้วม ซึ่งมีตัวชี้วัดและเกณฑ์ดังนี้

- 4.7.1 มีจำนวนห้องน้ำ - ห้องส้วมได้สัดส่วนต่อจำนวนคนพิการ (เกณฑ์ ห้องน้ำ - ห้องส้วม 1 ห้องต่อคนพิการ 15 คน)
- 4.7.2 อุปกรณ์/ สิ่งอำนวยความสะดวกในห้องน้ำ-ห้องส้วมต้องเหมาะสมกับสภาพความพิการและให้มีความปลอดภัย (เกณฑ์ ตามกฎกระทรวงว่าด้วยสิ่งอำนวยความสะดวก)

4.8 Cover Way ซึ่งมีตัวชี้วัดและเกณฑ์ดังนี้

- 4.8.1 มี Cover Way เชื่อมระหว่างอาคารทุกอาคารโดยต้องเหมาะสมกับสภาพพื้นที่และสภาพความพิการปลายทางมีทางลาด รถเข็นคนพิการสามารถใช้ได้ (เกณฑ์ มี)

4.9 ทางลาด ซึ่งมีตัวชี้วัดและเกณฑ์ดังนี้

- 4.9.1 มีทางลาดพร้อมราวจับ สำหรับให้คนพิการขึ้น-ลงอาคารทุกอาคาร โดยต้องเหมาะสมกับสภาพพื้นที่และสภาพความพิการของคนพิการ (เกณฑ์ มี)

4.10 รวบรวม ซึ่งมีตัวชี้วัดและเกณฑ์ดังนี้

4.10.1 มีรวบรวม ทุกเส้นทางเดินทั้งภายในและภายนอกอาคารในศูนย์ฟื้นฟูฯ โดยรวบรวมต้องมีพื้นผิวเรียบและมีขนาดที่เหมาะสมและปลอดภัยต่อคน (เกณฑ์ มี ให้ขนาดเป็นไปตามกฎกระทรวงว่าด้วยสิ่งอำนวยความสะดวก)

5. สภาพแวดล้อม

5.1 สาธารณูปโภค ซึ่งมีตัวชี้วัดและเกณฑ์ดังนี้

5.1.1 น้ำดื่มสะอาด เพียงพอ (เกณฑ์ มีน้ำดื่ม 5 ลิตร : คน : วัน)

5.1.2 มีน้ำใช้ที่สะอาด เพียงพอ และเหมาะสมกับการกิจ (เกณฑ์ มีน้ำใช้ 45 ลิตร:คน : วัน)

5.1.3 มีระบบไฟฟ้าและแสงสว่างเพียงพอ ปลอดภัยและเหมาะสมกับการกิจ (เกณฑ์ มี)

5.1.4 มีโทรศัพท์ สำหรับติดต่อทั้งภายในและภายนอกสถานสงเคราะห์ตลอด 24 ชั่วโมง (เกณฑ์ มี)

5.2 พื้นที่สีเขียว ซึ่งมีตัวชี้วัดและเกณฑ์ดังนี้

5.2.1 มีพื้นที่สีเขียวภายในศูนย์ฟื้นฟูฯ โดยให้มีต้นไม้ใหญ่ ไม่น้อยกว่า 5 ต้น ไม่น้อยกว่า 10 ต้น ไม่น้อยกว่า 25 ต้น (เกณฑ์ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 25 ของพื้นที่ทั้งหมด)

5.3 ระบบระบายน้ำทิ้ง ระบบบำบัดน้ำเสีย ซึ่งมีตัวชี้วัดและเกณฑ์ดังนี้

5.3.1 มีระบบระบายน้ำทิ้ง และระบบบำบัดน้ำเสียจากตัวอาคาร ก่อนปล่อยลงสู่ท่อระบายน้ำสาธารณะ (เกณฑ์ มี)

5.3.2 มีระบบการวางท่อระบายน้ำ และท่อระบายน้ำที่ได้มาตรฐานภายในศูนย์พัฒนาอาชีพ โดยไม่ให้มีน้ำท่วมขัง (เกณฑ์ มี)

5.4 ระบบระบายอากาศ ซึ่งมีตัวชี้วัดและเกณฑ์ดังนี้

5.4.1 ระบบระบายอากาศภายใน ให้อากาศสามารถหมุนเวียน ถ่ายเทได้สะดวก เช่น เครื่องฟอกอากาศ พัดลมดูดอากาศ พัดลมระบายอากาศ เป็นต้น (เกณฑ์ มี)

5.4.2 มีการวางผังก่อสร้างอาคาร ในทิศทางที่อากาศสามารถถ่ายเทได้ และให้มีระยะห่างระหว่างอาคารที่เหมาะสม (เกณฑ์ มี)

5.5 สร้างภูมิทัศน์ให้สวยงาม น่าอยู่ และปลอดภัย ซึ่งมีตัวชี้วัดและเกณฑ์ดังนี้

5.5.1 มีภูมิทัศน์ภายในศูนย์พัฒนาอาชีพ ที่สวยงาม น่าอยู่และปลอดภัย เช่น จัดสวนหย่อม สนามคนพิการ ที่ปลอดภัยและเหมาะสมกับสภาพความพิการ ฯลฯ (เกณฑ์ มี)

5.5.2 มีผังแสดงอาคาร สถานที่ตั้งไว้ด้านหน้าสถานสงเคราะห์ (เกณฑ์ มี)

5.5.3 มีป้ายบอกทางที่ชัดเจนเป็นระยะ (เกณฑ์ มี)

5.5.4 มีป้ายชื่ออาคารทุกหลัง (เกณฑ์ มี)

5.5.5 มีป้ายเตือนให้ระมัดระวังในการใช้ยานพาหนะ เช่น ป้ายจำกัดความเร็ว
ป้ายสัญลักษณ์คนพิการ (เกณฑ์ มี)

5.5.6 มีป้ายเตือนให้ทราบว่าเป็นเขตอันตราย (เกณฑ์ มี)

5.5.7 มีการบำรุงรักษาภูมิทัศน์ให้อยู่ในสภาพที่สวยงามเสมอ (เกณฑ์ มี)

5.6 ระบบรักษาความปลอดภัย ซึ่งมีตัวชี้วัดและเกณฑ์ดังนี้

5.6.1 มีระบบเตือนภัยในอาคาร (เกณฑ์ มี)

5.6.2 มีอุปกรณ์ดับเพลิงในทุกอาคาร (เกณฑ์ มี)

5.6.3 มีเวรรักษาการณ์ตลอด 24 ชั่วโมง (เกณฑ์ มี)

5.6.4 มีการตรวจสอบระบบ/ อุปกรณ์ไฟฟ้าทุกปี (เกณฑ์ มี)

5.6.5 มีการอบรม/ ชักซ้อมเพื่อช่วยเหลือคนพิการ และคนพิการ เมื่อมีอุบัติเหตุ
ทุกปี (เกณฑ์ มี)

6. การประสานเครือข่าย

6.1 การจัดกิจกรรมร่วมกับองค์กรภายนอก ซึ่งมีตัวชี้วัดและเกณฑ์ดังนี้

6.1.1 คนพิการ เข้าร่วมกิจกรรมที่จัดร่วมกับองค์กรภายนอกตามวัตถุประสงค์
(เกณฑ์ ร้อยละ 70 ของผู้รับสามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้)

6.1.2 ได้รับการสนับสนุนการดำเนินงานจากองค์กรภายนอก เช่น วัสดุอุปกรณ์
จัดจ้างบุคลากร เป็นต้น (เกณฑ์ มี)

6.1.3 ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงาน/ องค์กร ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน
ในด้านต่าง ๆ เช่น การส่งต่อข้อมูล การช่วยเหลือ/ ดูแลคนพิการ (เกณฑ์ มี)

6.2 การออกหน่วยเคลื่อนที่ ซึ่งมีตัวชี้วัดและเกณฑ์ดังนี้

6.2.1 มีทีมสหวิชาชีพออกหน่วยเคลื่อนที่ร่วมกับองค์กรเครือข่าย (เกณฑ์ มี)

6.2.2 มีเอกสารเผยแพร่ แจกจ่ายแก่ประชาชน เช่น แผ่นพับ ประชาสัมพันธ์
งานศูนย์ฟื้นฟู เอกสารแนะนำ วิธีการดูแลคนพิการ การป้องกันความพิการ สิทธิและสวัสดิการ
ของคนพิการ ฯลฯ (เกณฑ์ มี)

6.2.3 ให้ความช่วยเหลือด้านต่าง ๆ แก่คนพิการ เช่น กายอุปกรณ์ เครื่องช่วย
คนพิการ เป็นต้น (เกณฑ์ มี)

6.2.4 จัดกิจกรรมแสดงศักยภาพของคนพิการ เช่น งานศิลปะ งานฝีมือ ฯลฯ (เกณท์ มี)

จากกรอบมาตรฐานการจัดบริการคนพิการในสถานสงเคราะห์ และศูนย์ฟื้นฟูอาชีพ โดยสำนักบริการสวัสดิการสังคม กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ทั้ง 6 ด้าน จะเห็นว่าสามารถเชื่อมโยงถึงความต้องการและการได้รับการสนองตอบในการจัดบริการฝึกอาชีพ ของคนพิการด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทยได้ดังนี้

ด้านที่ 1 การบริการฟื้นฟูอาชีพ

ครอบคลุมตั้งแต่การประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูลข่าวสารกับคนพิการ เกี่ยวกับหลักสูตรระเบียบการ การรับสมัคร การจัดปฐมนิเทศให้กับนักศึกษาใหม่ มีการพัฒนาและค้นหาหลักสูตรที่เหมาะสมกับความพิการและตลาดแรงงาน มีการดำเนินการสอนที่เป็นระบบ มีสื่อการสอนที่ทำให้นักเรียนเข้าใจได้ง่าย มีการวัดและประเมินผลที่เที่ยงตรง มีการส่งเสริมศักยภาพด้านอื่น ๆ ของผู้เรียน และมีการติดตามผลหลังจากจบการศึกษาหรือไม่ ด้านนี้ผู้เข้ารับการฝึกอาชีพสามารถสัมผัสได้โดยตรงถึงความต้องการและการได้รับการสนองตอบ

ด้านที่ 2 การดูแลประจำวัน

สิ่งที่ผู้เข้ารับการฝึกอาชีพสามารถสัมผัสได้ถึงความต้องการและการได้รับการสนองตอบ คือการมีระบบช่วยเหลือสนับสนุนของใช้ส่วนตัวให้กับนักเรียน การจัดหาอาหาร การดูแลสุขอนามัย การป้องกันและดูแลเมื่อนักเรียนมีการเจ็บป่วย การจัดเวลาพักผ่อน และการนัดพบแพทย์ ซึ่งอาจไม่เกี่ยวข้องกับการศึกษาด้านอาชีพโดยตรง แต่สถานฝึกอาชีพของรัฐบาลทั้ง 8 แห่งมีลักษณะเป็นโรงเรียนประจำคนพิการต้องพักอยู่กับสถานฝึกอาชีพเป็นเวลานาน การดูแลประจำวันจึงมีผลกับทุกข์สุขของคนพิการที่เข้ารับการฝึก

ด้านที่ 3 การบริหาร

ศูนย์ฝึกอาชีพ จะต้องมีความวิสัยทัศน์ มีโครงสร้างการบริหาร มีการจัดสรรบุคลากรและงบประมาณที่เอื้อต่อการจัดฝึกอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ ติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน ว่าเป็นไปตามระบบที่ผู้บริหารกำหนดไว้หรือไม่ การจัดระบบการบริหารที่ดีผู้บริหารจะต้องสามารถรับรู้ปัญหาและแก้ไขได้อย่างทันท่วงที สิ่งที่ผู้เข้ารับการฝึกอาชีพสามารถสัมผัสได้ถึงความต้องการและการได้รับการสนองตอบ คือเมื่อมีสิ่งผิดปกติ เช่น ไม่มีครูสอน สื่อการเรียนการสอนไม่พอ ห้องนอนไม่ถูกสุขลักษณะ ห้องส้วมชำรุดหรือมีจุดที่เป็นอันตราย แล้วผู้บริหารสามารถรับรู้และมีการแก้ไขทันเวลา ปัญหาไม่ถูกละเลยเพิกเฉย

ด้านที่ 4 อาการและสิ่งอำนวยความสะดวก

ในด้านอาการนอกจากจะต้องจัดให้เพียงพอต่อการจัดฝึกอาชีพ ห้องพัก ห้องรับประทานอาหาร ห้องพยาบาล สิ่งที่สำคัญสำหรับคนพิการที่เข้ารับการฝึกอาชีพ คือ ห้องกายภาพบำบัด สถานที่ออกกำลังกาย และทุกสถานที่จะต้องจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อช่วยให้คนพิการดำเนินชีวิตได้อย่างสะดวกและปลอดภัย ในด้านนี้เป็นเรื่องสำหรับผู้เข้ารับการฝึกอาชีพสามารถสัมผัสได้โดยตรงถึงความต้องการและการได้รับการสนองตอบ

ด้านที่ 5 สภาพแวดล้อม

การจัดสภาพแวดล้อมอันประกอบด้วย ระบบสาธารณูปโภค เช่น น้ำดื่ม น้ำใช้ แสงสว่าง การมีพื้นที่สีเขียวมีอากาศถ่ายเท ไม่มีน้ำเสีย ปลอดภัย ภูมิทัศน์ที่สวยงามและมีความปลอดภัย เป็นอีกปัจจัยที่สำคัญที่ส่งผลถึงทุกข์สุขของผู้รับการฝึกอาชีพ เป็นอีกด้านหนึ่งสำหรับผู้เข้ารับการฝึกอาชีพสามารถสัมผัสได้โดยตรงถึงความต้องการและการได้รับการสนองตอบ

ด้านที่ 6 การประสานเครือข่าย

นอกเหนือจากการฝึกอาชีพตามที่สถานฝึกอาชีพกำหนดไว้ในหลักสูตรแล้ว คนพิการยังต้องได้รับการเตรียมความพร้อมในด้านสังคม เพื่อให้สามารถจบออกไปทำงานใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข การจัดกิจกรรมร่วมกับองค์กรภายนอก การให้ผู้รับการฝึกได้แสดงความสามารถ มีโอกาสสร้างประโยชน์ให้สังคม รับการช่วยเหลือจากผู้อื่น เป็นเครื่องส่งเสริมทักษะทางสังคมให้กับผู้รับการฝึกได้เป็นอย่างดี สิ่งสำหรับผู้เข้ารับการฝึกอาชีพสามารถสัมผัสได้ถึงความต้องการและการได้รับการสนองตอบ คือความรู้สึกมั่นใจเมื่อต้องทำงานหรือดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ แม้แต่การร่วมกิจกรรมกับบุคคลที่ไม่คุ้นเคย มีความรู้สึกตระหนักในคุณค่าของชีวิต

ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

ตัวแปรต้นที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ คือคนพิการด้านการเคลื่อนไหว ซึ่งในที่นี้จะศึกษาโดยแบ่งแยกความแตกต่างเป็น 3 ด้านคือ

1. ลักษณะความพิการ สำหรับคนพิการด้านร่างกายหรือการเคลื่อนไหว มีลักษณะความพิการที่แตกต่างกันหลายลักษณะ เช่น พิการแขน พิการขา อัมพาตหรืออ่อนแรง ที่เกิดกับร่างกายท่อนล่างหรือซีกใดซีกหนึ่ง เป็นต้น นอกจากตำแหน่งของร่างกายที่เกิดความพิการแล้ว ความรุนแรงหรือความมากน้อยของความพิการ ก็จะมีผลต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน และรวมไปถึงการประกอบอาชีพ สำหรับในด้านสภาพความพิการในที่นี้จะศึกษาโดยแยกสภาพความพิการเป็น 2 ลักษณะคือ

1.1 เดินได้

1.2 เดินไม่ได้

ระดับความพิการ เดินได้ เดินไม่ได้ อาจมีผลต่อการฝึกอาชีพ เช่น ในแง่ชนิดอาชีพ เพราะผู้พิการเดินไม่ได้มีข้อจำกัดในชนิดอาชีพมากกว่า ในด้านความเป็นอยู่เพราะผู้พิการเดินไม่ได้ต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกในชีวิตประจำวันมากกว่า มีโอกาสเจ็บป่วยหรือเป็นแผลกดทับทำให้ต้องได้รับการดูแลด้านการรักษาพยาบาล หรือผู้พิการที่เดินไม่ได้ อาจต้องการเสริมทักษะทางสังคมมากกว่าผู้พิการที่ยังคงเดินได้

2. เพศของผู้พิการ ดังข้อค้นพบที่เขียนใน ปัญหาด้านความเสมอภาค สิทธิในการทำงานที่มีคุณค่าของผู้พิการ (The Rights to Decent Work of Persons with Disabilities) องค์การแรงงานระหว่างประเทศ 2547 โดย อาร์เธอร์ โอ'เรลลี ว่า "โอกาสที่จะได้งานสำหรับหญิงพิการยังมีน้อยกว่าชายพิการ" โดยทั่วไปสตรีจะได้รับการปฏิบัติที่ไม่เท่าเทียมในการจ้างงาน และหญิงพิการบางคนอาจพบปัญหาการล่วงละเมิดทางเพศมากกว่าหญิงปกติ เพราะหญิงพิการจะอ่อนแอป้องกันตัวเองไม่ได้ ในการศึกษาครั้งนี้จึงศึกษาโดยจำแนกตามเพศของผู้พิการคือ

2.1 เพศชาย

2.2 เพศหญิง

ความแตกต่างทางเพศ และการที่ผู้หญิงพิการมีโอกาสในการทำงานน้อยกว่าเพศชาย อาจทำให้เพศหญิงมีความต้องการในการฝึกอาชีพที่เฉพาะเจาะจงกว่า เช่น ชนิดอาชีพที่สามารถทำงานได้ดี มีโอกาสประสบความสำเร็จ การดูแลความเป็นอยู่ต้องมีความปลอดภัยหรือต้องการผู้ให้คำปรึกษาที่มีความเข้าใจเป็นพิเศษ

3. ระดับการศึกษา โดยที่ข้อมูลจากสำนักงานสถิติแห่งชาติเกี่ยวกับคนพิการในประเทศไทยที่ระบุว่า คนพิการร้อยละ 93.4 มีการศึกษาระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า รวมทั้งไม่มีการศึกษา คนพิการที่ได้รับการศึกษาในระดับสูงขึ้น มีสัดส่วนเพียงเล็กน้อย โดยในระดับมัธยมศึกษามีร้อยละ 5.6 และระดับอุดมศึกษามีร้อยละ 1.0 ในการศึกษาครั้งนี้จึงศึกษาโดยแยกตามระดับการศึกษาของผู้พิการคือ

3.1 ต่ำกว่า ม.3

3.2 ตั้งแต่ ม.3 ขึ้นไป

ระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน อาจทำให้ความคิดมุมมองต่างกัน เช่น ผู้ที่มีการศึกษาสูงกว่าอาจมีความคาดหวังสูงกว่าและต้องการฝึกอาชีพที่มีโอกาสประสบความสำเร็จสูงหรือมีรายได้มาก

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

พิมพา ขจรธรรม (2547) ได้ศึกษาจากการรวบรวมงานวิจัย/วิทยานิพนธ์ ซึ่งได้มีการดำเนินงานในระหว่าง พ.ศ. 2543 – 2545 พบว่าเอกสารที่สืบค้นได้สมบูรณ์ทั้งหมด 90 เรื่อง และเป็นงานวิจัย/งานวิจัยเพื่อประกอบการพิจารณาตำแหน่งวิชาการ 25 เรื่อง และเป็นวิทยานิพนธ์ภาคนิพนธ์ 65 เรื่อง แบ่งประเด็นหรือหัวข้องานวิจัย/วิทยานิพนธ์ออกเป็น 6 ประเด็นหลัก โดยบางเรื่องอาจจัดอยู่ได้มากกว่าหนึ่งประเด็น และได้สรุปศึกษาเกี่ยวกับการประกอบอาชีพของคนพิการส่วนใหญ่ไว้ดังนี้

ปัจจัยหลักอันได้แก่ นโยบาย มาตรการ และกลไกสนับสนุน ของภาครัฐมีทั้งหมด 38 เรื่อง พบว่า มาตรการด้านฟื้นฟูสมรรถภาพทางอาชีพในประเทศไทยมีหลายด้าน แต่ให้ความสำคัญกับบริการฝึกอาชีพมากกว่าบริการสนับสนุนด้านอื่น ผลการศึกษาพบว่า ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการที่กรมประชาสงเคราะห์จัดขึ้น 8 แห่ง สามารถให้บริการฝึกอาชีพได้เพียงปีละประมาณไม่เกิน 1 พันคนเท่านั้น โดยบางแห่งจำนวนคนพิการที่เข้ารับการฝึกอาชีพมีน้อยกว่าจำนวนคนที่ต้องการฝึกมาก ปัญหาที่พบมากในการฝึกอาชีพคือคนพิการส่วนใหญ่มีการศึกษาน้อย และบางคนมีสภาพร่างกายไม่พร้อม ทำให้เกิดข้อจำกัดในการฝึกอาชีพหลายสาขา ปัญหาหลักของศูนย์ฝึกอาชีพ คือ การขาดแคลนอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ในการฝึกไม่เพียงพอและไม่ทันสมัย การจัดบริการไม่ครอบคลุมคนพิการทุกประเภท โดยส่วนใหญ่ผู้รับการฝึกอาชีพเป็นคนพิการทางกายหรือการเคลื่อนไหว นอกจากนั้น กระบวนการจัดหางานของภาครัฐยังไม่ครอบคลุมและไม่เพียงพอ โดยพบว่า กรมประชาสงเคราะห์ สามารถจัดหางานให้คนพิการได้เพียงปีละไม่เกิน 1,000 คนเท่านั้น

เจนจิรา เทศทิพย์ (2546) การศึกษาสถานภาพงานวิจัยด้านงานบริการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการในประเทศไทย

การศึกษาศถานภาพงานวิจัยด้านงานบริการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการในประเทศไทย เป็นงานสำรวจ วิเคราะห์ และสังเคราะห์ งานวิจัยด้านงานบริการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ ที่พบในห้องสมุดของสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาและฝ่ายวิชาการ ของหน่วยงานที่ทำงานด้านคนพิการในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล 20 แห่ง ใน พ.ศ. 2544 ศึกษาจากรายงานการวิจัยงานวิจัยส่วนบุคคล วิทยานิพนธ์ ปรินิพนธ์ ภาคนิพนธ์ สารนิพนธ์ และงานค้นคว้าอิสระของนักวิจัย นักวิชาการ นักวิชาชีพ และนิสิตนักศึกษา เพื่อให้เห็นสถานภาพ วิทยวิธีวิจัยและเนื้อหาสาระของงานวิจัยด้านงานบริการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ ในภาพองค์รวม และเสนอแนะ

แนวทางการวิจัยในอนาคต ภายใต้กรอบงานบริการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการตามพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534

ผลงานวิจัยที่นำมาศึกษา เป็นงานวิจัยในช่วงระยะเวลา 31 ปี ระหว่างปี พ.ศ. 2513 ถึง 2544 พบจำนวนทั้งสิ้น 554 เรื่อง ประกอบด้วยงานวิจัยตามสาขาการบริการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการในด้านการแพทย์ จำนวน 120 เรื่อง ด้านการศึกษาจำนวน 262 เรื่อง ด้านอาชีพ จำนวน 29 เรื่องและด้านสังคมจำนวน 143 เรื่อง

ผลการวิจัยพบว่างานวิจัยด้านงานบริการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการในประเทศไทยเป็นงานวิจัยในปี พ.ศ. 2540 มากที่สุด รองลงมาคือ ปี พ.ศ. 2542 พบงานวิจัยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2534 ขึ้นไปมากถึงประมาณ 3 ใน 4 ของงานวิจัยทั้งหมด ส่วนใหญ่เป็นวิทยานิพนธ์ และรองลงมาเป็นวิจัยสถาบัน เป็นของสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาและหน่วยงานภาครัฐบาลทั้งสิ้น 30 แห่ง โดยประมาณ 1 ใน 3 เป็นงานวิจัยของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร นอกนั้นกระจายไปตามหน่วยงานต่าง ๆ ลักษณะของงานวิจัยเป็นงานวิจัยเชิงพรรณนาในเชิงงานวิจัยสำรวจมากที่สุด รองลงมาเป็นงานวิจัยทดลองและกึ่งทดลอง ประเภทความพิการของงานวิจัยพบตามพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534 ที่พบมีทั้ง 5 ประเภท แต่ไม่พบงานวิจัยประเภทความพิการซ้ำซ้อน ประเภทความพิการทางการได้ยินพบมากที่สุด รองมาเป็นความพิการทางสติปัญญา และความพิการทางกาย พบงานวิจัยตามสาขาวิจัยจำนวน 101 สาขาวิชา และตามสาขาวิชาการจำนวน 24 สาขาวิชา โดยพบงานวิจัยในสาขาศึกษาศาสตร์มากที่สุด ประมาณกึ่งหนึ่งของงานวิจัยทั้งหมด ส่วนวิทยวิธีวิจัยที่ใช้ในการวิจัยด้านแหล่งที่มาของข้อมูล พบว่าเป็นการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างประมาณกึ่งหนึ่งของงานวิจัยทั้งหมด วิธีการสุ่มตัวอย่างพบว่าใช้ทั้งการสุ่มตัวอย่างไม่อาศัยความน่าจะเป็นและสุ่มตัวอย่างแบบอาศัยความน่าจะเป็น โดยใช้วิธีสุ่มแบบเจาะจงมากที่สุด รองลงมาเป็นวิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย พบว่าประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาส่วนใหญ่เป็นคนพิการ ได้แก่ นักเรียนพิการ บุคคลทั่วไป และคนงาน รองลงมาเป็นบุคคลที่เกี่ยวข้องคนพิการ ได้แก่ ครู อาจารย์ ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ของรัฐ บุคคลทั่วไป ผู้เชี่ยวชาญ รองลงมาได้แก่ญาติและเพื่อน งานวิจัยส่วนใหญ่รวบรวมข้อมูลจากโรงเรียน รองลงมาเป็นโรงพยาบาล สถานสงเคราะห์ ศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ และอื่น ๆ เครื่องมือรวบรวมข้อมูล ใช้แบบสอบถามมากที่สุด รองลงมาเป็นแบบทดสอบ และแบบประเมิน โดยพบว่ามีเพียงประมาณกึ่งหนึ่งของเครื่องมือที่ใช้มีการตรวจสอบคุณภาพด้วย วิธีรวบรวมข้อมูลส่วนใหญ่ใช้วิธีการทดสอบ และวิธีการสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูล อันประกอบด้วยสถิติที่ใช้ในการวิจัย พบว่าใช้เทคนิคทางสถิติพื้นฐาน โดยใช้สถิติบรรยายตัวแปรมากที่สุด รองลงมาเป็นการใช้

สถิติเปรียบเทียบความแตกต่างของประชากร สำหรับสถิติบรรยายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร และสถิติทำนายค่าลักษณะของตัวแปรตามใช้ค่อนข้างน้อย

ผลการสังเคราะห์เนื้อหางานวิจัยตามสาขาการบริการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการในภาพรวม พบว่างานวิจัยมีค่อนข้างน้อยทุกด้านทั้งด้านการแพทย์ การศึกษา อาชีพและสังคม สาขาการศึกษาพบมากที่สุดจำนวน 262 เรื่อง ส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยด้านการจัดการเรียนการสอน รองลงมาเป็นงานวิจัยด้านการบริหารการศึกษา ด้านการพัฒนาและผลิตสื่อการศึกษา และบริการอื่น ๆ สาขารองลงมาเป็นสาขาสังคม พบจำนวน 143 เรื่อง ส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยด้านสิ่งแวดล้อมอันควมความสะดวกเพื่อจัดอุปสรรคทางสังคมมากที่สุด ศึกษาเกี่ยวกับเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก กฎหมาย และการเมือง ภาษาและการสื่อสาร และศิลปะและการดนตรี สาขารองลงมาเป็นสาขาการแพทย์ พบจำนวน 120 เรื่อง เป็นงานวิจัยด้านสุขภาพจิตมากที่สุด รองลงมาเป็นงานวิจัยด้านการแพทย์และสาธารณสุข ด้านสุขภาพและสมรรถภาพทางกาย และด้านการอบรมดูแลและฝึกทักษะคนพิการ สาขาสุดท้าย คือ สาขาอาชีพพบน้อยที่สุดจำนวน 29 เรื่อง เป็นงานวิจัยด้านการฝึกอาชีพและด้านการประกอบอาชีพและการจ้างงาน ผลการวิเคราะห์คุณภาพงานวิจัยและการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในงานบริการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พบว่ามีข้อจำกัดมาก ยังไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่

แนวโน้มความต้องการงานวิจัยด้านงานบริการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการพบว่ามีความต้องการงานวิจัยทั้งด้านการแพทย์ การศึกษา อาชีพและสังคมอีกมาก และทุกประเภทความพิการ รวมทั้งงานวิจัยเกี่ยวกับคนที่มีความพิการซ้ำซ้อน ลักษณะงานวิจัยที่ต้องการเป็นงานวิจัยและพัฒนา วิจัยเชิงปฏิบัติการ วิจัยเชิงประเมินผล และวิจัยเชิงคุณภาพ มากกว่าประเภทงานวิจัยเชิงสำรวจ ผลการวิจัยครั้งนี้ยังได้นำเสนอหัวข้อและประเด็นที่สมควรดำเนินการวิจัยในแต่ละสาขาของงานบริการฟื้นฟูสมรรถภาพ ตลอดจนเสนอแนะแนวทางการพัฒนางานวิจัยด้านงานบริการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการของประเทศไทย

อรอนงค์ สงเจริญ (2546) สุขภาพจิตและความต้องการของคนพิการทางกายหรือการเคลื่อนไหว: กรณีศึกษาศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพคนงาน

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาวะสุขภาพจิต ความต้องการบริการทางด้านการแพทย์ การศึกษา อาชีพและจิตใจ/สังคม และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับภาวะสุขภาพจิตของคนพิการทางกายหรือการเคลื่อนไหวที่เข้ารับบริการฟื้นฟูสมรรถภาพ ณ ศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพคนงาน เป็นการวิจัยเชิงสำรวจโดยใช้แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว ข้อมูลทางสังคม ข้อมูลเกี่ยวกับความพิการและความต้องการของคนพิการ

1. ภาวะสุขภาพจิต ในการวิเคราะห์ภาวะสุขภาพจิตของคนพิการได้แยกทำการวิเคราะห์ออกเป็น 2 แบบ คือ

1.1 อิงเกณฑ์สุขภาพจิตของคนไทย ที่ได้จากการศึกษาของสุนีย์ เกียรติงิ้วแก้ว และคณะ ได้ผลดังนี้ คือ คนพิการส่วนใหญ่มีสุขภาพจิตต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ย (ร้อยละ 56.4) รองลงมาสุขภาพจิตอยู่ในเกณฑ์เฉลี่ย (ร้อยละ 34) และมีส่วนน้อยที่มีสุขภาพจิตสูงกว่าเกณฑ์เฉลี่ย (ร้อยละ 9.6) และเมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระหว่างกลุ่มบุคคลทั่วไปกับกลุ่มคนพิการ พบว่ากลุ่มคนพิการที่ทำการศึกษารั้วนี้มีค่าคะแนนเฉลี่ยสุขภาพจิตต่ำกว่ากลุ่มบุคคลทั่วไปทุกด้าน (10ด้าน) และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานสูงกว่ากลุ่มบุคคลทั่วไปทุกด้าน

1.2 อิงกลุ่มคนพิการจากการศึกษารั้วนี้ได้ผลดังนี้คือ คนพิการส่วนใหญ่มีสุขภาพจิตอยู่ในเกณฑ์เฉลี่ย (ร้อยละ 68) ส่วนกลุ่มที่มีสุขภาพจิตสูงกว่าเกณฑ์เฉลี่ยและต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ย มีจำนวนใกล้เคียงกัน คือ ร้อยละ 17.1 และ 14.9 ตามลำดับ

2. ความต้องการของคนพิการ ฯ จากการศึกษาพบว่า

2.1 บริการทางด้านการแพทย์ คนพิการส่วนใหญ่ให้คำตอบว่าต้องการมากในเรื่องกายอุปกรณ์และเครื่องช่วยความพิการ (ร้อยละ 57.4) กายภาพบำบัด (ร้อยละ 54.3) และการรักษาพยาบาลทั่วไป (ร้อยละ 47.9) คนพิการส่วนใหญ่ให้คำตอบว่าต้องการปานกลางในเรื่องการให้คำปรึกษาด้านการดูแลสุขภาพ (ร้อยละ 42.6) การพยาบาลเวชกรรมฟื้นฟู (ร้อยละ 35.1) และกิจกรรมบำบัด (ร้อยละ 33.0) และคนพิการส่วนใหญ่ให้คำตอบว่าไม่ต้องการการผ่าตัดแก้ไขความพิการ (ร้อยละ 41.5)

2.2 บริการทางด้านการศึกษา ในเรื่องการจัดอบรมความรู้เกี่ยวกับสิทธิของคนพิการพบว่าคนพิการส่วนใหญ่ คือร้อยละ 70.2 ให้คำตอบว่าต้องการมาก ร้อยละ 25.5 ตอบว่าต้องการปานกลาง และร้อยละ 1.1 ตอบว่าไม่ต้องการ ส่วนในเรื่องการจัดโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาพบว่าคนพิการส่วนใหญ่ คือร้อยละ 64.9 ให้คำตอบว่าต้องการมาก ร้อยละ 28.7 ตอบว่าต้องการปานกลาง ร้อยละ 1.1 ตอบว่าต้องการน้อย และร้อยละ 4.3 ตอบว่าไม่ต้องการ

2.3 บริการทางด้านอาชีพ คนพิการส่วนใหญ่ให้คำตอบว่าต้องการมากในทุกเรื่อง คือ จัดให้มีการฝึกอาชีพ (ร้อยละ 84.0) จัดบริการปรึกษาแนะแนวอาชีพ (ร้อยละ 76.6) จัดหางาน (ร้อยละ 66) และให้เงินกู้ยืมสำหรับการประกอบอาชีพ (ร้อยละ 63.8)

2.4 บริการทางด้านจิตใจ/ สังคม คนพิการส่วนใหญ่ให้คำตอบว่าต้องการมากในเกือบทุกเรื่องคือจัดให้มีเบี้ยยังชีพ (ร้อยละ 64.9) การส่งเสริมให้เกิดการยอมรับและคนพิการมี

ส่วนร่วมในกิจกรรมของสังคม (ร้อยละ 62.8) จัดสวัสดิการด้านการแก้ไขปัญหาลูกสาวและครอบครัว (ร้อยละ 61.7) การจัดบริการในการติดต่อราชการและให้คำปรึกษาด้านกฎหมาย (ร้อยละ 55.3) และการให้คำปรึกษาด้านสุขภาพจิตและการปรับตัว (ร้อยละ 38.3)

ส่วนเรื่องการจัดให้เข้าอยู่สถานที่พักสำหรับคนพิการ พบว่าคนพิการให้คำตอบกระจายในสัดส่วนใกล้เคียงกันคือ ร้อยละ 30.9 ตอบว่าต้องการมาก ร้อยละ 28.7 ตอบว่าไม่ต้องการ ร้อยละ 25.5 ตอบว่าต้องการปานกลาง และร้อยละ 9.6 ตอบว่าต้องการน้อย นอกจากนี้ จากคำถามปลายเปิด คนพิการได้แสดงความต้องการเพิ่มเติมในเรื่องการเปิดโอกาสให้คนพิการได้แสดงความสามารถ การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการ การให้คนพิการมีสิทธิเท่าเทียมกันคนทั่วไป การเปิดโอกาสให้คนพิการมีงานทำ จัดสวัสดิการต่าง ๆ เช่นจัดหาที่อยู่อาศัยให้คนพิการที่ยากจน ช่วยเหลือค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ช่วยเหลือค่ารักษาพยาบาล และเปิดโอกาสและส่งเสริมให้คนพิการทุกคนได้รับการศึกษา

อภิรดี ยิ้มพัฒน์ (2544) ได้ศึกษาสภาพและความต้องการพัฒนาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนโสตศึกษา กองการศึกษาเพื่อคนพิการ สังกัดกรมสามัญศึกษา ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า 1) สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนโสตศึกษา โดยภาพรวม และรายด้านจำแนกตามเพศและสถานที่ตั้งอยู่ในระดับปานกลาง 2) ความต้องการพัฒนาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนโสตศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านจำแนกตามเพศและสถานที่ตั้งอยู่ในระดับมาก 3) เปรียบเทียบสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนโสตศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านจำแนกตามเพศและสถานที่ตั้งแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 4) เปรียบเทียบความต้องการพัฒนาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนโสตศึกษา จำแนกตามเพศแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน ของนักเรียนโรงเรียนโสตศึกษา จำแนกตามสถานที่ตั้งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติ ($p < .05$) เปรียบเทียบสภาพกับความต้องการพัฒนาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของ นักเรียนโรงเรียนโสตศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติ ($p < .05$)

ช่อทิพย์ นิยมพันธุ์ (2543) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจประกอบอาชีพค้าสลากกินแบ่งรัฐบาลของคนพิการ ด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว: เฉพาะกรณีอำเภอพระประแดง จากการศึกษาพบว่าคนพิการกลุ่มนี้ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 74) เคยผ่านการฝึกอาชีพจากหน่วยงานของรัฐบาลมาแล้ว ส่วนมากมีระยะเวลาในการประกอบอาชีพขายสลากฯ ระหว่าง 1 - 10 ปี ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจประกอบอาชีพค้าสลากฯ คือ ต้องการมีรายได้เลี้ยงตัวเอง

เป็นอาชีพที่มีความเป็นอิสระ เหมาะสมกับสภาพร่างกาย ดูแบบอย่างจากผู้พี่ชาย สลากฯ มาก่อน เป็นอาชีพที่ใช้เวลาในการทำงานน้อยมีเวลาพักมาก มีรายได้ดี มีเพื่อนชวน มีปัญหาจากที่ทำงาน เดิม ขายสลากฯ ตามคู่สมรส ชอบอยู่ร่วมกันในหมู่สังคมนักพนัน การครอบครัวยังเสริมแนะนำให้ขาย สลากฯ ปัญหาและอุปสรรคของคนพิการที่ขายสลากฯ คือ มีการแข่งขันในการขายสูงมาก โควต้า ที่มีไม่พอขาย คนพิการที่ขายสลากฯ ไม่มีสวัสดิการช่วยเหลือหรือมีน้อยมาก สภาพแวดล้อม ในที่สาธารณะไม่เอื้อต่อคนพิการอย่างเพียงพอ ไม่มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินจาก มิจฉาชีพในรูปแบบต่าง ๆ มีปัญหาเรื่องเงินทุนในการประกอบอาชีพ ถูกอ้างชื่อในการรับ โควต้า มีปัญหาเรื่องสถานที่ขายสลากฯ และขาดทุนจากขายสลากฯ ไม่หมด พบว่าผู้พิการ ต้องการให้ช่วย เรื่องเงินทุนประกอบอาชีพ เรื่องการจัดการเพิ่มโควต้า เรื่องขายสลากฯ ราคาสูงเกินกว่าราคา กำหนด สวัสดิการของผู้ขายสลากฯ และครอบครัว รวมทั้งต้องการความช่วยเหลือเรื่องสถานที่ ขายสลากฯ

นิตดา หวานชัยสิทธิ์ (2543) ได้ศึกษาเรื่องการฟื้นฟูสมรรถภาพของคนพิการใน เขตเมือง จังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัย พบว่า ผู้พิการได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพทางด้านการ แพทย์ ร้อยละ 86.3 ด้านการศึกษา ร้อยละ 30.4 ด้านอาชีพ ร้อยละ 31.4 และได้รับการฟื้นฟู สมรรถภาพทางด้าน สังคม ร้อยละ 14.7 โดยปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการได้รับการฟื้นฟู สมรรถภาพด้านการแพทย์ คือ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส รายได้ และความคาดหวัง ต่อผลการฟื้นฟูสมรรถภาพ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพด้านการศึกษา ได้แก่ เพศ สถานภาพ สมรส รายได้ การทราบถึงบริการ และความคาดหวังต่อผลการฟื้นฟู สมรรถภาพ ปัจจัยที่มีความ สัมพันธ์กับการได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพทางด้านอาชีพ ได้แก่ รายได้ การทราบถึงบริการ และความคาดหวังต่อผลการฟื้นฟูสมรรถภาพ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับ การได้รับการฟื้นฟู สมรรถภาพทางด้านสังคม ได้แก่ รายได้ จากผลการวิจัยครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะว่า รัฐควรมีนโยบายในการช่วยเหลือและการฟื้นฟู สมรรถภาพทางการศึกษา ด้านอาชีพ และ ด้านสังคมแก่คนพิการให้ชัดเจน มีมาตรการในการ ติดตามผลและประเมินผลการดำเนินงาน ที่รับผิดชอบเกี่ยวกับคนพิการที่ชัดเจนและควรมี การสนับสนุนให้มีศูนย์รวมข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ คนพิการเกิดขึ้น และมีการประชาสัมพันธ์ อย่างทั่วถึง

เรวัต ผ่องสุวรรณ (2536) ได้ศึกษาความต้องการทางศึกษานอกโรงเรียนของคนพิการ ณ ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการ อำเภอยะบะระ จังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัยพบว่าผู้พิการ มีความต้องการการศึกษานอกโรงเรียนทั้งสายสามัญ และสายอาชีพ และความต้องการศึกษา นอกโรงเรียนของคนพิการ ในด้านหลักสูตรการเรียนการสอน บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ การประเมินผล

และการนิเทศติดตามผลทั้งสายสามัญและสายอาชีพ เมื่อจำแนกตาม สถานภาพต่าง ๆ และสภาพทางความพิการแล้วส่วนใหญ่มีความต้องการ คล้ายคลึงกัน มีความแตกต่างกันบ้างเล็กน้อย ในผู้พิการที่มีอายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษาและรายได้ต่างกัน ผู้พิการได้ให้ข้อเสนอแนะให้จัดการศึกษา นอกโรงเรียน ทั้งสายสามัญและสายอาชีพที่หลากหลาย โดยเน้นการปฏิบัติ และเปิดโอกาสให้เลือกรเรียนได้ตามความเหมาะสม ประการสุดท้าย คนพิการส่วนใหญ่มีฐานะยากจน ไม่มีอาชีพ จึงมีข้อเสนอแนะให้มีการช่วยเหลือ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการจัดการเรียนการสอนและวัสดุอุปกรณ์ ในการสอน

งานวิจัยต่างประเทศ

เนล (Nale, 1993) ศึกษาเรื่องความต้องการในการให้บริการคนพิการในมหาวิทยาลัยของรัฐเพนซิลวาเนีย ผู้วิจัยศึกษาความต้องการในการให้บริการคนพิการโดยสอบถามจากนักศึกษาจำนวน 212 คน โดยใช้สถิติเปรียบเทียบความต้องการของเพศที่ต่างกัน และชนิดของความพิการ ผลการวิจัยพบว่านักศึกษาจำนวนมาก (มากกว่า 53 เปอร์เซ็นต์) จากมหาวิทยาลัย 18 แห่ง มีมหาวิทยาลัยน้อยแห่งหรือไม่มีมหาวิทยาลัยใดมีการให้บริการคนพิการ และมีมหาวิทยาลัย 19 แห่งจาก 20 แห่ง ไม่มีทางเลือกสำหรับคนพิการอยู่ในระดับมากและระดับมากที่สุด ความต้องการมากที่สุดของคนพิการคือต้องการความช่วยเหลือด้านการเงิน การสนับสนุนจากมหาวิทยาลัย และความต้องการด้านสถานที่ และความต้องการน้อยที่สุดคือ ความต้องการด้านการแพทย์ บริการห้องสมุด และอุปกรณ์สื่อสารสำหรับคนพิการความแตกต่างทางเพศของคนพิการไม่ได้เป็นปัจจัยสำคัญในการให้บริการ ความต้องการในระดับมากคือการให้บริการที่เหมาะสมกับคนพิการแต่ละประเภท

บัวเดอร์ (Buader, 1999) ได้ศึกษาการใช้เทคโนโลยีอำนวยความสะดวกของครูที่สอนเด็กพิเศษในโรงเรียน Kentucky school โดยสุ่มตัวอย่างจากครู 100 คน มีการตอบแบบสอบถามกลับมา 418 คน คิดเป็น 42 เปอร์เซ็นต์ พบว่า ครูมีความต้องการฝึกอบรมการใช้เทคโนโลยีอำนวยความสะดวกและครูจำนวนมากได้ใช้กฎของ Assistive Technology ในโรงเรียน และนอกจากนี้ มีครูจำนวนน้อยที่เตรียมตัวมาอย่างดีในการใช้เทคโนโลยีอำนวยความสะดวกกับเด็กพิเศษ ครูมีความรู้ค่อนข้างมากเกี่ยวกับเทคโนโลยีและครูมากกว่า 54.7 เปอร์เซ็นต์ไม่เคยฝึกอบรมการใช้เทคโนโลยีอำนวยความสะดวก

บทที่ 3

วิธีดำเนินงานศึกษาค้นคว้า

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การหาคุณภาพเครื่องมือ
5. การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดกระทำข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ได้แก่ นักเรียนพิการทางกายหรือการเคลื่อนไหว ที่เข้ารับการฝึกอาชีพ ในศูนย์ฝึกอาชีพของรัฐ จำนวน 8 แห่ง คือ 1) ศูนย์ฝึกอาชีพคนพิการพระประแดง 2) ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการขอนแก่น 3) ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการบ้านทองพูนเผ่าพันธ์ 4) ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการหายาดฝน 5) ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการภาคใต้ 6) ศูนย์บริการสวัสดิการสังคมเฉลิมพระชนมพรรษา 5 รอบสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ 7) สถานฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 8) ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการจังหวัดหนองคาย รวมจำนวนนักเรียน 280 คน ตามตารางที่ 2

กลุ่มตัวอย่าง

ได้แก่ นักเรียนพิการทางกายหรือการเคลื่อนไหว ที่เข้ารับการฝึกวิชาชีพ ในศูนย์หรือโรงเรียนฝึกวิชาชีพของรัฐ จำนวน 8 แห่ง ในปีการศึกษา 2550 ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามลักษณะความพิการ เพศ ระดับการศึกษาของแต่ละศูนย์ฝึกอาชีพ โดยใช้ตารางกำหนดขนาดตัวอย่างของ เครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 607 - 610) ได้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนพิการ จำนวน 162 คน ตามตารางที่ 3

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนประชากรที่ใช้ในการวิจัยจำแนกตามลักษณะความพิการ เพศ และระดับการศึกษา

ชื่อโรงเรียน	ระดับการศึกษา	คนพิการชาย			คนพิการหญิง		
		ระดับความพิการ		รวม	ระดับความพิการ		รวม
		เดินได้	เดินไม่ได้		เดินได้	เดินไม่ได้	
1. ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการ พระประแดง	จบ ม.3	14	1	15	5	1	6
	ไม่จบ ม.3	17	1	18	3	2	5
	รวม	31	2	33	8	3	11
2. ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการขอนแก่น	จบ ม.3	20	5	25	13	2	15
	ไม่จบ ม.3	5	2	7	3	0	3
	รวม	25	7	32	16	2	18
3. ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการ บ้านทองพูนเผ่าพันธ์	จบ ม.3	9	5	14	2	2	4
	ไม่จบ ม.3	10	11	21	3	3	6
	รวม	19	16	35	5	5	10
4. ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการหยาดฝน	จบ ม.3	11	5	16	8	1	9
	ไม่จบ ม.3	3	8	11	1	1	2
	รวม	14	13	27	9	2	11
5. ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการภาคใต้	จบ ม.3	5	1	6	3	0	3
	ไม่จบ ม.3	4	4	8	2	0	2
	รวม	9	5	14	5	0	5
6. ศูนย์บริการสวัสดิการสังคมเฉลิม พระชนมพรรษา 5 รอบสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ	จบ ม.3	10	0	10	1	0	1
	ไม่จบ ม.3	9	7	16	1	2	3
	รวม	19	7	26	2	2	4
7. สถานฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	จบ ม.3	0	0	0	0	0	0
	ไม่จบ ม.3	12	0	12	3	0	3
	รวม	12	0	12	3	0	3
8. ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการ จังหวัดหนองคาย	จบ ม.3	10	5	15	2	2	4
	ไม่จบ ม.3	13	3	16	3	1	4
	รวม	23	8	31	5	3	8
รวมทั้งสิ้น		280	58	210	53	17	70

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจำแนกตามลักษณะความพิการ เพศ และระดับการศึกษา

ชื่อโรงเรียน	ระดับการศึกษา	กลุ่มตัวอย่างชาย			กลุ่มตัวอย่างหญิง		
		ระดับความพิการ		รวม	ระดับความพิการ		รวม
		เดินได้	เดินไม่ได้		เดินได้	เดินไม่ได้	
1. ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการ พระประแดง	จบ ม.3	8	0	8	3	1	4
	ไม่จบ ม.3	10	1	11	1	2	3
	รวม	18	1	19	4	3	7
2. ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการขอนแก่น	จบ ม.3	11	4	15	8	2	10
	ไม่จบ ม.3	4	1	5	1	0	1
	รวม	15	5	20	9	2	11
3. ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการ บ้านทองพูนเผ่าพนัส	จบ ม.3	4	4	8	1	2	3
	ไม่จบ ม.3	8	4	12	1	3	4
	รวม	12	8	20	2	5	7
4. ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการหยาดฝน	จบ ม.3	6	4	10	4	1	5
	ไม่จบ ม.3	2	1	3	1	1	2
	รวม	8	5	13	5	2	7
5. ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการภาคใต้	จบ ม.3	2	0	2	1	0	1
	ไม่จบ ม.3	2	2	4	1	0	1
	รวม	4	2	6	2	0	2
6. ศูนย์บริการสวัสดิการสังคมเฉลิม พระชนมพรรษา 5 รอบสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ	จบ ม.3	5	0	5	1	0	1
	ไม่จบ ม.3	6	2	8	1	2	3
	รวม	11	2	13	2	2	4
7. สถานฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	จบ ม.3	0	0	0	0	0	0
	ไม่จบ ม.3	9	0	9	1	0	1
	รวม	9	0	9	1	0	1
8. ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการ จังหวัดหนองคาย	จบ ม.3	5	4	9	1	2	3
	ไม่จบ ม.3	7	2	9	1	1	2
	รวม	12	6	18	2	3	5
รวมทั้งสิ้น		162	29	118	27	17	44

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการและการได้รับการสนองตอบในการจัดบริการฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทย แบ่งออกเป็น 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับรายละเอียดส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ระดับการศึกษา และระดับความพิการ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการและการได้รับการสนองตอบในการจัดบริการฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทยใน 6 เรื่อง

ลักษณะของแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ (ตามเกณฑ์วัดของ ไลเคิร์ท) ซึ่งกำหนดความมากน้อยในระดับความต้องการและการได้รับการสนองตอบ โดยกำหนดเกณฑ์ให้น้ำหนักคะแนนดังนี้

- 5 หมายถึง มีสภาพความต้องการและการได้รับการสนองตอบ มากที่สุด
- 4 หมายถึง มีสภาพความต้องการและการได้รับการสนองตอบ มาก
- 3 หมายถึง มีสภาพความต้องการและการได้รับการสนองตอบ ปานกลาง
- 2 หมายถึง มีสภาพความต้องการและการได้รับการสนองตอบ น้อย
- 1 หมายถึง มีสภาพความต้องการและการได้รับการสนองตอบ น้อยที่สุด

เกณฑ์การแปลผลคะแนน

1. หาคะแนนเฉลี่ย (Mean) รายข้อ รายด้าน และคะแนนเฉลี่ยของแบบสอบถาม ตอนที่ 2 แล้วประเมินผลความต้องการและการได้รับการสนองตอบในการจัดบริการฝึกอาชีพรวม 6 ด้าน จากคะแนนเฉลี่ยโดยเทียบกับเกณฑ์จัดระดับโดยการประเมินค่าดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง แก้วนิล, 2536, หน้า 23)

คะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00	หมายถึง มีความต้องการหรือได้รับการสนองตอบในการจัดบริการฝึกอาชีพมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50	หมายถึง มีความต้องการหรือได้รับการสนองตอบในการจัดบริการฝึกอาชีพมาก
คะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50	หมายถึง มีความต้องการหรือได้รับการสนองตอบในการจัดบริการฝึกอาชีพปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50	หมายถึง มีความต้องการหรือได้รับการสนองตอบในการจัดบริการฝึกอาชีพน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีความต้องการหรือได้รับการสนองตอบ
ในการจัดบริการฝึกอาชีพน้อยที่สุด

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความต้องการในการฝึกอาชีพ และศึกษา
การจัดบริการฝึกอาชีพที่สนองตอบต่อความต้องการของคนพิการด้านการเคลื่อนไหว เพื่อเป็น
แนวทางในการสร้างแบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 6 ด้าน ตามมาตรฐานการจัดบริการสำหรับ
คนพิการในศูนย์ฟื้นฟูอาชีพ และศูนย์พัฒนาอาชีพสำหรับคนพิการ กรมพัฒนาสังคมและ
สวัสดิการ

2. เสนอต่อคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบและพิจารณาแก้ไข
ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปเสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความถูกต้อง
ความเที่ยงตรง (Validity) ความครอบคลุมของเนื้อหา รวมทั้งการใช้ภาษาที่เหมาะสมและนำไป
ปรับปรุงแก้ไขร่วมกับกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ อีกครั้งหนึ่ง

ผู้ทรงคุณวุฒิประกอบด้วย

3.1 ผศ.ดร.เจริญวิทย์ สมพงษ์ธรรม	หัวหน้าภาควิชาบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
3.2 ผศ.ดร.สมโภชน์ อเนกสุข	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ภาควิชาวิจัยและ
จิตวิทยาประยุกต์ คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา
3.3 ดร.สุเมธ งามกนก	อาจารย์ภาควิชาบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
3.4 ผศ.ดร.พิมพ์า ขจรธรรม	ผู้อำนวยการวิทยาลัยราชสุดา
มหาวิทยาลัยมหิดล
3.5 นายสุภรธรรม มงคลสวัสดิ์	กรรมการผู้จัดการ ฝ่ายองค์กรสวัสดิการสังคม
และการบริหารมูลนิธิ มูลนิธิคุณพ่อเรย์

4. ปรับปรุงแบบสอบถามที่ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนะ

การหาคุณภาพเครื่องมือ

การหาคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. การหาค่าจำแนก (Discrimination) และความเชื่อมั่น (Reliability)

1.1 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้ว ไปทดลองใช้ (Trial) กับนักเรียนพิการที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาอำนาจจำแนกรายข้อ โดยวิธีหาค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson) ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item – Total Correlation) (บุญชม ศรีสะอาด, 2535, หน้า 107) ผลจากการหาอำนาจจำแนก ปรากฏว่ามีค่าอำนาจจำแนกรายข้อของ ความต้องการในการได้รับการฝึกอาชีพ อยู่ระหว่าง .58 ถึง .95 และการได้รับการสนองตอบในการได้รับการฝึกอาชีพ อยู่ระหว่าง .23 ถึง .86

1.2 นำแบบสอบถามที่มีค่าอำนาจจำแนกยอมรับได้จากข้อ 1.1 มาหาความเชื่อมั่นทั้งฉบับโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Correlation Alpha) ของครอนบาค (Cronbach, 1990, pp. 202 - 204) ผลการคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ ปรากฏว่าได้ค่าความเชื่อมั่นของความต้องการในการได้รับการฝึกอาชีพ เท่ากับ .99 และการได้รับการสนองตอบในการได้รับการฝึกอาชีพ เท่ากับ .98

2. นำแบบสอบถามที่ได้ทดลองใช้แล้ว มีค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นเป็นที่ยอมรับได้ไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดการทำกับข้อมูล

1. ขอนหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยบูรพา ยังผู้อำนวยการศูนย์ฝึกอาชีพของรัฐทั้ง 8 แห่ง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองและทางไปรษณีย์

2. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืน ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามผลการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้รับแบบสอบถามคืนจากกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 162 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ทุกฉบับ

3. นำแบบสอบถามมาตรวจให้น้ำหนักและคะแนนที่กำหนดไว้ แล้วนำไปวิเคราะห์ด้วยวิธีทางสถิติต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปและใช้ค่าสถิติต่อไปนี้

1. ค่าเฉลี่ย (Mean) เพื่อทราบระดับของความต้องการ และการได้รับการสนองตอบในการจัดบริการฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหว
2. ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อทราบกระจายของความต้องการ และการได้รับการสนองตอบในการจัดบริการฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหว
3. การทดสอบค่าที (t - Test)
 - 3.1 การทดสอบค่าทีแบบกลุ่มตัวอย่างเป็นอิสระต่อกัน (t - independent Test) เพื่อเปรียบเทียบความต้องการและการได้รับการสนองตอบในการจัดบริการฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหว แยกตามประเภทความพิการ เพศ และ ระดับการศึกษา
 - 3.2 การทดสอบค่าทีแบบกลุ่มตัวอย่างไม่เป็นอิสระต่อกัน (t - dependent Test) เพื่อเปรียบเทียบความต้องการและการได้รับการสนองตอบในการจัดบริการฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหวในภาพรวม

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาความต้องการและการได้รับการสนองตอบในการจัดบริการฝึกอาชีพของ
คนพิการด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทย ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยเริ่มจาก
การกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล การเสนอผลการวิเคราะห์ ข้อมูลและวิเคราะห์
ข้อมูลดังต่อไปนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
SD	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าสถิติทดสอบค่าที
p	แทน	ความน่าจะเป็นของการเกิดความคาดเคลื่อนแบบที่ 1 (Type I error)
n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการและการได้รับการสนองตอบในการจัด
บริการฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทย ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์
ข้อมูลเป็นขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ระดับความต้องการในการจัดบริการฝึกอาชีพของคนพิการด้าน
การเคลื่อนไหวในประเทศไทย โดยจำแนกเป็น 6 ด้าน คือ ด้านการบริการฟื้นฟูอาชีพ
ด้านการดูแลประจำวัน ด้านการบริหาร ด้านอาคาร/สิ่งอำนวยความสะดวก ด้านสภาพแวดล้อม
และด้านการประสานเครือข่าย ด้วยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และหาความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)
โดยวิเคราะห์ระดับความต้องการในการจัดบริการฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหว
ในประเทศไทย ในภาพรวม รายด้าน และรายข้อ

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ระดับการได้รับการสนองตอบในการจัดบริการฝึกอาชีพของคน
พิการด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทย โดยจำแนกเป็น 6 ด้าน คือ ด้านการบริการฟื้นฟูอาชีพ
ด้านการดูแลประจำวัน ด้านการบริหาร ด้านอาคาร/สิ่งอำนวยความสะดวก ด้านสภาพแวดล้อม

และด้านการประสานเครือข่าย ด้วยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และหาความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) โดยวิเคราะห์ระดับการได้รับการสนองตอบในการจัดบริการฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทย ในภาพรวม รายด้าน และรายข้อ

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความต้องการในการจัดบริการฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทย จำแนกตามลักษณะความพิการ เพศของผู้พิการ และระดับการศึกษา โดยการทดสอบค่าที ($t - Test$)

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบการได้รับการสนองตอบในการจัดบริการฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทย จำแนกตามลักษณะความพิการ เพศของผู้พิการ และระดับการศึกษา โดยการทดสอบค่าที ($t - Test$)

ตอนที่ 5 วิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความต้องการ และการได้รับการสนองตอบในการจัดบริการฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทย โดยการทดสอบค่าที ($t - Test$)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ระดับความต้องการในการจัดบริการฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทย โดยจำแนกเป็น 6 ด้าน คือ ด้านการบริการฟื้นฟูอาชีพ ด้านการดูแลประจำวัน ด้านการบริหาร ด้านอาคาร/ สิ่งอำนวยความสะดวก ด้านสภาพแวดล้อม และด้านการประสานเครือข่าย ด้วยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และหาความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) โดยวิเคราะห์ระดับความต้องการในการจัดบริการฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทย ในภาพรวม รายด้าน และรายข้อ

ตารางที่ 4 แสดงค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการในการจัดบริการ
ฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทยในภาพรวม

ความต้องการในการจัดบริการฝึกอาชีพ	ระดับความต้องการ (n = 162)			
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับที่
1. ด้านการบริการฟื้นฟูอาชีพ	4.20	.68	มาก	6
2. ด้านการดูแลประจำวัน	4.22	.80	มาก	5
3. ด้านการบริหาร	4.25	.83	มาก	4
4. ด้านอาคาร/ สิ่งอำนวยความสะดวก	4.29	.81	มาก	1
5. ด้านสภาพแวดล้อม	4.29	.85	มาก	2
6. ด้านการประสานเครือข่าย	4.29	.85	มาก	2
รวม	4.26	.75	มาก	

จากตารางที่ 4 พบว่า ความต้องการในการจัดบริการฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทย ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับแรก คือ ด้านอาคาร/ สิ่งอำนวยความสะดวก รองลงมาสองด้านมีระดับความต้องการเท่ากันคือ ด้านสภาพแวดล้อม ด้านการประสานเครือข่าย

ตารางที่ 5 แสดงค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการในการจัดบริการ
ฝึกอาชีพของคณพิการด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทย ด้านการบริการฟื้นฟูอาชีพ
โดยรวมและรายข้อ

ความต้องการในการจัดบริการฝึกอาชีพ (ด้านการบริการฟื้นฟูอาชีพ)		ระดับความต้องการ (n = 162)			
		$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับที่
1.	มีการประชาสัมพันธ์โดยระบุคุณสมบัติของผู้สมัครแต่ละประเภทอย่างชัดเจนในสื่อที่พบเห็นได้ง่าย	4.26	.95	มาก	5
2.	มีทีมสหวิชาชีพที่ประกอบด้วย นักสังคมสงเคราะห์ ครูผู้ฝึกอาชีพ ผู้บริหาร เป็นผู้สอบประวัติและประเมินความพิการเบื้องต้น	4.06	1.01	มาก	15
3.	มีการประเมินความถนัดทางอาชีพของผู้สมัครและให้คำปรึกษาแนะนำที่ถูกต้องเหมาะสม	4.22	1.00	มาก	8
4.	มีการประชุมนิเทศแบบกิจกรรมกลุ่มเพื่อปรับตัวร่วมกันของผู้ฝึกและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง	4.10	.94	มาก	13
5.	มีการจัดทำแผนฟื้นฟูและพัฒนาเป็นรายบุคคลโดยคณพิการหรือครอบครัวคณพิการมีส่วนร่วม	4.16	1.06	มาก	11
6.	มีการปรับสื่อการสอน เทคนิคการสอน ตำรา อุปกรณ์การฝึกให้เหมาะสม	4.43	.90	มาก	1
7.	มีการจัดปรับวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ ของใช้ โต๊ะ เก้าอี้ และอื่น ๆ ให้เหมาะสมกับสภาพความพิการของแต่ละบุคคล	4.28	.95	มาก	3
8.	มีการสำรวจความต้องการและจัดการเรียนการสอนหรือการฝึกตามความสนใจของคณพิการในแต่ละท้องถิ่น	4.25	.94	มาก	7
9.	มีบริการแนะแนวอาชีพที่เหมาะสมกับความสามารถ การเรียนรู้ ความถนัด	4.14	.99	มาก	12
10.	มีการให้ความรู้จากประสบการณ์การทำงานของคณพิการรุ่นพี่	4.20	.98	มาก	9

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ความต้องการในการจัดบริการฝึกอาชีพ (ด้านการบริการฟื้นฟูอาชีพ)		ระดับความต้องการ (n = 162)			
		$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับที่
11.	มีการประเมินผลการฝึกที่เป็นมาตรฐานด้วยวิธีการที่หลากหลายเหมาะสมกับสภาพจริง	4.05	1.04	มาก	16
12.	มีการเตรียมความพร้อมในการปรับตัวเข้ากับสังคมให้กับผู้ฝึก	4.25	.93	มาก	6
13.	มีการทดลองทำงานทั้งภายในศูนย์ฝึกและในสถานประกอบการ	4.27	1.02	มาก	4
14.	การช่วยเหลือให้ผู้รับการฝึกได้ทำงานในสถานประกอบการ หรือมีอาชีพอิสระ	4.36	.96	มาก	2
15.	มีเวทีการสรุปบทเรียน การประกอบอาชีพและค้นหาจุดอ่อนจุดแข็งของตนเองเพื่ออนาคต	4.08	1.09	มาก	14
16.	มีการส่งเสริมการประสานงานระหว่างผู้มีอาชีพเดียวกัน	4.18	.94	มาก	10
รวม		4.20	.68	มาก	

จากตารางที่ 5 พบว่า ความต้องการในการจัดบริการฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทย ด้านการบริการฟื้นฟูอาชีพ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับแรก คือ มีการปรับสื่อการสอน เทคนิคการสอน ตำรา อุปกรณ์การฝึกให้เหมาะสม รองลงมาคือ การช่วยเหลือให้ผู้รับการฝึกได้ทำงานในสถานประกอบการ หรือมีอาชีพอิสระ และมีการจัดปรับวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ ของใช้ โต๊ะ เก้าอี้ และอื่น ๆ ให้เหมาะสมกับสภาพความพิการของแต่ละบุคคล ตามลำดับ

ตารางที่ 6 แสดงค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการในการจัดบริการ
 ฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทย ด้านการดูแลประจำวัน
 โดยรวมและรายข้อ

ความต้องการในการจัดบริการฝึกอาชีพ (ด้านการดูแลประจำวัน)	ระดับความต้องการ ($n = 162$)			
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับที่
1. มีการจัดเตรียมของใช้ส่วนตัวที่เหมาะสมกับเพศและวัย	4.28	.92	มาก	7
2. มีระเบียบวิธีการปฏิบัติการเบิกจ่ายของใช้ส่วนตัวที่เหมาะสม	4.10	1.08	มาก	14
3. มีการจัดเตรียมอาหารที่มีคุณภาพและปริมาณอาหารต่อมือเพียงพอต่อความต้องการ	4.31	1.01	มาก	1
4. มีการจัดอาหารสำหรับผู้ฝึกที่เจ็บป่วยอย่างเหมาะสม	4.30	1.02	มาก	4
5. มีขั้นตอนการจัดเก็บ การปรุงอาหาร และการจัดเก็บภาชนะต่าง ๆ ที่เป็นไปตามหลักสุขาภิบาลอาหาร	4.29	.99	มาก	6
6. สุขอนามัยของผู้ประกอบอาหารเป็นไปตามหลักสุขาภิบาลอาหาร	4.24	.97	มาก	9
7. ผู้รับการฝึกมีสุขอนามัยดี สุขภาพแข็งแรง หากมีการเจ็บป่วยมีเพียงเล็กน้อยรักษาได้ภายในไม่เกิน 7 วัน	4.30	.96	มาก	2
8. ผู้รับการฝึกไม่มีอาการเจ็บป่วยหรือบาดเจ็บเรื้อรังที่รบกวนกิจกรรมที่ปกติ	4.00	1.13	มาก	15
9. ผู้รับการฝึกได้รับการปฐมพยาบาลเบื้องต้นเมื่อเจ็บป่วยหรือบาดเจ็บ	4.29	.98	มาก	5
10. มีการให้ความรู้ด้านสุขอนามัยส่วนบุคคลแบบเฉพาะราย	4.16	1.09	มาก	10
11. มีเตียงนอน ผ้าปูที่นอน พื้นที่ เพียงพอ	4.25	1.07	มาก	8
12. มีพัดลมเพียงพอ และอากาศถ่ายเทได้สะดวก	4.30	.97	มาก	3

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ความต้องการในการจัดบริการฝึกอาชีพ (ด้านการดูแลประจำวัน)	ระดับความต้องการ ($n = 162$)			
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับที่
13. มีตารางเวรทำความสะอาด สถานที่พักผ่อน	4.16	1.10	มาก	11
14. มีการส่งเสริมการออกกำลังกายให้เป็นประจำสม่ำเสมอ	4.15	1.08	มาก	12
15. จัดพื้นที่สำหรับการเล่นกีฬาที่เหมาะสมกับวัยและลักษณะความพิการ	4.15	1.12	มาก	13
รวม	4.22	.80	มาก	

จากตารางที่ 6 พบว่า ความต้องการในการจัดบริการฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทย ด้านการดูแลประจำวัน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับแรก คือ มีการจัดเตรียมอาหารที่มีคุณภาพและปริมาณอาหารต่อมื้อเพียงพอต่อความต้องการ รองลงมาคือ ผู้รับการฝึกมีสุขภาพอนามัยดี สุขภาพแข็งแรง หากมีการเจ็บป่วยมีเพียงเล็กน้อยรักษาได้ภายในไม่เกิน 7 วัน และมีพัสดุเพียงพอ และอากาศถ่ายเทได้สะดวก ตามลำดับ

ตารางที่ 7 แสดงค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการในการจัดบริการ
ฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทย ด้านการบริหาร
โดยรวมและรายข้อ

ความต้องการในการจัดบริการฝึกอาชีพ (ด้านการบริหาร)	ระดับความต้องการ (n = 162)			
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับที่
1. ผู้บริหารให้ความเป็นกันเอง พุดคุย สอบถาม ความเป็นอยู่ การฝึกอาชีพ กับผู้รับการฝึก อย่างสม่ำเสมอ	4.28	1.01	มาก	4
2. มีระบบรับการร้องเรียน ข้อเสนอแนะ ทั้งจาก ภายในและภายนอกองค์กร	4.17	1.05	มาก	8
3. ปัญหาเร่งด่วนภายใน เช่น ไฟฟ้า ประปา ชัดข้อง ส่วนของอาคารห้องประกอบชำรุดอาจเป็น อันตรายต่อผู้ฝึก ได้รับการแก้ไขอย่างรวดเร็ว	4.29	1.11	มาก	3
4. ผู้รับการฝึกมีส่วนร่วมหรือมีส่วนในการให้ข้อมูล เพื่อประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรใน ศูนย์ฝึก	4.09	1.10	มาก	9
5. มีจำนวนครูฝึกอาชีพแต่ละสาขาเพียงพอ และเข้าสอนครบถ้วนตามแผนและตารางการฝึก	4.32	1.00	มาก	2
6. มีพยาบาลวิชาชีพหรือพยาบาลเทคนิคที่สามารถ ให้บริการได้เพียงพอต่อความต้องการ	4.32	.93	มาก	1
7. มีนักกายภาพบำบัดที่สามารถให้บริการเพียงพอ ต่อความต้องการ	4.19	1.06	มาก	7
8. บุคลากรภายในศูนย์มีความกระตือรือร้น และมี ปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้รับการฝึกและต่อบุคลากรคน อื่น ๆ	4.27	.99	มาก	6
9. มีการจัดงบประมาณที่เพียงพอต่อการจัด กิจกรรมและการเตรียมวัสดุอุปกรณ์การฝึก	4.28	1.01	มาก	4
รวม	4.25	.83	มาก	

จากตารางที่ 7 พบว่า ความต้องการในการจัดบริการฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทย ด้านการบริหาร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับแรก คือ มีพยาบาลวิชาชีพหรือพยาบาลเทคนิคที่สามารถให้บริการได้เพียงพอต่อความต้องการ รองลงมาคือ มีจำนวนครูฝึกอาชีพแต่ละสาขาเพียงพอ และเข้าสอนครบถ้วนตามแผนและตารางการฝึก และปัญหาเร่งด่วนภายใน เช่น ไฟฟ้า ประปา ชัดข้อง ส่วนของอาคารห้องประกอบชำรุด อาจเป็นอันตรายต่อผู้ฝึก ได้รับการแก้ไขอย่างรวดเร็ว ตามลำดับ

ตารางที่ 8 แสดงค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการในการจัดบริการ
 ฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทย ด้านอาคาร/ สิ่งอำนวยความสะดวก
 ความสะดวกโดยรวมและรายชื่อ

ความต้องการในการจัดบริการฝึกอาชีพ (ด้านอาคาร/ สิ่งอำนวยความสะดวก)	ระดับความต้องการ (n = 162)			
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับที่
1. มีอาคารที่พักที่มีขนาดและอุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวกอย่างเพียงพอและเหมาะสมกับคนพิการ	4.31	1.01	มาก	5
2. มีห้องพยาบาลที่มีขนาดและอุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวกอย่างเพียงพอเหมาะสมกับคนพิการ	4.24	.99	มาก	7
3. อาคารฝึกอาชีพที่มีพื้นที่เพียงพอเหมาะสมกับการฝึกอาชีพคนพิการ	4.31	.97	มาก	4
4. มีห้องกายภาพบำบัดที่มีเครื่องมืออุปกรณ์พื้นฐานครบถ้วนเหมาะสม	4.20	1.09	มาก	9
5. มีอาคารนันทนาการ โรงยิมเนเซียมหรือบริเวณเอนกประสงค์เหมาะสมต่อการจัดกิจกรรมต่าง ๆ	4.19	1.10	มาก	10
6. มีโรงอาหาร/ โรงครัวที่มีขนาดหรือพื้นที่เพียงพอเหมาะสมมีมาตรฐานสุขาภิบาลของกระทรวงสาธารณสุข	4.27	1.04	มาก	6
7. มีห้องน้ำ - ห้องส้วม เพียงพอต่อความต้องการของผู้ฝึก	4.38	.98	มาก	2
8. มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในห้องน้ำ - ห้องส้วม อย่างเหมาะสม	4.36	.92	มาก	3
9. มีทางเชื่อมพร้อมหลังคา เพื่อเชื่อมระหว่างอาคารทุกอาคารโดยเหมาะสมกับสภาพพื้นที่	4.23	1.09	มาก	8
10. มีทางลาดพร้อมราวจับ สำหรับให้คนพิการขึ้น - ลงอาคารทุกอาคารโดยเหมาะสมกับสภาพพื้นที่	4.41	.96	มาก	1
รวม	4.29	.81	มาก	

จากตารางที่ 8 พบว่า ความต้องการในการจัดบริการฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทย ด้านอาคาร/ สิ่งอำนวยความสะดวก ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับแรก คือ มีทางลาดพร้อมราวจับ สำหรับให้คนพิการขึ้น-ลงอาคารทุกอาคารโดยเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ รองลงมาคือ มีห้องน้ำ - ห้องส้วม เพียงพอต่อความต้องการของผู้ฝึก และมีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในห้องน้ำ - ห้องส้วม อย่างเหมาะสม ตามลำดับ

ตารางที่ 9 แสดงค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการในการจัดบริการฝึกอาชีพ
 ของคนพิการด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทย ด้านสภาพแวดล้อม โดยรวมและรายชื่อ

ความต้องการในการจัดบริการฝึกอาชีพ (ด้านสภาพแวดล้อม)	ระดับความต้องการ ($n = 162$)			
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับที่
1. มีน้ำดื่มเพียงพอต่อความต้องการ และเข้าถึง จุดบริการหรือเครื่องจ่ายน้ำดื่มได้ง่าย	4.36	1.02	มาก	1
2. มีน้ำใช้ สะอาดและเพียงพอต่อความต้องการ	4.33	1.03	มาก	2
3. มีไฟฟ้าเพียงพอต่อความต้องการทั้งในด้าน อุปกรณ์ไฟฟ้าแสงสว่าง อุปกรณ์ฝึก และ เครื่องใช้ไฟฟ้าที่จำเป็น	4.32	1.00	มาก	3
4. มีโทรศัพท์สาธารณะให้บริการแก่ผู้ฝึกเพียงพอ ต่อความต้องการ	4.17	1.15	มาก	9
5. มีพื้นที่สีเขียวสำหรับพักผ่อนหย่อนใจ ที่จัดไว้ อย่างเหมาะสม	4.31	1.02	มาก	4
6. มีระบบระบายน้ำเสียที่ดี ไม่ส่งกลิ่นรบกวนผู้ฝึก และไม่ทำลายสภาพแวดล้อม	4.30	1.03	มาก	6
7. มีระบบระบายอากาศภายใน ให้อากาศสามารถ หมุนเวียน ถ่ายเทได้สะดวก	4.30	1.00	มาก	5
8. สร้างภูมิทัศน์ให้สวยงาม น่าอยู่ และปลอดภัย	4.27	1.03	มาก	7
9. มีระบบรักษาความปลอดภัยที่เชื่อถือได้	4.23	1.08	มาก	8
รวม	4.29	.85	มาก	

จากตารางที่ 9 พบว่า ความต้องการในการจัดบริการฝึกอาชีพของคนพิการด้าน
 การเคลื่อนไหวในประเทศไทย ด้านสภาพแวดล้อม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา
 เป็นรายชื่อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับแรก คือ มีน้ำดื่ม
 เพียงพอต่อความต้องการ และเข้าถึงจุดบริการหรือเครื่องจ่ายน้ำดื่มได้ง่าย รองลงมาคือ มีน้ำใช้
 สะอาดและเพียงพอต่อความต้องการ และมีไฟฟ้าเพียงพอต่อความต้องการทั้งในด้านอุปกรณ์
 ไฟฟ้าแสงสว่าง อุปกรณ์ฝึก และเครื่องใช้ไฟฟ้าที่จำเป็น ตามลำดับ

ตารางที่ 10 แสดงค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการในการจัดบริการ
ฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทย ด้านการประสานเครือข่าย
โดยรวมและรายข้อ

ความต้องการในการจัดบริการฝึกอาชีพ (ด้านการประสานเครือข่าย)	ระดับความต้องการ (n = 162)			
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับที่
1. ได้รับการสนับสนุนการดำเนินงานจากองค์กร ภายนอก เช่น วัสดุ อุปกรณ์ หรืออาสาสมัคร	4.17	1.07	มาก	5
2. ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงาน/ องค์กร ทั้งภาครัฐและเอกชนในด้านต่าง ๆ เช่น การส่งต่อ การจัดหาอุปกรณ์เครื่องช่วยความพิการ การช่วยเหลือทุนการศึกษาหรือค่าใช้จ่าย	4.27	1.04	มาก	3
3. มีการออกหน่วยเคลื่อนที่ร่วมกับองค์กรเครือข่าย ให้บริการหรือข้อมูลกับชุมชนและคนพิการ	4.18	1.12	มาก	4
4. มีเอกสารเผยแพร่แก่ประชาชน แนะนำวิธีการ ดูแลคนพิการ การป้องกันความพิการ และ สิทธิสวัสดิการของคนพิการ	4.51	.86	มากที่สุด	1
5. จัดหรือร่วมจัดกิจกรรมกับองค์กรภายนอก เพื่อให้ ผู้ฝึกได้แสดงศักยภาพ เช่น งานศิลปะ งานฝีมือ การแสดงดนตรี	4.35	.95	มาก	2
รวม	4.29	.85	มาก	

จากตารางที่ 10 พบว่า ความต้องการในการจัดบริการฝึกอาชีพของคนพิการด้าน
การเคลื่อนไหวในประเทศไทย ด้านการประสานเครือข่าย ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก
เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ข้อ และระดับมาก 4 ข้อ โดยข้อที่มี
ค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับแรก คือ มีเอกสารเผยแพร่แก่ประชาชน แนะนำวิธีการดูแลคนพิการ
การป้องกันความพิการ และสิทธิ-สวัสดิการของคนพิการ รองลงมาคือ จัดหรือร่วมจัดกิจกรรม
กับองค์กรภายนอก เพื่อให้ผู้ฝึกได้แสดงศักยภาพ เช่น งานศิลปะ งานฝีมือ การแสดงดนตรี
และได้รับความร่วมมือจากหน่วยงาน/องค์กร ทั้งภาครัฐและเอกชนในด้านต่าง ๆ เช่น การส่งต่อ
การจัดหาอุปกรณ์เครื่องช่วยความพิการ การช่วยเหลือทุนการศึกษาหรือค่าใช้จ่าย ตามลำดับ

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ระดับการได้รับการสนองตอบในการจัดบริการฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทย โดยจำแนกเป็น 6 ด้าน คือ ด้านการบริการฟื้นฟูอาชีพ ด้านการดูแลประจำวัน ด้านการบริหาร ด้านอาคาร/ สิ่งอำนวยความสะดวก ด้านสภาพแวดล้อม และด้านการประสานเครือข่าย ด้วยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และหาความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) โดยวิเคราะห์ระดับการได้รับการสนองตอบในการจัดบริการฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทย ในภาพรวม รายด้าน และรายข้อ

ตารางที่ 11 แสดงค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของการได้รับการสนองตอบในการจัดบริการฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทย ในภาพรวม

การได้รับการสนองตอบ ในการจัดบริการฝึกอาชีพ	ระดับการได้รับการสนองตอบ ($n = 162$)			
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับที่
1. ด้านการบริการฟื้นฟูอาชีพ	3.46	.83	ปานกลาง	2
2. ด้านการดูแลประจำวัน	3.47	.85	ปานกลาง	1
3. ด้านการบริหาร	3.31	.86	ปานกลาง	6
4. ด้านอาคาร/ สิ่งอำนวยความสะดวก	3.42	.88	ปานกลาง	3
5. ด้านสภาพแวดล้อม	3.37	.87	ปานกลาง	4
6. ด้านการประสานเครือข่าย	3.33	1.01	ปานกลาง	5
รวม	3.39	.77	ปานกลาง	

จากตารางที่ 11 พบว่า การได้รับการสนองตอบในการจัดบริการฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทย ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดตามอันดับแรก คือ ด้านการดูแลประจำวัน รองลงมาคือ ด้านการบริการฟื้นฟูอาชีพ และด้านอาคาร/ สิ่งอำนวยความสะดวก ตามลำดับ

ตารางที่ 12 แสดงค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของการได้รับการสนองตอบ
ในการจัดบริการฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทย
ด้านการบริการฟื้นฟูอาชีพ โดยรวมและรายข้อ

การได้รับการสนองตอบในการจัดบริการฝึกอาชีพ (ด้านการบริการฟื้นฟูอาชีพ)	ระดับการได้รับการสนองตอบ (n = 162)			
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับที่
1. มีการประชาสัมพันธ์โดยระบุคุณสมบัติของผู้สมัครแต่ละประเภทอย่างชัดเจนในสื่อที่พบเห็นได้ง่าย	3.48	1.07	ปานกลาง	9
2. มีทีมสหวิชาชีพที่ประกอบด้วย นักสังคมสงเคราะห์ ครูผู้ฝึกอาชีพ ผู้บริหาร เป็นผู้สอบประวัติและประเมินความพิการเบื้องต้น	3.60	1.07	มาก	3
3. มีการประเมินความถนัดทางอาชีพของผู้สมัครและให้คำปรึกษาแนะนำที่ถูกต้องเหมาะสม	3.60	1.14	มาก	4
4. มีการปฐมนิเทศแบบกิจกรรมกลุ่มเพื่อปรับตัวร่วมกันของผู้ฝึกและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง	3.59	1.11	มาก	5
5. มีการจัดทำแผนฟื้นฟูและพัฒนาเป็นรายบุคคลโดยคนพิการหรือครอบครัวคนพิการมีส่วนร่วม	3.21	1.27	ปานกลาง	15
6. มีการปรับสื่อการสอน เทคนิคการสอน ตำรา อุปกรณ์การฝึกให้เหมาะสม	3.68	1.09	มาก	1
7. มีการจัดปรับวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ ของใช้ โต๊ะ เก้าอี้ และอื่น ๆ ให้เหมาะสมกับสภาพความพิการของแต่ละบุคคล	3.57	1.11	มาก	6
8. มีการสำรวจความต้องการและจัดการเรียนการสอนหรือการฝึกตามความสนใจของคนพิการในแต่ละท้องถิ่น	3.28	1.22	ปานกลาง	14
9. มีบริการแนะแนวอาชีพที่เหมาะสมกับความสามารถ การเรียนรู้ ความถนัด	3.46	1.09	ปานกลาง	10
10. มีการให้ความรู้จากประสบการณ์การทำงานของคนพิการรุ่นพี่	3.43	1.23	ปานกลาง	11

ตารางที่ 12 (ต่อ)

การได้รับการสนองตอบในการจัดบริการฝึกอาชีพ (ด้านการบริการฟื้นฟูอาชีพ)	ระดับการได้รับการสนองตอบ (n = 162)			
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับที่
11. มีการประเมินผลการฝึกที่เป็นมาตรฐานด้วยวิธีการที่หลากหลายเหมาะสมกับสภาพจริง	3.34	1.06	ปานกลาง	12
12. มีการเตรียมความพร้อมในการปรับตัวเข้ากับสังคมให้กับผู้ฝึก	3.51	1.09	มาก	8
13. มีการทดลองทำงานทั้งภายในศูนย์ฝึกและในสถานประกอบการ	3.67	1.13	มาก	2
14. การช่วยเหลือให้ผู้รับการฝึกได้ทำงานในสถานประกอบการ หรือมีอาชีพอิสระ	3.53	1.23	มาก	7
15. มีเวทีการสรุปบทเรียน การประกอบอาชีพและค้นหาจุดอ่อนจุดแข็งของตนเองเพื่ออนาคต	3.12	1.21	ปานกลาง	16
16. มีการส่งเสริมการประสานงานระหว่างผู้มีอาชีพเดียวกัน	3.30	1.22	ปานกลาง	13
รวม	3.46	.83	ปานกลาง	

จากตารางที่ 12 พบว่า การได้รับการสนองตอบในการจัดบริการฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทย ด้านการบริการฟื้นฟูอาชีพ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมาก 8 ข้อ และระดับปานกลาง 8 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับแรก คือ มีการปรับสื่อการสอน เทคนิคการสอน ตำรา อุปกรณ์การฝึกให้เหมาะสม รองลงมาคือ มีการทดลองทำงานทั้งภายในศูนย์ฝึกและในสถานประกอบการ และมีทีมสหวิชาชีพที่ประกอบด้วย นักสังคมสงเคราะห์ ครูผู้ฝึกอาชีพ ผู้บริหาร เป็นผู้สอบประวัติและประเมินความพิการเบื้องต้น ตามลำดับ

ตารางที่ 13 แสดงค่าเฉลี่ย และความเบี่ยงเบนมาตรฐานของการได้รับการสนองตอบ
ในการจัดบริการฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทย
ด้านการดูแลประจำวัน โดยรวมและรายข้อ

การได้รับการสนองตอบในการจัดบริการฝึกอาชีพ (ด้านการดูแลประจำวัน)	ระดับการได้รับการสนองตอบ ($n = 162$)			
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับที่
1. มีการจัดเตรียมของใช้ส่วนตัวที่เหมาะสมกับเพศและวัย	3.39	1.24	ปานกลาง	10
2. มีระเบียบวิธีการปฏิบัติการเบิกจ่ายของใช้ส่วนตัวที่เหมาะสม	3.17	1.12	ปานกลาง	15
3. มีการจัดเตรียมอาหารที่มีคุณภาพและปริมาณอาหารต่อมือเพียงพอต่อความต้องการ	3.60	1.22	มาก	3
4. มีการจัดอาหารสำหรับผู้ฝึกที่เจ็บป่วยอย่างเหมาะสม	3.24	1.28	ปานกลาง	13
5. มีขั้นตอนการจัดเก็บ การปรุงอาหาร และการจัดเก็บภาชนะต่าง ๆ ที่เป็นไปตามหลักสุขาภิบาลอาหาร	3.41	1.20	ปานกลาง	9
6. สุขอนามัยของผู้ประกอบอาหารเป็นไปตามหลักสุขาภิบาลอาหาร	3.53	1.14	มาก	7
7. ผู้รับการฝึกมีสุขอนามัยดี สุขภาพแข็งแรง หากมีการเจ็บป่วยมีเพียงเล็กน้อยรักษาได้ภายในไม่เกิน 7 วัน	3.59	1.07	มาก	4
8. ผู้รับการฝึกไม่มีอาการเจ็บป่วยหรือบาดเจ็บเรื้อรังที่รบกวนกิจกรรมที่ปกติ	3.38	1.17	ปานกลาง	11
9. ผู้รับการฝึกได้รับการปฐมพยาบาลเบื้องต้นเมื่อเจ็บป่วยหรือบาดเจ็บ	3.58	1.19	มาก	5
10. มีการให้ความรู้ด้านสุขอนามัยส่วนบุคคลแบบเฉพาะราย	3.30	1.21	ปานกลาง	12
11. มีเตียงนอน ผ้าปูที่นอน พื้นที่ เพียงพอ	3.91	1.06	มาก	1

ตารางที่ 13 (ต่อ)

การได้รับการสนองตอบในการจัดบริการฝึกอาชีพ (ด้านการดูแลประจำวัน)	ระดับการได้รับการสนองตอบ ($n = 162$)			
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับที่
12. มีพัดลมเพียงพอ และอากาศถ่ายเทได้สะดวก	3.55	1.24	มาก	6
13. มีตารางเวรทำความสะอาด สถานที่พักผ่อน	3.67	1.20	มาก	
14. มีการส่งเสริมการออกกำลังกายให้เป็นประจำ สม่ำเสมอ	3.52	1.36	มาก	8
15. จัดพื้นที่สำหรับการเล่นกีฬาที่เหมาะสมกับวัย และลักษณะความพิการ	3.20	1.30	ปานกลาง	14
รวม	3.47	.85	ปานกลาง	

จากตารางที่ 13 พบว่า การได้รับการสนองตอบในการจัดบริการฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทย ด้านการดูแลประจำวัน ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมาก 8 ข้อ และระดับปานกลาง 7 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับแรก คือ มีเตียงนอน ผ้าปูที่นอน พื้นที่ เพียงพอ รองลงมาคือ มีตารางเวรทำความสะอาด สถานที่พักผ่อน และมีการจัดเตรียมอาหารที่มีคุณภาพและปริมาณอาหารต่อมือเพียงพอต่อความต้องการ ตามลำดับ

ตารางที่ 14 แสดงค่าเฉลี่ย และความเบี่ยงเบนมาตรฐานของการได้รับการสนองตอบ
ในการจัดบริการฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทย
ด้านการบริหารโดยรวมและรายข้อ

การได้รับการสนองตอบในการจัดบริการฝึกอาชีพ (ด้านการบริหาร)	ระดับการได้รับการสนองตอบ ($n = 162$)			
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับที่
1. ผู้บริหารให้ความเป็นกันเอง พุดคุย สอบถาม ความเป็นอยู่ การฝึกอาชีพ กับผู้รับการฝึก อย่างสม่ำเสมอ	3.62	1.12	มาก	2
2. มีระบบรับการร้องเรียน ข้อเสนอแนะ ทั้งจาก ภายในและภายนอกองค์กร	3.31	1.17	ปานกลาง	5
3. ปัญหาเร่งด่วนภายใน เช่น ไฟฟ้า ประปา ชัดข้อง ส่วนของอาคารห้องประกอบชำรุดอาจเป็น อันตรายต่อผู้ฝึก ได้รับการแก้ไขอย่างรวดเร็ว	3.33	1.27	ปานกลาง	4
4. ผู้รับการฝึกมีส่วนร่วมหรือมีส่วนในการให้ข้อมูล เพื่อประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรใน ศูนย์ฝึก	3.17	1.18	ปานกลาง	7
5. มีจำนวนครูฝึกอาชีพแต่ละสาขาเพียงพอ และเข้าสอนครบถ้วนตามแผนและตารางการฝึก	3.70	1.10	มาก	1
6. มีพยาบาลวิชาชีพหรือพยาบาลเทคนิคที่สามารถ ให้บริการได้เพียงพอต่อความต้องการ	3.12	1.20	ปานกลาง	8
7. มีนักกายภาพบำบัดที่สามารถให้บริการเพียงพอ ต่อความต้องการ	2.93	1.27	ปานกลาง	9
8. บุคลากรภายในศูนย์มีความกระตือรือร้น และมี ปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้รับการฝึกและต่อบุคลากรคน อื่น ๆ	3.38	1.17	ปานกลาง	3
9. มีการจัดงบประมาณที่เพียงพอต่อการจัดกิจกรรม และการเตรียมวัสดุอุปกรณ์การฝึก	3.20	1.13	ปานกลาง	6
รวม	3.31	.86	ปานกลาง	

จากตารางที่ 14 พบว่า การได้รับการสนองตอบในการจัดบริการฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทย ด้านการบริหาร ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมาก 2 ข้อ และระดับปานกลาง 7 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับแรก คือ มีจำนวนครูฝึกอาชีพแต่ละสาขาเพียงพอ และเข้าสอนครบถ้วนตามแผนและตารางการฝึก รองลงมาคือ ผู้บริหารให้ความเป็นกันเอง พุดคุย สอบถามความเป็นอยู่ การฝึกอาชีพ กับผู้รับการฝึกอย่างสม่ำเสมอ และบุคลากรภายในศูนย์มีความกระตือรือร้น และมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้รับการฝึกและต่อบุคลากรคนอื่น ๆ ตามลำดับ

ตารางที่ 15 แสดงค่าเฉลี่ย และความเบี่ยงเบนมาตรฐานของการได้รับการสนองตอบ
ในการจัดบริการฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทย
ด้านอาคาร/ สิ่งอำนวยความสะดวก โดยรวมและรายชื่อ

การได้รับการสนองตอบในการจัดบริการฝึกอาชีพ (ด้านอาคาร/ สิ่งอำนวยความสะดวก)	ระดับการได้รับการสนองตอบ ($n = 162$)			
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับที่
1. มีอาคารที่พักที่มีขนาดและอุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวกอย่างเพียงพอและเหมาะสมกับคนพิการ	3.59	1.09	มาก	3
2. มีห้องพยาบาลที่มีขนาดและอุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวกอย่างเพียงพอเหมาะสมกับคนพิการ	3.47	1.13	ปานกลาง	5
3. อาคารฝึกอาชีพที่มีพื้นที่เพียงพอเหมาะสมกับการฝึกอาชีพคนพิการ	3.62	1.07	มาก	2
4. มีห้องกายภาพบำบัดที่มีเครื่องมืออุปกรณ์พื้นฐานครบถ้วนเหมาะสม	3.15	1.13	ปานกลาง	9
5. มีอาคารนันทนาการ โรงยิมเนเซียมหรือบริเวณเอนกประสงค์เหมาะต่อการจัดกิจกรรมต่าง ๆ	3.02	1.33	ปานกลาง	10
6. มีโรงอาหาร/ โรงครัวที่มีขนาดหรือพื้นที่เพียงพอเหมาะสมมีมาตรฐานสุขาภิบาลของกระทรวงสาธารณสุข	3.54	1.09	มาก	4
7. มีห้องน้ำ - ห้องส้วม เพียงพอต่อความต้องการของผู้ฝึก	3.35	1.20	ปานกลาง	6
8. มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในห้องน้ำ – ห้องส้วม อย่างเหมาะสม	3.33	1.18	ปานกลาง	7
9. มีทางเชื่อมพร้อมหลังคา เพื่อเชื่อมระหว่างอาคารทุกอาคารโดยเหมาะสมกับสภาพพื้นที่	3.26	1.31	ปานกลาง	8
10. มีทางลาดพร้อมราวจับ สำหรับให้คนพิการขึ้น – ลงอาคารทุกอาคารโดยเหมาะสมกับสภาพพื้นที่	3.85	1.10	มาก	1
รวม	3.42	.88	ปานกลาง	

จากตารางที่ 15 พบว่า การได้รับการสนองตอบในการจัดบริการฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทย ด้านอาคาร/ สิ่งอำนวยความสะดวก ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมาก 4 ข้อ และระดับปานกลาง 6 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับแรก คือ มีทางลาดพร้อมราวจับ สำหรับให้คนพิการขึ้น - ลงอาคารทุกอาคารโดยเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ รองลงมาคือ อาคารฝึกอาชีพที่มีพื้นที่เพียงพอเหมาะสมกับการฝึกอาชีพคนพิการ และมีอาคารที่พักที่มีขนาดและอุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวกอย่างเพียงพอและเหมาะสมกับคนพิการ ตามลำดับ

ตารางที่ 16 แสดงค่าเฉลี่ย และความเบี่ยงเบนมาตรฐานของการได้รับการสนองตอบ
ในการจัดการ ฝึกอบรมของคณพิการด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทย
ด้านสภาพแวดล้อมโดยรวมและรายชื่อ

การได้รับการสนองตอบในการจัดบริการฝึกอบรม (ด้านสภาพแวดล้อม)	ระดับการได้รับการสนองตอบ (n = 162)			
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับที่
1. มีน้ำดื่มเพียงพอต่อความต้องการ และเข้าถึง จุดบริการหรือเครื่องจ่ายน้ำดื่มได้ง่าย	3.57	1.15	มาก	3
2. มีน้ำใช้ สะอาดและเพียงพอต่อความต้องการ	3.66	1.19	มาก	2
3. มีไฟฟ้าเพียงพอต่อความต้องการทั้งในด้าน อุปกรณ์ไฟฟ้าแสงสว่าง อุปกรณ์ฝึก และ เครื่องใช้ไฟฟ้าที่จำเป็น	3.67	1.04	มาก	1
4. มีโทรศัพท์สาธารณะให้บริการแก่ผู้ฝึกเพียงพอ ต่อความต้องการ	3.35	1.38	ปานกลาง	5
5. มีพื้นที่สีเขียวสำหรับพักผ่อนหย่อนใจ ที่จัดไว้ อย่างเหมาะสม	3.05	1.20	ปานกลาง	9
6. มีระบบระบายน้ำเสียที่ดี ไม่ส่งกลิ่นรบกวนผู้ฝึก และไม่ทำลายสภาพแวดล้อม	3.21	1.17	ปานกลาง	8
7. มีระบบระบายอากาศภายใน ให้อากาศสามารถ หมุนเวียน ถ่ายเทได้สะดวก	3.23	1.11	ปานกลาง	7
8. สร้างภูมิทัศน์ให้สวยงาม น่าอยู่ และปลอดภัย	3.36	1.21	ปานกลาง	4
9. มีระบบรักษาความปลอดภัยที่เชื่อถือได้	3.25	1.20	ปานกลาง	6
รวม	3.37	.87	ปานกลาง	

จากตารางที่ 16 พบว่า การได้รับการสนองตอบในการจัดบริการฝึกอบรมของคณพิการ
ด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทย ด้านสภาพแวดล้อม ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณา
เป็นรายชื่อ พบว่าอยู่ในระดับมาก 3 ข้อ และระดับปานกลาง 6 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด
สามอันดับแรก คือ มีไฟฟ้าเพียงพอต่อความต้องการทั้งในด้านอุปกรณ์ไฟฟ้าแสงสว่าง อุปกรณ์ฝึก
และเครื่องใช้ไฟฟ้าที่จำเป็น รองลงมาคือ มีน้ำใช้ สะอาดและเพียงพอต่อความต้องการ และมีน้ำดื่ม
เพียงพอต่อความต้องการ และเข้าถึงจุดบริการหรือเครื่องจ่ายน้ำดื่มได้ง่าย ตามลำดับ

ตารางที่ 17 แสดงค่าเฉลี่ย และความเบี่ยงเบนมาตรฐานของการได้รับการสนองตอบ
ในการจัดบริการฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทย
ด้านการประสานเครือข่าย โดยรวมและรายข้อ

การได้รับการสนองตอบในการจัดบริการฝึกอาชีพ (ด้านการประสานเครือข่าย)	ระดับการได้รับการสนองตอบ ($n = 162$)			
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับที่
1. ได้รับการสนับสนุนการดำเนินงานจากองค์กร ภายนอก เช่น วัสดุ อุปกรณ์ บุคลากร หรืออาสาสมัคร	3.24	1.17	ปานกลาง	4
2. ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงาน/ องค์กร ทั้งภาครัฐและเอกชนในด้านต่าง ๆ เช่น การส่งต่อ การจัดหาอุปกรณ์เครื่องช่วยความพิการ การช่วยเหลือทุนการศึกษาหรือค่าใช้จ่าย	3.16	1.23	ปานกลาง	5
3. มีการออกหน่วยเคลื่อนที่ร่วมกับองค์กรเครือข่าย ให้บริการหรือข้อมูลกับชุมชนและคนพิการ	3.47	1.26	ปานกลาง	2
4. มีเอกสารเผยแพร่แก่ประชาชน แนะนำวิธีการ ดูแลคนพิการ การป้องกันความพิการ และ สิทธิสวัสดิการของคนพิการ	3.50	1.19	ปานกลาง	1
5. จัดหรือร่วมจัดกิจกรรมกับองค์กรภายนอก เพื่อให้ ผู้ฝึกได้แสดงศักยภาพ เช่น งานศิลปะ งานฝีมือ การแสดงดนตรี	3.28	1.34	ปานกลาง	3
รวม	3.33	1.01	ปานกลาง	

จากตารางที่ 17 พบว่า การได้รับการสนองตอบในการจัดบริการฝึกอาชีพของคนพิการ
ด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทย ด้านการประสานเครือข่าย ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง
เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับแรก
คือ มีเอกสารเผยแพร่แก่ประชาชน แนะนำวิธีการดูแลคนพิการ การป้องกันความพิการ และ
สิทธิสวัสดิการของคนพิการ รองลงมาคือ มีการออกหน่วยเคลื่อนที่ร่วมกับองค์กรเครือข่าย
ให้บริการหรือข้อมูลกับชุมชนและคนพิการ และจัดหรือร่วมจัดกิจกรรมกับองค์กรภายนอก
เพื่อให้ผู้ฝึกได้แสดงศักยภาพ เช่น งานศิลปะ งานฝีมือ การแสดงดนตรี ตามลำดับ

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความต้องการในการจัดบริการฝึกอาชีพของ
คนพิการด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทย จำแนกตามลักษณะความพิการ เพศของผู้พิการ
และระดับการศึกษา โดยการทดสอบค่าที (*t - Test*)

ตารางที่ 18 เปรียบเทียบความต้องการในการจัดบริการฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหว
ในประเทศไทย จำแนกตามลักษณะความพิการ

ความต้องการในการจัดบริการฝึกอาชีพ	เดินได้ (<i>n</i> = 112)		เดินไม่ได้ (<i>n</i> = 50)		<i>t</i>	<i>p</i>
	$\bar{X}$	<i>SD</i>	$\bar{X}$	<i>SD</i>		
1. ด้านการบริการฟื้นฟูอาชีพ	4.16	.70	4.32	.64	1.37	.172
2. ด้านการดูแลประจำวัน	4.14	.84	4.40	.65	2.18*	.031
3. ด้านการบริหาร	4.15	.84	4.46	.77	2.17*	.031
4. ด้านอาคาร/ สิ่งอำนวยความสะดวก	4.17	.87	4.57	.60	3.39*	.001
5. ด้านสภาพแวดล้อม	4.18	.92	4.54	.61	2.92*	.004
6. ด้านการประสานเครือข่าย	4.18	.90	4.54	.68	2.77*	.006
รวม	4.16	.79	4.47	.60	2.71*	.008

* $p < .05$

จากตารางที่ 18 พบว่า ความต้องการในการจัดบริการฝึกอาชีพของคนพิการด้าน
การเคลื่อนไหวในประเทศไทย จำแนกตามลักษณะความพิการ ทั้งในภาพรวมและรายด้าน
ส่วนใหญ่ พบว่าผู้พิการที่เดินได้กับผู้ที่เดินไม่ได้มีความต้องการในการจัดบริการฝึกอาชีพ
แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ทุกด้าน ยกเว้นด้านการบริการฟื้นฟูอาชีพ

ในด้านที่แตกต่างกัน หากพิจารณาจากค่าเฉลี่ย จะพบว่าผู้พิการที่เดินไม่ได้มีความต้องการ
ในการจัดฝึกอาชีพการสูงกว่าผู้พิการที่เดินได้

ตารางที่ 19 เปรียบเทียบความต้องการในการจัดบริการฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหว
ในประเทศไทย จำแนกตามเพศของผู้พิการ

ความต้องการในการจัดบริการฝึกอาชีพ	เพศชาย (n = 118)		เพศหญิง (n = 44)		t	p
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
					(2 - tailed)	
1. ด้านการบริการฟื้นฟูอาชีพ	4.28	.63	4.00	.78	2.31*	.022
2. ด้านการดูแลประจำวัน	4.26	.76	4.09	.88	1.22	.225
3. ด้านการบริหาร	4.29	.82	4.13	.85	1.06	.293
4. ด้านอาคาร/ สิ่งอำนวยความสะดวก	4.35	.78	4.13	.88	1.56	.121
5. ด้านสภาพแวดล้อม	4.33	.83	4.17	.91	1.03	.305
6. ด้านการประสานเครือข่าย	4.31	.88	4.26	.76	.28	.784
รวม	4.30	.72	4.13	.80	1.29	.198

* $p < .05$

จากตารางที่ 19 พบว่า ความต้องการในการจัดบริการฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทย จำแนกตามเพศของผู้พิการ พบว่าผู้พิการเพศชายกับผู้พิการเพศหญิงมีความต้องการในการจัดบริการฝึกอาชีพ ด้านบริการฟื้นฟูอาชีพมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ มีความต้องการไม่แตกต่างกัน

ในด้านที่แตกต่างกัน หากพิจารณาจากค่าเฉลี่ย จะพบว่าผู้พิการเพศชายมีความต้องการในการจัดบริการฝึกอาชีพ ด้านการบริการฟื้นฟูอาชีพสูงกว่าผู้พิการเพศหญิง

ตารางที่ 20 เปรียบเทียบความต้องการในการจัดบริการฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหว
ในประเทศไทย จำแนกตามระดับการศึกษา

ความต้องการในการจัดบริการฝึกอาชีพ	ต่ำกว่า ม.3 (n = 86)		ตั้งแต่ ม.3 ขึ้นไป (n = 76)		t	p
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
1. ด้านการบริการฟื้นฟูอาชีพ	4.13	.68	4.29	.69	1.41	.160
2. ด้านการดูแลประจำวัน	4.12	.80	4.33	.79	1.74	.084
3. ด้านการบริหาร	4.15	.83	4.36	.82	1.65	.102
4. ด้านอาคาร/ สิ่งอำนวยความสะดวก	4.22	.80	4.37	.83	1.12	.263
5. ด้านสภาพแวดล้อม	4.12	.93	4.48	.72	2.72*	.007
6. ด้านการประสานเครือข่าย	4.16	.86	4.44	.82	2.11*	.036
รวม	4.15	.75	4.38	.73	1.95	.054

* $p < .05$

จากตารางที่ 20 พบว่า ความต้องการในการจัดบริการฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทย จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่าผู้พิการที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่า ม.3 กับผู้พิการที่มีวุฒิการศึกษาตั้งแต่ ม.3 ขึ้นไป มีความต้องการในการจัดบริการฝึกอาชีพในด้านสภาพแวดล้อมและด้านการประสานเครือข่าย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ มีความต้องการไม่แตกต่างกัน

ในด้านที่แตกต่างกัน หากพิจารณาจากค่าเฉลี่ย จะพบว่าผู้พิการที่มีวุฒิการศึกษาตั้งแต่ ม.3 ขึ้นไป มีความต้องการในการจัดการฝึกด้านสภาพแวดล้อมและด้านการประสานเครือข่าย สูงกว่าผู้พิการที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่า ม.3

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบการได้รับการสนองตอบในการจัดบริการฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทย จำแนกตามลักษณะความพิการ เพศของผู้พิการ และระดับการศึกษา โดยการทดสอบค่าที่ (t - Test)

ตารางที่ 21 เปรียบเทียบการได้รับการสนองตอบในการจัดบริการฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทย จำแนกตามลักษณะความพิการ

การได้รับการสนองตอบ ในการจัดบริการฝึกอาชีพ	เดินได้ ($n = 112$)		เดินไม่ได้ ($n = 50$)		t (2 - tailed)	p
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
1. ด้านการบริการฟื้นฟูอาชีพ	3.55	.77	3.26	.93	2.09*	.038
2. ด้านการดูแลประจำวัน	3.55	.77	3.28	.98	1.71	.092
3. ด้านการบริหาร	3.42	.78	3.06	.97	2.49*	.014
4. ด้านอาคาร/ สิ่งอำนวยความสะดวก	3.50	.84	3.24	.95	1.70	.092
5. ด้านสภาพแวดล้อม	3.42	.86	3.26	.91	1.05	.294
6. ด้านการประสานเครือข่าย	3.49	.95	2.98	1.05	3.03*	.003
รวม	3.49	.72	3.18	.85	2.36*	.020

* $p < .05$

จากตารางที่ 21 พบว่า การได้รับการสนองตอบในการจัดบริการฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทยจำแนกตามลักษณะความพิการ ในภาพรวมและรายด้านพบว่าผู้พิการที่เดินได้กับผู้พิการที่เดินไม่ได้ ได้รับการสนองตอบในการจัดฝึกอาชีพด้านการบริการฟื้นฟูอาชีพ ด้านการบริหาร ด้านการประสานเครือข่ายและโดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ได้รับการสนองตอบไม่แตกต่างกัน

ในด้านที่แตกต่างกัน หากพิจารณาจากค่าเฉลี่ย จะพบว่าผู้พิการที่เดินได้ ได้รับการสนองตอบในการจัดบริการฝึกอาชีพ ด้านการบริการฟื้นฟูอาชีพ ด้านการบริหาร ด้านการประสานเครือข่ายและโดยรวม มากกว่าผู้พิการที่เดินไม่ได้

ตารางที่ 22 เปรียบเทียบการได้รับการสนองตอบในการจัดบริการฝึกอาชีพของคนพิการ
ด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทย จำแนกตามเพศของผู้พิการ

การได้รับการสนองตอบ ในการจัดบริการฝึกอาชีพ	เพศชาย (n = 118)		เพศหญิง (n = 44)		t	p
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
1. ด้านการบริการฟื้นฟูอาชีพ	3.49	.82	3.39	.86	.62	.538
2. ด้านการดูแลประจำวัน	3.52	.83	3.32	.90	1.37	.173
3. ด้านการบริหาร	3.31	.87	3.29	.85	.12	.907
4. ด้านอาคาร/ สิ่งอำนวยความสะดวก	3.47	.87	3.29	.91	1.13	.261
5. ด้านสภาพแวดล้อม	3.40	.86	3.29	.91	.71	.481
6. ด้านการประสานเครือข่าย	3.30	.99	3.40	1.07	.57	.572
รวม	3.42	.76	3.33	.81	.60	.547

จากตารางที่ 22 พบว่า การได้รับการสนองตอบในการจัดบริการฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทย จำแนกตามเพศของผู้พิการ พบว่าผู้พิการเพศชายกับผู้พิการเพศหญิง ได้รับการสนองตอบในการจัดฝึกอาชีพไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 23 เปรียบเทียบการได้รับการสนองตอบในการจัดบริการฝึกอาชีพของคนพิการ
ด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทย จำแนกตามระดับการศึกษา

การได้รับการสนองตอบ ในการจัดบริการฝึกอาชีพ	ต่ำกว่า ม.3 (n = 86)		ตั้งแต่ ม.3 ขึ้นไป (n = 76)		t	p
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
1. ด้านการบริการฟื้นฟูอาชีพ	3.51	.82	3.41	.84	.75	.453
2. ด้านการดูแลประจำวัน	3.52	.77	3.41	.93	.76	.450
3. ด้านการบริหาร	3.33	.85	3.28	.88	.39	.697
4. ด้านอาคาร/ สิ่งอำนวยความสะดวก	3.50	.82	3.33	.94	1.18	.238
5. ด้านสภาพแวดล้อม	3.45	.79	3.28	.95	1.28	.202
6. ด้านการประสานเครือข่าย	3.39	.93	3.26	1.09	.80	.424
รวม	3.45	.70	3.33	.85	.99	.326

จากตารางที่ 23 พบว่า การได้รับการสนองตอบในการจัดบริการฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทย จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่าผู้พิการที่มีการศึกษาน้อยกว่า ม.3 กับผู้พิการที่มีการศึกษามากกว่า ม.3 ขึ้นไป ได้รับการสนองตอบในการจัดฝึกอาชีพไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 5 วิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความต้องการ และการได้รับการสนองตอบ ในการจัดบริการฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทย โดยการทดสอบค่าที (*t - Test*)

ตารางที่ 24 เปรียบเทียบความต้องการและการได้รับการสนองตอบในการจัดบริการฝึกอาชีพ ของคนพิการด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทย

การได้รับการสนองตอบ ในการจัดบริการฝึกอาชีพ	ความต้องการ		การได้รับ การสนองตอบ		<i>t</i>	<i>p</i>
	$\bar{X}$	<i>SD</i>	$\bar{X}$	<i>SD</i>		
					(2 - tailed)	
1. ด้านการบริการฟื้นฟูอาชีพ	4.20	.68	3.46	.83	9.32*	.000
2. ด้านการดูแลประจำวัน	4.22	.80	3.47	.85	8.67*	.000
3. ด้านการบริหาร	4.25	.83	3.31	.86	10.26*	.000
4. ด้านอาคาร/ สิ่งอำนวยความสะดวก	4.29	.81	3.42	.88	9.88*	.000
5. ด้านสภาพแวดล้อม	4.29	.85	3.37	.87	10.37*	.000
6. ด้านการประสานเครือข่าย	4.29	.85	3.33	1.01	9.33*	.000
รวม	4.26	.75	3.39	.77	10.47*	.000

จากตารางที่ 24 การเปรียบเทียบความต้องการและการได้รับการสนองตอบ ในการจัดบริการฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทย พบว่า ความต้องการ กับการได้รับการสนองตอบในการจัดบริการฝึกอาชีพ ของผู้พิการที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แตกต่างกัน ทั้งในภาพรวมและรายด้านทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

โดยผู้พิการมีความต้องการในการจัดฝึกอาชีพมากกว่าการได้รับการสนองตอบ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การศึกษาความต้องการและการได้รับการสนองตอบในการจัดการฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทย มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อศึกษาความต้องการในการจัดการฝึกอาชีพ การได้รับการสนองตอบในการจัดการฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทย เพื่อเปรียบเทียบความต้องการในการจัดการฝึกอาชีพ การได้รับการสนองตอบในการจัดการฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทย จำแนกตามลักษณะความพิการ เพศ และระดับการศึกษา และเพื่อศึกษาความแตกต่างระหว่างความต้องการกับการได้รับการสนองตอบในการจัดการฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ คนพิการที่เข้ารับการฝึกอาชีพในสถาบันของรัฐ 8 แห่ง จำนวน 162 คน แบบแบ่งชั้น ตามลักษณะความพิการ เพศ ระดับการศึกษาและที่ตั้งของโรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการและการได้รับการสนองตอบในการจัดการฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทย แบ่งเป็น 6 ด้าน จำนวน 64 ข้อ ความต้องการในการจัดการฝึกอาชีพ มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .58 ถึง .95 และมีค่าความเชื่อมั่น .99 การได้รับการสนองตอบในการจัดการฝึกอาชีพ มีค่าอำนาจจำแนกระหว่างอยู่ระหว่าง .23 ถึง .86 มีค่าความเชื่อมั่น .98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที ($t - Test$)

สรุปผลการวิจัย

1. ระดับความต้องการในการจัดการฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทย

ระดับความต้องการในการจัดการฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทย ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยสามารถเรียงตามลำดับความต้องการจากมากไปน้อยได้ ดังนี้

1.1 ด้านที่มีความต้องการมากที่สุดคือ ด้านอาคาร/ สิ่งอำนวยความสะดวก

ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับแรก คือ มีทางลาดพร้อมราวจับ สำหรับให้คนพิการขึ้น – ลงอาคาร ทุกอาคารโดยเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ รองลงมาคือ มีห้องน้ำ – ห้องส้วม เพียงพอต่อความต้องการของผู้ฝึก และมีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในห้องน้ำ - ห้องส้วม อย่างเหมาะสม ตามลำดับ

1.2 ด้านที่มีความต้องการลำดับที่สอง มีสองด้านคือ ด้านสภาพแวดล้อม และด้านการประสานเครือข่าย ด้านสภาพแวดล้อมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับแรก คือ มีน้ำดื่มเพียงพอต่อความต้องการ และเข้าถึงจุดบริการหรือเครื่องจ่ายน้ำดื่มได้ง่าย รองลงมาคือ มีน้ำใช้ สะอาดและเพียงพอต่อความต้องการ และมีไฟฟ้าเพียงพอต่อความต้องการทั้งในด้านอุปกรณ์ไฟฟ้าแสงสว่าง อุปกรณ์ฝึก และเครื่องใช้ไฟฟ้าที่จำเป็น ตามลำดับ ด้านการประสานเครือข่ายในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ข้อ และระดับมาก 4 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับแรก คือ มีเอกสารเผยแพร่แก่ประชาชน แนะนำวิธีการดูแลคนพิการ การป้องกันความพิการ และสิทธิ-สวัสดิการของคนพิการ รองลงมาคือ จัดหรือร่วมจัดกิจกรรมกับองค์กรภายนอก เพื่อให้ผู้ฝึกได้แสดงศักยภาพ เช่น งานศิลปะ งานฝีมือ การแสดงดนตรี และได้รับความร่วมมือจากหน่วยงาน/ องค์กร ทั้งภาครัฐและเอกชนในด้านต่าง ๆ เช่น การส่งต่อ การจัดหาอุปกรณ์เครื่องช่วยความพิการ การช่วยเหลือทุนการศึกษาหรือค่าใช้จ่ายตามลำดับ

1.3 ด้านการบริหาร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับแรก คือ มีพยาบาลวิชาชีพหรือพยาบาลเทคนิคที่สามารถให้บริการได้เพียงพอต่อความต้องการ รองลงมาคือ มีจำนวนครูฝึกอาชีพแต่ละสาขาเพียงพอ และเข้าสอนครบถ้วนตามแผนและตารางการฝึก และปัญหาเร่งด่วนภายใน เช่น ไฟฟ้า ประปา ชัดช่อง ส่วนของอาคารห้องประกอบชำรุดอาจเป็นอันตรายต่อผู้ฝึกได้รับการแก้ไขอย่างรวดเร็ว ตามลำดับ

1.4 ด้านการดูแลประจำวัน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับแรก คือ มีการจัดเตรียมอาหารที่มีคุณภาพและปริมาณอาหารต่อมื้อเพียงพอต่อความต้องการ รองลงมาคือ ผู้รับการฝึกมีสุขอนามัยดี สุขภาพแข็งแรง หากมีการเจ็บป่วยมีเพียงเล็กน้อยรักษาได้ภายในไม่เกิน 7 วัน และมีพัสดุเพียงพอ และอากาศถ่ายเทได้สะดวก ตามลำดับ

1.5 ด้านการบริการฟื้นฟูอาชีพ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับแรก คือ มีการปรับสื่อการสอน เทคนิคการสอน ตำรา อุปกรณ์การฝึกให้เหมาะสม รองลงมา คือ การช่วยเหลือให้ผู้รับการฝึกได้ทำงานในสถานประกอบการ หรือมีอาชีพอิสระ และมีการจัดปรับวัสดุ อุปกรณ์เครื่องมือ ของใช้ โต๊ะ เก้าอี้ และอื่น ๆ ให้เหมาะสมกับสภาพความพิการของแต่ละบุคคล

2. ระดับการได้รับการสนองตอบในการจัดการฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทย

การได้รับการสนองตอบในการจัดการฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทย ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยสามารถเรียงตามลำดับการได้รับการสนองตอบในการจัดการฝึกอาชีพจากมากไปน้อยได้ ดังนี้

2.1 ด้านการดูแลประจำวัน ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับแรก คือ มีเตียงนอน ผ้าปูที่นอน พื้นที่ เพียงพอ รองลงมาคือ มีตารางเวร ทำความสะอาด สถานที่พักผ่อน และมีการจัดเตรียมอาหารที่มีคุณภาพและปริมาณอาหารต่อมือเพียงพอต่อความต้องการ ตามลำดับ

2.2 ด้านการบริการฟื้นฟูอาชีพ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับแรก คือ มีการปรับสื่อการสอน เทคนิคการสอน ตำรา อุปกรณ์การฝึก ให้เหมาะสม รองลงมาคือ มีการทดลองทำงานทั้งภายในศูนย์ฝึกและในสถานประกอบการ และมีทีมสหวิชาชีพที่ประกอบด้วย นักสังคมสงเคราะห์ ครูผู้ฝึกอาชีพ ผู้บริหาร เป็นผู้สอบประวัติ และประเมินความพิการเบื้องต้น ตามลำดับ

2.3 ด้านอาคาร/ สิ่งอำนวยความสะดวก ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับแรก คือ มีทางลาดพร้อมราวจับ สำหรับให้คนพิการขึ้น – ลง อาคารทุกอาคารโดยเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ รองลงมาคือ อาคารฝึกอาชีพที่มีพื้นที่เพียงพอ เหมาะสมกับการฝึกอาชีพคนพิการ และมีอาคารที่พักที่มีขนาดและอุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวก อย่างเพียงพอและเหมาะสมกับคนพิการ ตามลำดับ

2.4 ด้านสภาพแวดล้อม ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับแรก คือ มีไฟฟ้าเพียงพอต่อความต้องการทั้งในด้านอุปกรณ์ไฟฟ้าแสงสว่าง อุปกรณ์ฝึก และเครื่องใช้ไฟฟ้าที่จำเป็น รองลงมาคือ มีน้ำใช้สะอาดและเพียงพอต่อความต้องการ และมีน้ำดื่มเพียงพอต่อความต้องการ และเข้าถึงจุดบริการหรือเครื่องจ่ายน้ำดื่มได้ง่าย ตามลำดับ

2.5 ด้านการประสานเครือข่าย ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับแรก คือ มีเอกสารเผยแพร่แก่ประชาชน แนะนำวิธีการดูแลคนพิการ การป้องกัน ความพิการ และสิทธิ-สวัสดิการของคนพิการ รองลงมาคือ มีการออกหน่วยเคลื่อนที่ร่วมกับ องค์การเครือข่ายให้บริการหรือข้อมูลกับชุมชนและคนพิการ และจัดหรือร่วมจัดกิจกรรมกับองค์กรภายนอก เพื่อให้ผู้ฝึกได้แสดงศักยภาพ เช่น งานศิลปะ งานฝีมือ การแสดงดนตรี ตามลำดับ

2.6 ด้านการบริหาร ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับแรก คือ มีจำนวนครูฝึกอาชีพแต่ละสาขาเพียงพอ และเข้าสอนครบถ้วนตามแผน

และตารางการฝึก รองลงมาคือ ผู้บริหารให้ความเป็นกันเอง พูดคุย สอบถามความเป็นอยู่ การฝึกอาชีพกับผู้รับการฝึกอย่างสม่ำเสมอ และบุคลากรภายในศูนย์มีความกระตือรือร้น และมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้รับการฝึกและต่อบุคลากรคนอื่น ๆ ตามลำดับ

3. การเปรียบเทียบความต้องการในการจัดการฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทย

3.1 จำแนกตามลักษณะความพิการ ผู้พิการที่เดินได้กับผู้พิการที่เดินไม่ได้มีความต้องการในการจัดบริการฝึกอาชีพแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ทุกด้าน ยกเว้นด้านการบริการฟื้นฟูอาชีพ เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ย จะพบว่าผู้พิการที่เดินไม่ได้มีความต้องการในการจัดฝึกอาชีพการสูงกว่าผู้พิการที่เดินได้

3.2 จำแนกตามเพศของผู้พิการ ผู้พิการเพศชายกับผู้พิการเพศหญิงมีความต้องการในการจัดบริการฝึกอาชีพ ด้านบริการฟื้นฟูอาชีพมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ มีความต้องการไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ย จะพบว่าผู้พิการเพศชายมีความต้องการในการจัดบริการฝึกอาชีพ ด้านการบริการฟื้นฟูอาชีพสูงกว่าผู้พิการเพศหญิง

3.3 จำแนกตามระดับการศึกษา ผู้พิการที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่า ม.3 กับผู้พิการที่มีวุฒิการศึกษาตั้งแต่ ม.3 ขึ้นไป มีความต้องการในการจัดบริการฝึกอาชีพ ในด้านสภาพแวดล้อม และด้านการประสานเครือข่าย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ มีความต้องการไม่แตกต่างกัน ในด้านที่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ จะพบว่าผู้พิการที่มีวุฒิการศึกษาตั้งแต่ ม.3 ขึ้นไป มีความต้องการในการจัดการฝึกด้านสภาพแวดล้อม และด้านการประสานเครือข่าย สูงกว่าผู้พิการที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่า ม.3

4. การเปรียบเทียบการได้รับการสนองตอบในการจัดการฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทย

4.1 จำแนกตามลักษณะความพิการ พบว่าผู้พิการที่เดินได้กับผู้พิการที่เดินไม่ได้ได้รับการสนองตอบในการจัดฝึกอาชีพ ด้านการบริการฟื้นฟูอาชีพ ด้านด้านการบริหาร ด้านการประสานเครือข่ายและโดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ได้รับการสนองตอบไม่แตกต่างกัน ในด้านที่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ย จะพบว่า ผู้พิการที่เดินได้ ได้รับการสนองตอบในการจัดบริการฝึกอาชีพ ด้านการบริการฟื้นฟูอาชีพ ด้านด้านการบริหาร ด้านการประสานเครือข่ายและโดยรวม มากกว่าผู้พิการที่เดินไม่ได้

4.2 จำแนกตามเพศของผู้พิการ พบว่าผู้พิการเพศชายกับผู้พิการเพศหญิงได้รับการสนองตอบในการจัดฝึกอาชีพไม่แตกต่างกัน

4.3 จำแนกตามระดับการศึกษา การได้รับการสนองตอบในการจัดบริการฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทย จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ผู้พิการที่มีการศึกษาดำรงว่า ม.3 กับผู้พิการที่มีการศึกษาตั้งแต่ ม.3 ขึ้นไป ได้รับการสนองตอบในการจัดฝึกอาชีพไม่แตกต่างกัน

5. การเปรียบเทียบความต้องการ และการได้รับการสนองตอบในการจัดฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทย

การเปรียบเทียบความต้องการ และการได้รับการสนองตอบในการจัดการฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทย พบว่า ผู้พิการด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทยที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีความต้องการในการจัดการฝึกอาชีพสูงกว่าการได้รับการสนองตอบในการจัดการฝึกอาชีพ ทั้งในภาพรวมและรายด้านทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

1. จากผลการวิจัย พบว่า ระดับความต้องการในการจัดการฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทยในภาพรวมอยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวมและรายด้าน อาจเป็นเพราะกลุ่มประชากรที่ศึกษาเป็นผู้พิการที่กำลังเข้ารับการฝึกอาชีพ มีความมุ่งมั่นในความสำเร็จการศึกษาและสามารถออกไปประกอบอาชีพได้ และประเด็นความต้องการทั้งรายด้านและรายข้อล้วนส่งผลต่อความสำเร็จที่ผู้ฝึกมุ่งหวังและชีวิตความเป็นอยู่ ส่วนการได้รับการตอบสนองอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งในภาพรวมและรายด้าน ซึ่งอาจเป็นเหตุผลจากตัวผู้พิการคือมีความคาดหวังในด้านต่าง ๆ มาก และจากทางด้านผู้ให้บริการ เช่นงบประมาณไม่เพียงพอ การบริหารจัดการ และการเตรียมการด้านต่าง ๆ ได้ไม่เพียงพอแก่ความต้องการ หรือสนองตอบได้ไม่ตรงจุดกับความต้องการของผู้พิการที่เข้ารับการฝึก

เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า ความต้องการที่ผู้พิการทางด้านการเคลื่อนไหวต้องการมากเป็นอันดับแรกคือด้านอาคาร/ สิ่งอำนวยความสะดวก เช่น การมีทางลาดพร้อมราวจับ สำหรับให้คนพิการขึ้น-ลงอาคารทุกอาคารโดยเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ มีห้องน้ำ - ห้องส้วมเพียงพอต่อความต้องการ และมีสิ่งอำนวยความสะดวกภายในอย่างเหมาะสม เป็นเพราะต้องการสิ่งที่จะมาช่วยแก้ไขข้อจำกัดด้านร่างกาย สอดคล้องกับ เฉลิมขวัญ สิงห์วี (2548) ที่ศึกษาพบว่า อุปสรรคต่อการใช้ชีวิตของคนพิการอันดับแรก คือ ปัญหาด้านข้อมูลข่าวสาร ปัญหาอันดับที่สองคือ สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการ สำหรับการได้รับการตอบสนองอยู่ในระดับปานกลาง และเป็นลำดับที่ 3 รองจากเรื่องอื่น ๆ แสดงให้เห็นว่ายังมีความแตกต่างค่อนข้างมาก

ด้านที่รองลงมาเป็นอันดับที่สอง มีสองด้านคือด้านสภาพแวดล้อมและด้านการประสานเครือข่าย ด้านสภาพแวดล้อม เช่น ให้น้ำดื่มเพียงพอต่อความต้องการ และเข้าถึงจุดบริการหรือเครื่องจ่ายน้ำดื่มได้ง่าย มีน้ำใช้ สะอาดและเพียงพอต่อความต้องการ และมีไฟฟ้าเพียงพอต่อความต้องการทั้งในด้านอุปกรณ์ไฟฟ้าแสงสว่าง อุปกรณ์ฝึก และเครื่องใช้ไฟฟ้าที่จำเป็น การจัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยภาวะ ภูมิทัศน์ที่สวยงามและมีความปลอดภัย ปัจจัยด้านนี้ถือเป็นสิ่งที่ส่งผลถึงทุกข์สุขของผู้พิการที่เข้ารับการฝึกอาชีพ และสามารถสัมผัสได้โดยตรง สอดคล้องกับเฉลิมขวัญ สิงห์วี (2548) ที่ศึกษาแนวคิดคุณภาพชีวิตของ องค์การอนามัยโลก โดยคุณภาพชีวิตแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ด้านร่างกาย (Physical Domain) ด้านจิตใจ (Psychological Domain) ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม (Social Relationships) และด้านสิ่งแวดล้อม (Environment) คือ การรับรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต การรับรู้การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับสภาพแวดล้อมทางกายภาพ การรับรู้ว่าตนมีชีวิตอยู่อย่างอิสระ มีความปลอดภัยและมั่นคงในชีวิต เป็นต้น ส่วนการได้รับการสนองตอบอยู่ในระดับปานกลาง เป็นลำดับที่สี่

สำหรับด้านการประสานเครือข่าย ผู้พิการด้านการเคลื่อนไหวต้องการให้มีเอกสารเผยแพร่แก่ประชาชน แนะนำวิธีการดูแลคนพิการ การป้องกันความพิการ และสิทธิสวัสดิการของคนพิการ จัดหรือร่วมจัดกิจกรรมกับองค์กรภายนอกเพื่อให้ผู้ฝึกได้แสดงศักยภาพ เช่น งานศิลปะ งานฝีมือ การแสดงดนตรี และได้รับความร่วมมือจากหน่วยงาน/องค์กร ทั้งภาครัฐและเอกชนในด้านต่าง ๆ เช่น การส่งต่อ การจัดหาอุปกรณ์เครื่องช่วยความพิการ การช่วยเหลือทุนการศึกษา หรือค่าใช้จ่าย การประสานเครือข่ายถือเป็นการเตรียมความพร้อมในด้านสังคม ให้แก่ผู้พิการเพื่อให้สามารถจบออกไปทำงานใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข อาจเป็นเพราะคนพิการที่เข้ามาใช้บริการฝึกอาชีพในศูนย์ส่วนมากมีประสบการณ์ที่ต้องรอคอยอยู่กับความสิ้นหวังเป็นเวลานานกว่าจะรับรู้ว่าจะสามารถเข้ารับการฝึกอาชีพเพื่อประกอบอาชีพในอนาคตได้ ดังนั้นเมื่อมีโอกาสได้เข้ามาศึกษา จึงต้องการหยิบยื่นโอกาสให้กับคนพิการอื่นที่ยังขาดโอกาส ดังที่ อรอนงค์ สงเจริญ (2546) ศึกษาสุขภาพจิตและความต้องการของคนพิการทางกายหรือการเคลื่อนไหว กรณีศึกษาศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพคนงาน พบว่า ความต้องการของคนพิการในด้านในเรื่องการจัดอบรมความรู้เกี่ยวกับสิทธิของคนพิการพบว่าคนพิการส่วนใหญ่ คือร้อยละ 70.2 ให้คำตอบว่าต้องการมาก ทางด้านอาชีพ คนพิการส่วนใหญ่ ร้อยละ 84.0 ต้องการให้มีการฝึกอาชีพ บริการทางด้านจิตใจ/สังคม คนพิการส่วนใหญ่ให้คำตอบว่าต้องการมาก ต้องการให้มีเบี้ยยังชีพ ร้อยละ 64.9 การส่งเสริมให้เกิดการยอมรับและคนพิการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของสังคม ร้อยละ 62.8 จัดสวัสดิการด้านการแก้ไขปัญหส่วนตัวและครอบครัว ร้อยละ 61.7 การได้รับการสนองตอบในระดับปานกลาง เป็นลำดับที่ห้า

ด้านที่มีความต้องการรองลงมาเป็นอันดับที่สี่คือ ด้านการบริหารซึ่งผู้พิการมีความต้องการอยู่ในระดับมาก เช่น ต้องการให้มีพยาบาลวิชาชีพหรือพยาบาลเทคนิคที่สามารถให้บริการได้เพียงพอต่อความต้องการ การมีจำนวนครูฝึกอาชีพแต่ละสาขาเพียงพอและเข้าสอนครบถ้วนตามแผนหรือตารางการฝึก การแก้ไขปัญหาเร่งด่วน เช่น ไฟฟ้า ประปา ชัดข้อง ได้อย่างทันท่วงที ผู้บริหารที่ดีจะต้องมีวิธีสร้างขวัญและกำลังใจแรงจูงใจให้บุคลากร และส่งผลให้ผู้เรียนมีความสุขประสบความสำเร็จ ดังเช่น ศิลป์ชัย นิลภรณ์ (2550) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อขวัญและกำลังใจของพนักงาน บริษัทปูนซีเมนต์นครหลวง จำกัด (มหาชน) สรุปความคิดเห็นด้านการจัดการโดยรวม หลักการในการมอบหมายงานที่ทำให้พนักงานพอใจในการทำงานและทำงานด้วยความสุขนั้น ผู้บริหารจะใช้หลัก Put the Right Man in the Right Job การจัดสภาพการทำงานให้ถูกหลักอนามัยมีผลต่อขวัญและกำลังใจในการทำงานนั้น พนักงานย่อมมีสมรรถนะในการทำงานสามารถใช้เวลา สติปัญญาในการแก้ไขปัญหาและคิดหาแนวทางใหม่ ๆ ที่ดีกว่าเดิม ขวัญและกำลังใจย่อมดีอยู่เสมอ ดังนั้นการทำงานที่จะได้ผลที่ดี พนักงานต้องมีสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ดีด้วย วิจิตรวรรณ ลิฬหวนิช (2551) ที่ศึกษาภาวะผู้นำกับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออก พบว่า ภาวะผู้นำกับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออก โดยรวมและรายด้านมีความสัมพันธ์กันในทางบวกอยู่ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญ ($p < .01$) จากสมการพยากรณ์ที่ดีที่สุดพบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารแบบเปลี่ยนสภาพด้านการมุ่งความสัมพันธ์เป็นรายคน ด้านการใช้สิทธิพลด้านอุดมการณ์ ด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญา สามารถร่วมกันพยากรณ์คุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาได้ ร้อยละ 39.70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ได้รับการสนองตอบปานกลางในลำดับที่ 6 เป็นลำดับที่ได้รับการสนองตอบน้อยที่สุด

ด้านที่มีความต้องการเป็นลำดับที่ห้า คือด้านการดูแลประจำวัน 3 ข้อแรก คือ มีการจัดเตรียมอาหารที่มีคุณภาพและปริมาณอาหารต่อมือเพียงพอต่อความต้องการ ผู้รับการฝึกมีสุขภาพอนามัยดี สุขภาพแข็งแรง หากมีการเจ็บป่วยมีเพียงเล็กน้อยรักษาได้ภายในไม่เกิน 7 วัน มีพัสดุเพียงพอ และอากาศถ่ายเทได้สะดวก อธิบายได้ว่าประโยชน์ของศูนย์ฟื้นฟูอาชีพเป็นเรื่องของสังคม คนพิการได้มีโอกาสรวมกลุ่มกัน ฝึกใช้ชีวิตนอกบ้านกับเพื่อน สร้างความสัมพันธ์ทางสังคมใหม่ มิใช่ต้องการเพียงแค่มืออาชีพ และคนที่เดินทางมาถึงศูนย์ฟื้นฟูอาชีพได้จะดูแลตัวเองในเรื่องกิจวัตรประจำวันได้อยู่แล้วจึงไม่ต้องการองค์ประกอบในการดำรงชีวิตประจำวันที่แตกต่างกันไป (Shakespeare, 1975) ลักษณะของผู้พิการที่มีการปรับตัวที่ดี มีดังนี้

- 1) ความเป็นอิสระ แม้ว่าจะมีข้อจำกัดในเรื่องร่างกาย หรือสภาพจิตใจ สามารถที่จะรับมือกับ

สถานการณ์ถูกเงินเร่งด่วน มีเวลาเป็นส่วนตัวสามารถตัดสินใจในเรื่องที่จำเป็นได้ 2) มีความตระหนักในความเป็นจริง หลีกเลี่ยงความปรารถนาที่เป็นไปไม่ได้ 3) มีสัมพันธภาพระหว่างบุคคลที่เหมาะสม 4) มีเหตุผลและมีวุฒิภาวะทางอารมณ์ สำหรับการได้รับการสนองตอบโดยรวมอยู่ในอันดับที่ 1 โดยมีค่าเฉลี่ยระดับปานกลาง

ด้านที่มีความต้องการเป็นลำดับสุดท้ายคือด้านการบริการฟื้นฟูอาชีพ มีการปรับสื่อการสอน เทคนิคการสอน ตำรา อุปกรณ์การฝึกให้เหมาะสม การช่วยเหลือให้ผู้รับการฝึกได้ทำงานในสถานประกอบการ หรือมีอาชีพอิสระ มีการจัดปรับวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ ของใช้ โต๊ะ เก้าอี้ และอื่น ๆ ให้เหมาะสมกับสภาพความพิการของแต่ละบุคคล แม้จะเป็นด้านที่มีความต้องการเป็นลำดับสุดท้าย แต่เมื่อพิจารณาจากข้อที่มีความต้องการ 3 ลำดับต้น มีระดับความต้องการเฉลี่ยที่ 4.28 - 4.43 ซึ่งอยู่ในระดับใกล้เคียงกับข้อที่มีความต้องการมากของด้านอื่น โดยเฉพาะข้อที่มีการปรับสื่อการสอน เทคนิคการสอน ตำรา อุปกรณ์การฝึกให้เหมาะสม มีค่าความต้องการเฉลี่ย 4.43 เป็นเพราะสื่อการสอน เทคนิคการสอน ตำรา อุปกรณ์การฝึก มีผลโดยตรงต่อความรู้ความเข้าใจและทักษะในวิชาชีพ การฝึกปฏิบัติงานในสถานประกอบการ และการส่งเสริมการเพิ่มความมั่นใจในโอกาสได้งานทำ คล้ายกับข้อค้นพบของ อรอนงค์ สงเจริญ (2546) ที่ว่า ความต้องการบริการทางด้านอาชีพ คนพิการส่วนใหญ่ให้คำตอบว่าต้องการมากในทุกเรื่อง คือ จัดให้มีการฝึกอาชีพ (ร้อยละ 84.0) จัดบริการปรึกษาแนะแนวอาชีพ (ร้อยละ 76.6) จัดหางาน (ร้อยละ 66) และให้เงินกู้ยืมสำหรับการประกอบอาชีพ (ร้อยละ 63.8) สำหรับการปรับเครื่องมือ ของใช้ โต๊ะ เก้าอี้ จะสอดคล้องกับความต้องการด้านสิ่งแวดล้อมความสะดวก การได้รับการสนองตอบเป็นลำดับที่ 2 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

2. การเปรียบเทียบความต้องการและการได้รับการสนองตอบ แยกตามประเด็น ลักษณะความพิการ เพศ และระดับความรู้ อธิบายได้ดังนี้

เปรียบเทียบตามลักษณะความพิการ ผลการศึกษาพบว่าผู้พิการที่เดินได้กับเดินไม่ได้ มีความต้องการบริการของศูนย์ฝึกอาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกด้าน ยกเว้นการบริการฟื้นฟูอาชีพ โดยผู้พิการที่เดินไม่ได้มีความต้องการมากกว่า เนื่องจากผู้พิการที่เดินไม่ได้เคลื่อนย้ายตัวไปยังสถานที่ต่าง ๆ ได้ไม่สะดวก มีผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตอย่างมาก จึงมีความต้องการการเอาใจใส่ในด้านต่าง ๆ มากกว่าผู้ที่เดินได้ สอดคล้องกับ เฉลิมขวัญ สิงห์วี (2548) ที่ศึกษาเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของคนพิการทางกายกับปัจจัยส่วนบุคคล พบว่าประเภทความพิการต่างกันมีคุณภาพชีวิตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนปัจจัยด้าน เพศ อายุ สถานภาพสมรส สาเหตุความพิการ อาชีพ รายได้ต่อเดือน ระดับ

การศึกษาต่างก็มีคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านการบริการฟื้นฟูอาชีพมีความต้องการไม่แตกต่างกัน อธิบายได้ว่าทั้งผู้พิการที่เดินไม่ได้และเดินได้ล้วนมีเป้าหมายในการฝึกอาชีพเหมือนกันคือการสำเร็จออกไปมีงานทำ ส่วนการได้รับการสนองตอบ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ด้านการบริการฟื้นฟูอาชีพ ด้านการบริหาร และด้านการประสานเครือข่าย โดยที่ผู้พิการที่เดินไม่ได้ได้รับการสนองตอบน้อยกว่า

แบ่งแยกตามเพศของผู้พิการ ผู้พิการเพศชายมีความต้องการในการจัดการฝึกอาชีพด้านการบริการฟื้นฟูอาชีพ สูงกว่าเพศหญิงอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อธิบายได้ว่าเพศชายส่วนมากจะมีความเป็นผู้นำสูง เป็นหัวหน้าครอบครัว จึงทำให้เกิดแรงจูงใจที่จะเฝ้าหาสิ่งที่จะช่วยเติมเต็มให้พวกเขาสามารถใช้ชีวิตได้อย่างคนปกติมากที่สุด ดังนั้นจึงต้องการบริการของศูนย์ฝึกอาชีพในด้านการบริการฟื้นฟูอาชีพสูงกว่าเพศหญิง สอดคล้องกับ พรพิมล พรแก้ว (2551) เพศมีผลต่อความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

โดยคนพิการทางการเคลื่อนไหว เพศชายมีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่าคนพิการเพศหญิง แบ่งแยกตามระดับการศึกษา ผู้พิการที่มีวุฒิการศึกษาตั้งแต่ ม.3 ขึ้นไป มีความต้องการในการจัดการฝึกอาชีพ สูงกว่าผู้พิการที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่า ม.3 ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ด้านสภาพแวดล้อมและการประสานเครือข่าย สำหรับด้านอื่น ๆ มากกว่าอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ อธิบายได้ว่ากลุ่มที่มีการศึกษาสูงกว่า ย่อมจะมีความรู้สึกและความคิดที่กว้างไกลกว่าผู้ที่มีการศึกษาต่ำกว่า ซึ่งจะทำให้กลุ่มผู้พิการเหล่านี้ มีความต้องการที่จะเฝ้าหาอาชีพที่คุ้มกับความรู้ความสามารถของตนเอง คนพิการที่มีการศึกษาสูงย่อมแสดงให้เห็นว่ามีฐานะอยู่ในระดับที่สูงกว่าการต้องขวนขวายอยู่กับการค่าใช้จ่ายประทั้งชีวิต จึงสามารถมองเลยไปถึงความต้องการทางสังคม ตามแนวคิดของ มาสโลว์ (Maslow, 1970) สำหรับการได้รับการสนองตอบ ผู้พิการที่มีวุฒิตั้งแต่ ม.3 ขึ้นไป ได้รับการสนองตอบน้อยกว่าผู้พิการที่มีวุฒิต่ำกว่า ม.3 อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. เปรียบเทียบความต้องการและการได้รับการสนองตอบในการจัดบริการฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทย ความต้องการกับการได้รับการสนองตอบในการจัดบริการฝึกอาชีพโดยรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในทุกด้าน โดยความต้องการมีมากกว่าการได้รับการสนองตอบ สอดคล้องกับ พิมพา ขจรธรรม (2547) มาตรการด้านฟื้นฟูสมรรถภาพทางอาชีพในประเทศไทยมีหลายด้าน แต่ให้ความสำคัญกับบริการฝึกอาชีพมากกว่าบริการสนับสนุนด้านอื่น ผลการศึกษาพบว่า ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการที่กรมประชาสงเคราะห์จัดขึ้น 8 แห่ง สามารถให้บริการฝึกอาชีพได้เพียงปีละประมาณไม่เกิน

1 พันคน เท่านั้น โดยบางแห่งจำนวนคนพิการที่เข้ารับการฝึกอาชีพมีน้อยกว่าจำนวนคนที่ต้องการฝึกมาก ปัญหาที่พบมากในการฝึกอาชีพคือคนพิการส่วนใหญ่มีการศึกษาน้อย และบางคนมีสภาพร่างกายไม่พร้อม ทำให้เกิดข้อจำกัดในการฝึกอาชีพหลายสาขา ปัญหาหลักของศูนย์ฝึกอาชีพ คือ การขาดแคลนอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ในการฝึกไม่เพียงพอและไม่ทันสมัย

ข้อสังเกต

เมื่อนำข้อมูลความต้องการและการได้รับการสนองตอบในการจัดบริการฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทยมาวิเคราะห์ จำแนกโดยการจัดกลุ่มเงื่อนไข 8 กลุ่ม ดังแสดงตารางผลการวิเคราะห์ในภาคผนวก ดังต่อไปนี้

- กลุ่มที่ 1. ความพิการ: เดินได้, ระดับการศึกษา: ต่ำกว่า ม.3, เพศ: ชาย
- กลุ่มที่ 2. ความพิการ: เดินได้, ระดับการศึกษา: ต่ำกว่า ม.3, เพศ: หญิง
- กลุ่มที่ 3. ความพิการ: เดินได้, ระดับการศึกษา: ม.3 หรือสูงกว่า, เพศ: ชาย
- กลุ่มที่ 4. ความพิการ: เดินได้, ระดับการศึกษา: ม.3 หรือสูงกว่า, เพศ: หญิง
- กลุ่มที่ 5. ความพิการ: เดินไม่ได้, ระดับการศึกษา: ต่ำกว่า ม.3, เพศ: ชาย
- กลุ่มที่ 6. ความพิการ: เดินไม่ได้, ระดับการศึกษา: ต่ำกว่า ม.3, เพศ: หญิง
- กลุ่มที่ 7. ความพิการ: เดินไม่ได้, ระดับการศึกษา: ม.3 หรือสูงกว่า, เพศ: ชาย
- กลุ่มที่ 8. ความพิการ: เดินไม่ได้, ระดับการศึกษา: ม.3 หรือสูงกว่า, เพศ: หญิง

พบข้อสังเกตที่น่าสนใจคือ กลุ่มที่ 2 ความพิการ: เดินได้, ระดับการศึกษา: ต่ำกว่า ม.3, เพศ: หญิง และ กลุ่มที่ 6 ความพิการ: เดินไม่ได้, ระดับการศึกษา: ต่ำกว่า ม.3, เพศ: หญิง ซึ่งมีเงื่อนไขร่วมกันคือ เป็นผู้ที่มีการศึกษาต่ำกว่า ม.3 และเป็นเพศหญิง มีความต้องการในการจัดบริการฝึกอาชีพ โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับที่ต่ำกว่ากลุ่มอื่น ๆ ส่วนการได้รับการสนองตอบทุกกลุ่มอยู่ในระดับใกล้เคียงกัน

กลุ่มที่ 7 ความพิการ: เดินไม่ได้, ระดับการศึกษา: ม.3 หรือสูงกว่า, เพศ: ชาย และ กลุ่มที่ 8 ความพิการ: เดินไม่ได้, ระดับการศึกษา: ม.3 หรือสูงกว่า, เพศ: หญิง ซึ่งมีเงื่อนไขร่วมคือ ความพิการในระดับเดินไม่ได้ และมีระดับการศึกษา: ม.3 หรือสูงกว่า มีความต้องการในการจัดบริการฝึกอาชีพ โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับที่สูง แต่ได้รับการสนองตอบอยู่ในระดับที่ต่ำกว่ากลุ่มอื่น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

ผู้วิจัยจัดทำข้อเสนอแนะโดยพิจารณาจากข้อคำถามที่มีคำตอบในด้านความต้องการคิดเป็นค่าเฉลี่ยสูง แต่ได้รับการสนองตอบคิดเป็นค่าเฉลี่ยต่ำ ทำให้เห็นความแตกต่างมาก อย่างชัดเจนดังนี้

1. ศูนย์ฝึกอาชีพคนพิการควรพิจารณาด้านการบริหารด้านบุคลากร ให้สามารถตอบสนองความต้องการด้านการพยาบาล และจัดระบบการทำงานให้มีความคล่องตัว เมื่อมีปัญหาสามารถแก้ไขได้อย่างทันท่วงที
2. ตรวจสอบและปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวก โดยเฉพาะเรื่องห้องน้ำห้องส้วม ทั้งในด้านการมีใช้อย่างเพียงพอและการอำนวยความสะดวกต่อคนพิการ
3. จัดกิจกรรมให้ผู้ฝึกได้ออกไปมีปฏิสัมพันธ์กับสังคม ชุมชน เพื่อให้ผู้ฝึกได้แสดงศักยภาพ เช่น งานศิลปะ งานฝีมือ การแสดงดนตรี การช่วยเหลือสังคม การช่วยเหลือเพื่อน ผู้พิการที่ยังขาดโอกาส

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาระบบสิ่งอำนวยความสะดวกในศูนย์ฝึกวิชาชีพ ซึ่งควรเป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพที่สำรวจว่าสิ่งอำนวยความสะดวก ทางเชื่อม ทางลาด ตู้ โต๊ะ เติ่ง ห้องน้ำ ห้องส้วม ว่ามีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกไว้เพียงพอหรือไม่ เป็นสิ่งอำนวยความสะดวกที่คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จริงหรือไม่
2. ศึกษาปัญหาอุปสรรคของคนพิการทางการเคลื่อนไหวที่มีความพิการในระดับที่เดินไม่ได้ในภาพรวมและแนวทางการแก้ไข สนับสนุนช่วยเหลือ
3. ศึกษาปัญหาอุปสรรคของคนพิการทางการเคลื่อนไหวเพศหญิงที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่า ม.3 ในภาพรวมและแนวทางการแก้ไข สนับสนุนช่วยเหลือ

บรรณานุกรม

- กรมประชาสัมพันธ์. (2534). รูปแบบและวิธีการที่เหมาะสมในการจัดบริการสวัสดิการสังคมให้กับคนพิการและทุพพลภาพ ของกรมประชาสัมพันธ์: กรณีบริการในรูปสถาบัน. กรุงเทพฯ: กรมประชาสัมพันธ์.
- _____. (2540). พระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ กรมประชาสัมพันธ์.
- _____. (2542). มติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ. กรุงเทพฯ: กรมประชาสัมพันธ์.
- กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2550). แผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2550 - 2554. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
- กุลนรี หาญพัฒนชัยกุล. (2538). การปรับตัวของครอบครัวในการดูแลคนพิการ: ศึกษากรณีอำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาสังคมวิทยาการพัฒนาศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เกษร พันธุ์. (2543). ปัจจัยที่มีผลต่อการพึ่งตนเองของคนพิการ. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารและนโยบายสวัสดิการสังคม, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ชนิษฐา เทวินทรภักดี. (2531). การดูแลคนพิการ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- _____. (2539). การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ: ทางสู่ความสุขความสำเร็จของคนพิการ. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ กรมประชาสัมพันธ์ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม.
- จิรภา วรรณะเลิศ. (2545). ผลสัมฤทธิ์ของการประกอบอาชีพคนพิการที่เคยได้รับการฟื้นฟูอาชีพ: กรณีศึกษา ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการหายาด่าน ตำบลสันมหาพน อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารการพัฒนาศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- เจนจิรา เทศทิม. (2546). รายงานการวิจัยการศึกษาสถานภาพงานวิจัยด้านบริการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการในประเทศไทย. นครปฐม: ฝ่ายวิจัยวิทยาลัยราชสุดา มหาวิทยาลัยมหิดล.

- เฉลิมขวัญ สิงห์. (2548). ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของคนพิการทางกายในศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาชุมชน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ชรินทร์ คุ้มประพันธ์. (2541). ความพึงพอใจของผู้เข้ารับกรฝึกอาชีพต่อกิจกรรมการฝึกอาชีพของศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการบ้านทองพูนเผ่าพนัส จังหวัดอุบลราชธานี. ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพัฒนาลังคม, คณะพัฒนาลังคม, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ช่อทิพย์ นิยมพันธุ์. (2543). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจประกอบอาชีพค้าสลากกินแบ่งรัฐบาลของคนพิการร่างกายและการเคลื่อนไหว: ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอพระประแดง. วิทยานิพนธ์สังคมศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชางานบริการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ฐิติมา กุลอัชชะกิจ. (2543). การยอมรับทางสังคมของคนพิการ: ศึกษากรณีศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพทางอาชีพของภาครัฐและเอกชน. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพัฒนาลังคม, คณะพัฒนาลังคม, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ฐิติวรรณ ลิฬนวนิช. (2551). การศึกษาภาวะผู้นำกับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออก. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ดวงกมล พรธานี. (ม.ป.ป.). การฟื้นฟูสมรรถภาพผู้พิการโดยชุมชน. ม.ป.ท.
- นิตดา หวานชัยสิทธิ์. (2543). การฟื้นฟูสมรรถภาพของคนพิการในเขตเมือง จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์สังคมศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาสังคมศาสตร์การแพทย์และสาธารณสุข, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- นิรมล เย็นสุข. (2539). กระบวนการเข้าสู่อาชีพของคนพิการในชุมชนเมือง. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการศึกษานอกกระบบ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2535). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- เบญจา ชลธาร์นนท์. (2538). รวมบทความวิชาการทางการศึกษาพิเศษ. กรุงเทพฯ: สหธรรมิก.
- พรพิมล พรแก้ว. (2551). ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของคนพิการทางการเคลื่อนไหว: กรณีศึกษา ในคนพิการวัยทำงานที่กำลังเข้ารับกรฝึกอาชีพ. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชางานบริการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหิดล.

พิมพ์ ขจรธรรม (2547). การสังเคราะห์ความรู้ด้านการประกอบอาชีพของคนพิการ.

กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2531). การดูแลบุคคลพิการ. นนทบุรี: มหาวิทยาลัย

สุโขทัยธรรมมาธิราช

_____. (2534). การดูแลบุคคลพิการ (พิมพ์ครั้งที่ 2). นนทบุรี: มหาวิทยาลัย

สุโขทัยธรรมมาธิราช.

ยุพิน แก้วนา. (2547). การทำกลุ่มจิตบำบัดประคับประคองจิตใจและอารมณ์ ในบิดามารดา

เด็กสมองพิการ. รายงานการศึกษาระยะพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชา

การพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2525). พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525 (พิมพ์ครั้งที่ 5).

กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.

เรวดี ฝ่องสุวรรณ. (2536). ความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียนของคนพิการ ณ ศูนย์ฟื้นฟู

อาชีพคนพิการ อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ. ปริญญานิพนธ์การศึกษา

มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการศึกษาคู่ใหญ่, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร.

ศิลปชัย นิลกรณ์. (2550). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อขวัญและกำลังใจของพนักงาน บริษัทปูนซีเมนต์

นครหลวง จำกัด (มหาชน). วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชา

การบริหารทั่วไป, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.

สภาคนพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทย. (2533). กฎหมายเพื่อคนพิการ. กรุงเทพฯ:

สภาคนพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทย.

สมาคมนักสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย. (2542). สารานุกรมทางสังคมสงเคราะห์ศาสตร์.

กรุงเทพฯ: สมาคมนักสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย.

สมาคมสภาการศึกษาตาทอลิก (ประเทศไทย). (2534). การศึกษาคาทอลิกในประเทศไทย.

กรุงเทพฯ: จูนพับลิชชิง.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2547). คู่มือการใช้สถิติคนพิการของประเทศไทย. กรุงเทพฯ:

สำนักงานสถิติแห่งชาติ.

สำนักบริการสวัสดิการสังคม. (2548). มาตรฐานการจัดบริการสำหรับคนพิการในสถานสงเคราะห์

และศูนย์ฟื้นฟูอาชีพ. กรุงเทพฯ: กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนา

สังคมและความมั่นคงของมนุษย์.

- สำนักส่งเสริมและพิทักษ์คนพิการ. (2548). เอกสารประกอบการสัมมนา ความเสมอภาคสู่โอกาส การจ้างงานคนพิการ. กรุงเทพฯ: สำนักส่งเสริมและพิทักษ์คนพิการ.
- สุปรีดา คงธรรม. (2522). การศึกษาปัญหาความต้องการและอุปสรรคของคนพิการที่รับการฝึกอาชีพ ณ ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงมหาดไทย. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุภรธรรม มงคลสวัสดิ์. (2544). แนวทางการส่งเสริมอาชีพคนพิการ. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการโครงการสวัสดิการสังคม, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.
- องค์การสหประชาชาติ. (2541). กฎมาตรฐานว่าด้วยการสร้างความเสมอภาคทางโอกาสให้แก่คนพิการ. ม.ป.ท.
- อภิรดี ยัมพัฒน์. (2544). ศึกษาสภาพและความต้องการพัฒนาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนโสตศึกษา สังกัดกองการศึกษาเพื่อคนพิการ กรมสามัญศึกษา. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อรอนงค์ สงเจริญ. (2546). จิตวิทยาในการทำงานกับคนพิการและครอบครัว. วันที่ค้นข้อมูล 19 มีนาคม 2549 เข้าถึงได้จาก <http://www.academic.com/academic018.htm>
- อัจฉรา จิตต์สันติสุข. (2544). บทบาทของชุมชนในการดูแลคนพิการ. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพัฒนสังคม, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อาร์เธอร์ โอ'เรลลี. (2547). ปัญหาด้านความเสมอภาค สิทธิในการทำงานที่มีคุณค่าของผู้พิการ (*The Rights to Decent Work of Persons with Disabilities*). กรุงเทพฯ: องค์การแรงงานระหว่างประเทศ.
- Baltazar, C. R. (1966). A catalogue of philippine hymenoptera (with a bibliography, 1758-1963). *Pacific Insects Monographs*, 8, 1 - 488.
- Bauder, D. K. (1999). The use of assistive technology and the assistive technology training needs of special education teachers in Kentucky schools. *Dissertation Abstracts International*, 60(2), 4378 - A.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Journal of Educational and Psychological Measurement*, 30, 607 - 610.

- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing* (5th ed.). New York: Harper/Collins
- Nale, C. O. (1993). *The need for university-provided services by a sample of students with disabilities at the state-supported universities in Pennsylvania*. Unpublished Doctoral Dissertation, The American University.
- Neufeldt, V. E. (1988). *Webster's new world dictionary of American English*. New York: Webster's New World Dictionary.
- Maslow, A. H. (1970). *Motivation and personality*. New York: Harper & Row.
- Shakespeare, R. (1957). *The psychology of handicap*. New York: Richard Clay.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์

(สำเนา)

ที่ ศธ 0528.03/0368

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

169 ถ.ลงหาดบางแสน ต.แสนสุข

อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

7 กุมภาพันธ์ 2551

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัย
เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย คำขอวิทยานิพนธ์ และเครื่องมือเพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วยนายอุดมโชค ชูรัตน์ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ความต้องการและการได้รับการสนองตอบ ในการจัดบริการฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทย ในความควบคุมดูแลของ ดร.สมุท ขำนาญ ประธานกรรมการ ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัย ในการนี้บัณฑิตวิทยาลัยได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัยของนิสิตในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ประทุม ม่วงมี

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประทุม ม่วงมี)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ 0-3874-5855

โทรสาร 0-3839-3466

ผู้วิจัยโทร. 08-6464-2803

(สำเนา)

ที่ ศธ 0528.03/0704

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา
169 ถ.ลงหาดบางแสน ต.แสนสุข
อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

31 มีนาคม 2551

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือการวิจัย
เรียน ครูใหญ่โรงเรียนอาชีวพระมหาไถ่ พัทยา
สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือเพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วยนายอุดมโชค ชูรัตน์ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยบูรพา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ความต้องการและการได้รับการสนองตอบ ในการจัดบริการฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทย ในความควบคุมดูแลของ ดร.สมุท ขำนาญ ประธานกรรมการ มีความประสงค์ขออำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียนที่ฝึกอาชีพของโรงเรียน จำนวน 50 คน โดยผู้วิจัยจะขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ระหว่างวันที่ 7 เมษายน 2551 – 14 เมษายน 2551 อนึ่ง โครงการวิจัยนี้ได้ผ่านขั้นตอนการพิจารณาทางจริยธรรมการวิจัยของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา เรียบร้อยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ประทุม ม่วงมี

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประทุม ม่วงมี)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ 0-3874-5855

โทรสาร 0-3839-3466

ผู้วิจัยโทร. 08-6464-2803

(สำเนา)

ที่ ศธ 0528.09/

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

169 ถ.ลงหาดบางแสน ต.แสนสุข

อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

14 พฤษภาคม 2551

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์ฝึกอาชีพคนพิการหายาดฝน จังหวัดเชียงใหม่

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือเพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วยนายอุดมโชค ชูรัตน์ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ความต้องการ และการได้รับการสนองตอบ ในการจัดบริการฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทย ในความควบคุมดูแลของ ดร.สมุทรา ชำนาญ ประธานกรรมการ มีความประสงค์ขออำนาจ ความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก ผู้เข้ารับการฝึกอาชีพทุกคนของศูนย์ฝึกอาชีพคนพิการหายาดฝน จังหวัดเชียงใหม่ โดยผู้วิจัยจะขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลทางไปรษณีย์ ระหว่างวันที่ 15 พฤษภาคม - 30 พฤษภาคม 2551 อนึ่ง โครงการวิจัยนี้ได้ผ่านขั้นตอนการพิจารณาทางจริยธรรมการวิจัยของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา เรียบร้อยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

มนตรี แยมกสิกร

(รองศาสตราจารย์ ดร.มนตรี แยมกสิกร)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ปฏิบัติการแทนอธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา

สำนักงานเลขานุการ คณะศึกษาศาสตร์

โทรศัพท์ 0-3810-2002

โทรสาร 0-3839-1043

ผู้วิจัยโทร. 08-6464-2803

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ความต้องการและการได้รับการสนองตอบในการจัดบริการฝึกอาชีพ ของคณพิการด้านการเคลื่อนไหวกในประเทศไทย

แบบสอบถามฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการและการได้รับการสนองตอบในการจัดบริการฝึกอาชีพของคณพิการด้านการเคลื่อนไหวกในประเทศไทย เพื่อเป็นข้อมูลในการจัดทำแผนการดำเนินงานให้สนองตอบต่อความต้องการของในบริการฝึกอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตอบแบบสอบถามตามสภาพความเป็นจริง ซึ่งแบบสอบถามฉบับนี้ผู้วิจัยถือเป็นความลับที่สุด จะไม่กระทบกระเทือนต่อตำแหน่งหน้าที่การงานของท่าน และต่อตัวท่านแต่อย่างใด

คำชี้แจง แบบสอบถามชุดนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะความพิการ เพศ และระดับการศึกษา จำนวน 3 ข้อ

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการและการได้รับการสนองตอบในการจัดบริการฝึกอาชีพของคณพิการด้านการเคลื่อนไหวกในประเทศไทย ซึ่งมีอยู่ 6 ด้าน รวม 64 ข้อ คือ

1. ด้านการบริการฟื้นฟูอาชีพ (16 ข้อ)
2. ด้านการดูแลประจำวัน (15 ข้อ)
3. ด้านการบริหาร (9 ข้อ)
4. ด้านอาคาร/ สิ่งอำนวยความสะดวก (10 ข้อ)
5. ด้านสภาพแวดล้อม (9 ข้อ)
6. ด้านการประสานเครือข่าย (5 ข้อ)

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน () เพื่อแสดงข้อมูลเกี่ยวกับตัวท่าน

1. ลักษณะความพิการ

- () เดินได้
() เดินไม่ได้

2. เพศ

- () เพศชาย
() เพศหญิง

3. ระดับการศึกษา

- () ต่ำกว่า ม. 3 หรือเทียบเท่า
() ตั้งแต่ ม. 3 หรือเทียบเท่าขึ้นไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการและการได้รับการสนองตอบในการจัดบริการฝึกอาชีพของคนพิการด้านการเคลื่อนไหวในประเทศไทย

คำชี้แจง โปรดแสดงความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับความต้องการและการได้รับการสนองตอบในการจัดบริการฝึกอาชีพของท่านว่ามีความต้องการแต่ละข้ออย่างไร และแต่ละข้อได้รับการสนองตอบอย่างไร โดยเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความต้องการและการ ได้รับการสนองตอบโดยมีเกณฑ์ 5 = มากที่สุด, 4 = มาก, 3 = ปานกลาง, 2 = น้อย, และ 1 = น้อยที่สุด เพียงอย่างใดอย่างหนึ่งในความต้องการ และการได้รับการสนองตอบในการจัดการฝึกอาชีพทั้ง 6 ด้าน คือ

1. ด้านการบริการฟื้นฟูอาชีพ
2. ด้านการดูแลประจำวัน
3. ด้านการบริหาร
4. ด้านอาคาร/ สิ่งอำนวยความสะดวก
5. ด้านสภาพแวดล้อม)
6. ด้านการประสานเครือข่าย

ระดับความต้องการ					การจัดการฝึกอาชีพ	ระดับการสนองตอบ				
5	4	3	2	1		5	4	3	2	1
					ด้านการฟื้นฟูอาชีพ					
					1. มีการประชาสัมพันธ์โดยระบุคุณสมบัติของผู้สมัครแต่ละประเภทอย่างชัดเจนในสื่อที่พบเห็นได้ง่าย					
					2. มีทีมสหวิชาชีพที่ประกอบด้วย นักสังคมสงเคราะห์ ครูผู้ฝึกอาชีพ ผู้บริหาร เป็นผู้สอบประวัติและประเมินความพิการเบื้องต้น					
					3. มีการประเมินความถนัดทางอาชีพของผู้สมัครและให้คำปรึกษาแนะนำที่ถูกต้องเหมาะสม					
					4. มีการประชุมนิเทศแบบกิจกรรมกลุ่มเพื่อปรับตัวร่วมกันของผู้ฝึกและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง					
					5. มีการจัดทำแผนฟื้นฟูและพัฒนาเป็นรายบุคคล โดยคนพิการหรือครอบครัวคนพิการมีส่วนร่วม					
					6. มีการปรับสื่อการสอน เทคนิคการสอน ตำรา อุปกรณ์การฝึกให้เหมาะสม					
					7. มีการจัดปรับวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ ของใช้ โต๊ะ เก้าอี้ และอื่น ๆ ให้เหมาะสมกับสภาพความพิการของแต่ละบุคคล					
					8. มีการสำรวจความต้องการและจัดการเรียนการสอนหรือการฝึกตามความสนใจของคนพิการในแต่ละท้องถิ่น					
					9. มีบริการแนะแนวอาชีพที่เหมาะสมกับความสามารถ การเรียนรู้ ความถนัด					
					10. มีการให้ความรู้จากประสบการณ์การทำงานของคนพิการรุ่นพี่					

ระดับความต้องการ					การจัดการฝึกอาชีพ	ระดับการสนองตอบ				
5	4	3	2	1		5	4	3	2	1
					11. มีการประเมินผลการฝึกที่เป็นมาตรฐานด้วยวิธีการที่หลากหลายเหมาะสมกับสภาพจริง					
					12. มีการเตรียมความพร้อมในการปรับตัวเข้ากับสังคมให้กับผู้ฝึก					
					13. มีการทดลองทำงานทั้งภายในศูนย์ฝึกและในสถานประกอบการ					
					14. การช่วยเหลือให้ผู้รับการฝึกได้ทำงานในสถานประกอบการ หรือมีอาชีพอิสระ					
					15. มีเวทีการสรุปบทเรียน การประกอบอาชีพ และค้นหาจุดอ่อนจุดแข็งของตนเองเพื่ออนาคต					
					16. มีการส่งเสริมการประสานงานระหว่างผู้มีอาชีพเดียวกัน					
					ด้านการดูแลประจำวัน					
					17. มีการจัดเตรียมของใช้ส่วนตัวที่เหมาะสมกับเพศและวัย					
					18. มีระเบียบวิธีการปฏิบัติการเบิกจ่ายของใช้ส่วนตัวที่เหมาะสม					
					19. มีการจัดเตรียมอาหารที่มีคุณภาพและปริมาณอาหารต่อมื้อเพียงพอต่อความต้องการ					
					20. มีการจัดอาหารสำหรับผู้ฝึกที่เจ็บป่วยอย่างเหมาะสม					
					21. มีขั้นตอนการจัดเก็บ การปรุงอาหาร และการจัดเก็บภาชนะต่าง ๆ ที่เป็นไปตามหลักสุขาภิบาลอาหาร					

ระดับความต้องการ					การจัดการฝึกอาชีพ	ระดับการสนองตอบ				
5	4	3	2	1		5	4	3	2	1
					22. สุขอนามัยของผู้ประกอบอาหารเป็นไปตามหลักสุขาภิบาลอาหาร					
					23. ผู้รับการฝึกมีสุขอนามัยดี สุขภาพแข็งแรง หากมีการเจ็บป่วยมีเพียงเล็กน้อยรักษาได้ภายในไม่เกิน 7 วัน					
					24. ผู้รับการฝึกไม่มีอาการเจ็บป่วยหรือบาดเจ็บเรื้อรังที่รบกวนกิจกรรมที่ปกติ					
					25. ผู้รับการฝึกได้รับการปฐมพยาบาลเบื้องต้นเมื่อเจ็บป่วยหรือบาดเจ็บ					
					26. มีการให้ความรู้ด้านสุขอนามัยส่วนบุคคลแบบเฉพาะราย					
					27. มีเตียงนอน ผ้าปูที่นอน พ้นที่ เพียงพอ					
					28. มีพัดลมเพียงพอ และอากาศถ่ายเทได้สะดวก					
					29. มีตารางเวรทำความสะอาด สถานที่พักนอน					
					30. มีการส่งเสริมการออกกำลังกายให้เป็นประจำสม่ำเสมอ					
					31. จัดพื้นที่สำหรับการเล่นกีฬาที่เหมาะสมกับวัย และลักษณะความพิการ					
					ด้านการบริหาร					
					32. ผู้บริหารให้ความเป็นกันเอง พุดคุย สอบถามความเป็นอยู่ การฝึกอาชีพ กับผู้รับการฝึกอย่างสม่ำเสมอ					
					33. มีระบบรับการร้องเรียน ข้อเสนอแนะทั้งจากภายในและภายนอกองค์กร					
					34. ปัญหาเร่งด่วนภายใน เช่น ไฟฟ้า ประปา ขัดข้อง ส่วนของอาคารห้องประกอบชำรุด อาจเป็นอันตรายต่อผู้ฝึก ได้รับการแก้ไขอย่างรวดเร็ว					

ระดับความต้องการ					การจัดการฝึกอาชีพ	ระดับการสนองตอบ				
5	4	3	2	1		5	4	3	2	1
					35. ผู้รับการฝึกมีส่วนร่วมหรือมีส่วนในการให้ข้อมูล เพื่อประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในศูนย์ฝึก					
					36. มีจำนวนครูฝึกอาชีพแต่ละสาขาเพียงพอและเข้าสอนครบถ้วนตามแผนและตารางการฝึก					
					37. มีพยาบาลวิชาชีพหรือพยาบาลเทคนิคที่สามารถให้บริการได้เพียงพอต่อความต้องการ					
					38. มีนักกายภาพบำบัดที่สามารถให้บริการเพียงพอต่อความต้องการ					
					39. บุคลากรภายในศูนย์มีความกระตือรือร้นและมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้รับการฝึกและต่อบุคลากรคนอื่น ๆ					
					40. มีการจัดงบประมาณที่เพียงพอต่อการจัดกิจกรรมและการเตรียมวัสดุอุปกรณ์การฝึก					
					ด้านอาคาร/ สิ่งอำนวยความสะดวก					
					41. มีอาคารที่พักที่มีขนาดและอุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวกอย่างเพียงพอและเหมาะสมกับคนพิการ					
					42. มีห้องพยาบาลที่มีขนาดและอุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวกอย่างเพียงพอเหมาะสมกับคนพิการ					
					43. อาคารฝึกอาชีพที่มีพื้นที่เพียงพอเหมาะสมกับการฝึกอาชีพคนพิการ					
					44. มีห้องกายภาพบำบัดที่มีเครื่องมืออุปกรณ์พื้นฐานครบถ้วนเหมาะสม					

ระดับความต้องการ					การจัดการฝึกอาชีพ	ระดับการสนองตอบ				
5	4	3	2	1		5	4	3	2	1
					45. มีอาคารนันทนาการ โรงยิมเนเซียมหรือบริเวณเอนกประสงค์เหมาะต่อการจัดกิจกรรมต่าง ๆ					
					46. มีโรงอาหาร/ โรงครัวที่มีขนาดหรือพื้นที่เพียงพอเหมาะสมมีมาตรฐานสุขาภิบาลของกระทรวงสาธารณสุข					
					47. มีห้องน้ำ - ห้องส้วม เพียงพอต่อความต้องการของผู้ฝึก					
					48. มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในห้องน้ำ - ห้องส้วมอย่างเหมาะสม					
					49. มีทางเชื่อมพร้อมหลังคา เพื่อเชื่อมระหว่างอาคารทุกอาคารโดยเหมาะสมกับสภาพพื้นที่					
					50. มีทางลาดพร้อมราวจับ สำหรับให้คนพิการขึ้น - ลงอาคารทุกอาคารโดยเหมาะสมกับสภาพพื้นที่					
					ด้านสภาพแวดล้อม					
					51. มีน้ำดื่มเพียงพอต่อความต้องการ และเข้าถึงจุดบริการหรือเครื่องจ่ายน้ำดื่มได้ง่าย					
					52. มีน้ำใช้สะอาดและเพียงพอต่อความต้องการ					
					53. มีไฟฟ้าเพียงพอต่อความต้องการทั้งในด้านอุปกรณ์ไฟฟ้าแสงสว่าง อุปกรณ์ฝึกและเครื่องใช้ไฟฟ้าที่จำเป็น					
					54. มีโทรศัพท์สาธารณะให้บริการแก่ผู้ฝึกเพียงพอต่อความต้องการ					
					55. มีพื้นที่สีเขียวสำหรับพักผ่อนหย่อนใจที่จัดไว้้อย่างเหมาะสม					

ระดับความต้องการ					การจัดการฝึกอาชีพ	ระดับการสนองตอบ				
5	4	3	2	1		5	4	3	2	1
					56. มีระบบระบายน้ำเสียที่ดี ไม่ส่งกลิ่นรบกวน ผู้ฝึกและไม่ทำลายสภาพแวดล้อม					
					57. มีระบบระบายอากาศภายใน ให้อากาศสามารถหมุนเวียน ถ่ายเทได้สะดวก					
					58. สร้างภูมิทัศน์ให้สวยงาม น่าอยู่ และปลอดภัย					
					59. มีระบบรักษาความปลอดภัยที่เชื่อถือได้					
					ด้านการประสานเครือข่าย					
					60. ได้รับการสนับสนุนการดำเนินงานจากองค์กรภายนอก เช่น วัสดุ อุปกรณ์ บุคลากร หรืออาสาสมัคร					
					61. ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงาน/ องค์กร ทั้งภาครัฐและเอกชนในด้านต่าง ๆ เช่น การส่งต่อ การจัดหาอุปกรณ์เครื่องช่วย ความพิการ การช่วยเหลือทุนการศึกษาหรือค่าใช้จ่าย					
					62. มีการออกหน่วยเคลื่อนที่ร่วมกับองค์กร เครือข่ายให้บริการหรือข้อมูลกับชุมชน และคนพิการ					
					63. มีเอกสารเผยแพร่แก่ประชาชน แนะนำวิธีการดูแลคนพิการ การป้องกันความพิการ และสิทธิ-สวัสดิการของคนพิการ					
					64. จัดหรือร่วมจัดกิจกรรมกับองค์กรภายนอก เพื่อให้ผู้ฝึกได้แสดงศักยภาพ เช่น งาน ศิลปะ งานฝีมือ การแสดงดนตรี					

ภาคผนวก ค

คำอธิบายจำแนกและค่าความเชื่อมั่น

ตารางที่ 25 แสดงค่าอำนาจจำแนก (r) เป็นรายข้อของแบบสอบถามความต้องการ
ในการจัดการฝึกอาชีพ

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (r)	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (r)
	<u>ด้านการบริการฟื้นฟูอาชีพ</u>	23	.84
1	.89	24	.87
2	.75	25	.81
3	.65	26	.88
4	.57	27	.90
5	.76	28	.83
6	.84	29	.81
7	.70	30	.74
8	.81	31	.83
9	.59		<u>ด้านการบริหาร</u>
10	.79	32	.67
11	.69	33	.65
12	.60	34	.69
13	.64	35	.73
14	.76	36	.82
15	.75	37	.81
16	.68	38	.81
	<u>ด้านการดูแลประจำวัน</u>	39	.84
17	.78	40	.81
18	.61		
19	.57		
20	.79		
21	.86		
22	.84		

ตารางที่ 25 (ต่อ)

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (<i>r</i>)	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (<i>r</i>)
	<u>ด้านอาคาร/ สิ่งอำนวยความสะดวก</u>		<u>ด้านการประสานเครือข่าย</u>
41	.88	60	.83
42	.91	61	.81
43	.93	62	.84
44	.83	63	.79
45	.74	64	.94
46	.89		
47	.87		
48	.79		
49	.87		
50	.80		
	<u>ด้านสภาพแวดล้อม</u>		
51	.73		
52	.71		
53	.85		
54	.75		
55	.87		
56	.85		
57	.83		
58	.79		
59	.88		

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความต้องการในการจัดการฝึกอบรม = .99

ตารางที่ 26 แสดงค่าอำนาจจำแนก (*r*) เป็นรายชื่อของแบบสอบถามการได้รับการสนองตอบ
ในการจัดการฝึกอาชีพ

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (<i>r</i>)	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (<i>r</i>)
	<u>ด้านการบริการฟื้นฟูอาชีพ</u>	22	.76
1	.22	23	.74
2	.64	24	.66
3	.40	25	.72
4	.44	26	.68
5	.35	27	.73
6	.56	28	.83
7	.57	29	.75
8	.63	30	.79
9	.51	31	.86
10	.79		<u>ด้านการบริหาร</u>
11	.61	32	.84
12	.61	33	.79
13	.67	34	.69
14	.71	35	.74
15	.54	36	.79
16	.55	37	.73
	<u>ด้านการดูแลประจำวัน</u>	38	.71
17	.53	39	.56
18	.54	40	.78
19	.63		
20	.85		
21	.68		

ตารางที่ 26 (ต่อ)

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (r)	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (r)
	<u>ด้านอาคาร/ สิ่งอำนวยความสะดวก</u>		<u>ด้านการประสานเครือข่าย</u>
41	.82	60	.78
42	.76	61	.78
43	.85	62	.80
44	.64	63	.63
45	.79	64	.73
46	.75		
47	.80		
48	.81		
49	.80		
50	.81		
	<u>ด้านสภาพแวดล้อม</u>		
51	.68		
52	.73		
53	.68		
54	.78		
55	.66		
56	.77		
57	.72		
58	.81		
59	.76		

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการได้รับการสนองตอบในการจัดการฝึกอาชีพ = .98

ภาคผนวก ง

การวิเคราะห์ความต้องการและการได้รับการสนองตอบในการจัดบริการฝึกอาชีพ
ของศูนย์การเคลื่อนไหวในประเทศไทย จำแนกโดยการจัดกลุ่มเงื่อนไข

ตารางที่ 27 การวิเคราะห์ความต้องการและการได้รับการสนองตอบในการจัดบริการฝึกอาชีพ
ของคณพิการด้านการเคลื่อนไหวก (กลุ่มที่ 1 ความพิการ: เดินได้
ระดับการศึกษา: ต่ำกว่า ม.3 เพศ: ชาย)

ด้านที่	ความต้องการและการได้รับการสนองตอบ ในการจัดบริการฝึกอาชีพของคณพิการ ด้านการเคลื่อนไหวก	ความต้องการ		การได้รับ การสนองตอบ	
		$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
1	ด้านการบริการฟื้นฟูอาชีพ	4.23	.63	3.72	.86
2	ด้านการดูแลประจำวัน	4.11	.83	3.70	.75
3	ด้านการบริหาร	4.08	.86	3.47	.89
4	ด้านอาคาร/ สิ่งอำนวยความสะดวก	4.16	.83	3.70	.82
5	ด้านสภาพแวดล้อม	4.05	1.03	3.59	.89
6	ด้านการประสานเครือข่าย	4.00	.99	3.53	.94
รวม		4.10	.79	3.62	.72

ตารางที่ 28 การวิเคราะห์ความต้องการและการได้รับการสนองตอบในการจัดบริการฝึกอาชีพ
ของคณพิการด้านการเคลื่อนไหวก (กลุ่มที่ 2 ความพิการ: เดินได้
ระดับการศึกษา: ต่ำกว่า ม.3 เพศ: หญิง)

ด้านที่	ความต้องการและการได้รับการสนองตอบ ในการจัดบริการฝึกอาชีพของคณพิการ ด้านการเคลื่อนไหวก	ความต้องการ		การได้รับ การสนองตอบ	
		$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
1	ด้านการบริการฟื้นฟูอาชีพ	3.66	.66	3.40	.66
2	ด้านการดูแลประจำวัน	3.58	.83	3.21	.60
3	ด้านการบริหาร	3.88	.63	3.42	.68
4	ด้านอาคาร/ สิ่งอำนวยความสะดวก	3.74	.82	3.20	.60
5	ด้านสภาพแวดล้อม	3.62	.90	3.22	.51
6	ด้านการประสานเครือข่าย	3.98	.67	3.68	.68
รวม		3.74	.69	3.35	.55

ตารางที่ 29 การวิเคราะห์ความต้องการและการได้รับการสนองตอบในการจัดบริการฝึกอาชีพ
ของคณพิการด้านการเคลื่อนไหวน (กลุ่มที่ 3 ความพิการ: เดินได้
ระดับการศึกษา: ม.3 หรือสูงกว่า เพศ: ชาย)

ด้านที่	ความต้องการและการได้รับการสนองตอบ ในการจัดบริการฝึกอาชีพของคณพิการ ด้านการเคลื่อนไหวน	ความต้องการ		การได้รับ การสนองตอบ	
		$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
1	ด้านการบริการฟื้นฟูอาชีพ	4.25	.68	3.47	.69
2	ด้านการดูแลประจำวัน	4.28	.78	3.55	.71
3	ด้านการบริหาร	4.29	.78	3.39	.71
4	ด้านอาคาร/ สิ่งอำนวยความสะดวก	4.30	.85	3.43	.81
5	ด้านสภาพแวดล้อม	4.40	.71	3.33	.80
6	ด้านการประสานเครือข่าย	4.39	.83	3.48	.93
รวม		4.32	.73	3.44	.70

ตารางที่ 30 การวิเคราะห์ความต้องการและการได้รับการสนองตอบในการจัดบริการฝึกอาชีพ
ของคณพิการด้านการเคลื่อนไหวน (กลุ่มที่ 4 ความพิการ: เดินได้
ระดับการศึกษา: ม.3 หรือสูงกว่า เพศ: หญิง)

ด้านที่	ความต้องการและการได้รับการสนองตอบ ในการจัดบริการฝึกอาชีพของคณพิการ ด้านการเคลื่อนไหวน	ความต้องการ		การได้รับ การสนองตอบ	
		$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
1	ด้านการบริการฟื้นฟูอาชีพ	4.16	.80	3.43	.77
2	ด้านการดูแลประจำวัน	4.29	.89	3.46	.95
3	ด้านการบริหาร	4.24	.99	3.37	.79
4	ด้านอาคาร/ สิ่งอำนวยความสะดวก	4.22	.96	3.39	1.01
5	ด้านสภาพแวดล้อม	4.41	.89	3.36	1.03
6	ด้านการประสานเครือข่าย	4.30	.89	3.30	1.16
รวม		4.27	.86	3.38	.85

ตารางที่ 31 การวิเคราะห์ความต้องการและการได้รับการสนองตอบในการจัดบริการฝึกอาชีพ
 ของคนพิการด้านการเคลื่อนไหว (กลุ่มที่ 5 ความพิการ: เดินไม่ได้
 ระดับการศึกษา: ต่ำกว่า ม.3 เพศ: ชาย)

ด้านที่	ความต้องการและการได้รับการสนองตอบ ในการจัดบริการฝึกอาชีพของคนพิการ ด้านการเคลื่อนไหว	ความต้องการ		การได้รับ การสนองตอบ	
		$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
1	ด้านการบริการฟื้นฟูอาชีพ	4.32	.60	3.23	.77
2	ด้านการดูแลประจำวัน	4.43	.61	3.36	.84
3	ด้านการบริหาร	4.47	.81	3.06	.85
4	ด้านอาคาร/ สิ่งอำนวยความสะดวก	4.62	.60	3.27	.86
5	ด้านสภาพแวดล้อม	4.53	.65	3.29	.73
6	ด้านการประสานเครือข่าย	4.49	.70	2.90	.91
รวม		4.47	.62	3.18	.70

ตารางที่ 32 การวิเคราะห์ความต้องการและการได้รับการสนองตอบในการจัดบริการฝึกอาชีพ
 ของคนพิการด้านการเคลื่อนไหว (กลุ่มที่ 6 ความพิการ: เดินไม่ได้
 ระดับการศึกษา: ต่ำกว่า ม.3 เพศ: หญิง)

ด้านที่	ความต้องการและการได้รับการสนองตอบ ในการจัดบริการฝึกอาชีพของคนพิการ ด้านการเคลื่อนไหว	ความต้องการ		การได้รับ การสนองตอบ	
		$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
1	ด้านการบริการฟื้นฟูอาชีพ	3.59	.80	3.44	.81
2	ด้านการดูแลประจำวัน	3.93	.63	3.60	.70
3	ด้านการบริหาร	3.73	.73	3.38	.76
4	ด้านอาคาร/ สิ่งอำนวยความสะดวก	3.98	.61	3.76	.76
5	ด้านสภาพแวดล้อม	3.98	.63	3.82	.56
6	ด้านการประสานเครือข่าย	4.24	.46	4.04	.61
รวม		3.91	.60	3.67	.60

ตารางที่ 33 การวิเคราะห์ความต้องการและการได้รับการสนองตอบในการจัดบริการฝึกอาชีพ
 ของคนพิการด้านการเคลื่อนไหว (กลุ่มที่ 7 ความพิการ: เดินไม่ได้
 ระดับการศึกษา: ม.3 หรือสูงกว่า เพศ: ชาย)

ด้านที่	ความต้องการและการได้รับการสนองตอบ ในการจัดบริการฝึกอาชีพของคนพิการ ด้านการเคลื่อนไหว	ความต้องการ		การได้รับ การสนองตอบ	
		$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
1	ด้านการบริการฟื้นฟูอาชีพ	4.44	.60	3.29	1.00
2	ด้านการดูแลประจำวัน	4.40	.73	3.23	1.18
3	ด้านการบริหาร	4.59	.70	3.12	1.12
4	ด้านอาคาร/ สิ่งอำนวยความสะดวก	4.57	.60	3.23	1.08
5	ด้านสภาพแวดล้อม	4.64	.52	3.24	1.12
6	ด้านการประสานเครือข่าย	4.63	.78	2.91	1.14
รวม		4.54	.57	3.17	1.00

ตารางที่ 34 การวิเคราะห์ความต้องการและการได้รับการสนองตอบในการจัดบริการฝึกอาชีพ
 ของคนพิการด้านการเคลื่อนไหว (กลุ่มที่ 8 ความพิการ: เดินไม่ได้
 ระดับการศึกษา: ม.3 หรือสูงกว่า เพศ: หญิง)

ด้านที่	ความต้องการและการได้รับการสนองตอบ ในการจัดบริการฝึกอาชีพของคนพิการ ด้านการเคลื่อนไหว	ความต้องการ		การได้รับ การสนองตอบ	
		$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
1	ด้านการบริการฟื้นฟูอาชีพ	4.66	.47	3.18	1.70
2	ด้านการดูแลประจำวัน	4.76	.43	2.72	1.35
3	ด้านการบริหาร	4.76	.39	2.58	1.44
4	ด้านอาคาร/ สิ่งอำนวยความสะดวก	4.88	.27	2.64	1.11
5	ด้านสภาพแวดล้อม	4.84	.35	2.67	1.25
6	ด้านการประสานเครือข่าย	4.84	.36	2.52	1.46
รวม		4.79	.37	2.72	1.26